

SORSASALON RAVIRADAN HISTORIIKKI

Opinnäytetyö

**Essi Ahonen
Antti-Pekka Paananen**

Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma

Hyväksytty ____ . ____ . ____

Koulutusala: Luonnonvara-ala	
Koulutusohjelma: Maatalouselinkeinojen koulutusohjelma	Suuntautumisvaihtoehto:
Työntekijä/tekijät: Essi Ahonen ja Antti-Pekka Paananen	
Työn nimi: Sorsasalons raviradan historiikki	
Päiväys: 7.8.2009	Sivumäärä/liitteet: 43+45
Ohjaaja/ohjaajat: Katriina Lehtimäki ja Pirjo Suhonen	
Toimeksiantaja: Kuopion Ravirata, Marita Huttunen	
Tiivistelmä: Opinnäytetyö kuvaa Kuopion raviradan historiikin kirjoittamisen vaiheita sekä historian kirjoittamisen ja tutkimisen perusteita. Opinnäytetyössä on myös käsitelty raviurheilun historiaa Suomessa. Historiikki käsittelee Kuopion ravirataa ja sen historiaa perustamisesta tähän päivään saakka. Kuopion raviradan osakeyhtiö on perustettu vuonna 1978 ja kilpaa siellä ravattiin ensimmäisen kerran 13.7.1980. Kuopion raviradalla on järjestetty myös kuninkuusravit kaksi kertaa, vuosina 1982 ja 1998. Vuoden 1982 kuninkuusraveihin mukaan tuli sponsoritoiminta, kun Veho halusi olla mukana tukemassa ravitoimintaa. Vuoden 1998 kuninkuusraveissa rikottiin sen hetkinen katsojaennätys ja kuninkuusravit valittiinkin vuoden 1998 raviteoksi. Kuopion raviradalla ajetaan vuosittain muutamia suurkilpailuja, joista merkittävin on Kuopio Stakes, joka ajetaan toukokuun puolivälissä. Muita Kuopiossa vuosittain järjestettäviä ravikilpailuja ovat Ässä-ajot, Pohjois-Savon Kasvattaja-ajot sekä Lotteria-ajot. Kuopion ravirata sijaitsee Kuopion pohjoispuolella Sorsasalons alueella ja toimii Pohjois-Savon maakuntaratana. Raviradan vaikutusalueella on noin 4200 hevosta ja valmentajia noin 900. Kuopion raviradalla järjestetään vuosittain keskimäärin 30 ravipäivää. Historiikissa kerrotaan yleistietoa Suomen raviurheilusta alkuvaiheista aina nykyhetkeen saakka, mutta pääasiallisesti keskitytään Kuopion raviradan toimintaan ja muutoksiin vuosien 1978–2009 aikana. Ravipäivien määrästä johtuen radalle on järkevää keksiä myös muuta käyttöä ravien lisäksi, joten historiikissa kerrotaan myös radalla järjestetyistä muista tapahtumista. Historiikissa on käsitelty myös raviradan rakentamista ja sen aikataulua 1980-luvulla sekä 1990-luvulla, kun ravintolakatsomoa alettiin rakentaa. Historiikki on luettavissa osoitteessa http://www.kuopionravirata.fi	
Avainsanat: Ravirata, raviurheilu, Kuopio, historiikki	
Luottamuksellisuus:	

Field of study: Natural Resources and the Environment	
Degree Programme: Agriculture and Rural Industries	Option:
Author(s): Essi Ahonen and Antti-Pekka Paananen	
Title of Thesis: Biography of Sorsasalo racetrack	
Date: 7.8.2009	Pages/appendices: 43+45
Supervisor(s): Katriina Lehtimäki and Pirjo Suhonen	
Project/Partners: Kuopio racetrack, Marita Huttunen	
Abstract: <p>The Thesis describes the phases of writing the biography of the Kuopio racetrack and the basics of writing and exploring the history, too. In the Thesis there are also facts about trotting in Finland.</p> <p>The Biography tells about the Kuopio racetrack and its history from the establishment all the way to this day. The joint stock company of Kuopio racetrack was founded in 1978 and the first trotting race was organized on 13th July 1980. The Kuopio racetrack has organized the Finn horse Trotting Championships two times, in 1982 and 1998. Sponsoring became a part of the Finn horse Trotting Championships in 1982 when Veho wanted to participate in trotting. The spectator record was broken in the Finn horse Trotting Championships of 1998 and the event was chosen to be the trotting act of the year 1998. In the Kuopio racetrack there are some yearly arranged big trotting events. The biggest of them is Kuopio Stakes, which is raced in the middle of May.</p> <p>The Kuopio racetrack is situated north of Kuopio in area of Sorsasalo and it is the province racetrack of North-Savo. In the sphere of influence of the Kuopio racetrack there are about 4200 horses and approximately 900 trainers. There are about 30 trotting events arranged in the Kuopio racetrack every year.</p> <p>In the biography there is basic information about Finnish trotting from the very beginning until today. The main focus is on the activities and changes in Kuopio racetrack from 1978 to 2009. Because of the low amount of the trotting events it is relevant to find out other use for the track. Therefore in the biography there is information about the other activities at the racetrack and about building of the racetrack, too.</p> <p>The biography can be found in http://www.kuopionravirata.fi</p>	
Keywords: Racetrack, trotting, Kuopio, biography	
Confidentiality:	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 TYÖN TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT	7
2.1 Historian kirjoittaminen	7
2.1.1 Historiikin tavoitteet	8
2.1.2 Yrityshistorian tavoitteet	11
2.1.3 Yrityshistorian ja historiikin jäsentely	12
2.2 Raviurheilu	14
2.2.1 Yleistä raviurheilusta	14
2.2.2 Raviurheilun historia	15
2.2.3 Veikkaaminen	20
2.3 Multimedian suunnittelu	22
2.3.1 Mitä multimedialla ja hypermedialla tarkoitetaan	22
2.3.2 Multimedian käyttö	23
2.3.3 Multimedian rakenne	23
3 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN	27
3.1 Työn lähtökohdat	27
3.2 Työn tavoitteet, rajaukset ja kohderyhmät	28
3.3 Työn toteutus	29
3.3.1 Tiedonhankinta raviradan arkistosta	29
3.3.2 Savon Sanomien mikrofilmit	30
3.3.3 Teemahaastattelut	30
3.3.4 Kuvat ja videokuva	32
3.3.5 Historiikin kirjoittaminen	34

3.3.6 Historiikin toteuttamismuoto.....	36
3.4 Kustannukset.....	37
POHDINTA.....	38
LÄHTEET	41
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Raviurheilu on Suomessa toiseksi seuratuin urheilulaji ja raviradoilla kilpailuja seuraa vuosittain noin 800 000 katsojaa. Raviradat on jaettu eri luokkiin ja Kuopion ravirata on Pohjois-Savon maakuntarata, jonka alueella on noin 4200 hevosta.

Opinnäytetyön tarkoituksena on koota yhteen Kuopion Sorsasalons raviradan lähes kolmekymmenvuotinen historia. Sorsasalons raviradan perustaminen aloitettiin jo 1970-luvun alkupuolella suunnittelemalla radan sijaintia Kuopion lähiympäristöstä. Uuden radan avajaisravit ravattiin vuonna 1980, ja siitä tulee kohta kuluneeksi 30 vuotta. Tässä työssä keskitytään Kuopion ravirataan, mutta historiikissa on myös pieni katsaus suomalaiseen raviurheiluun vuodesta 1970 tähän päivään saakka. Suomalaisista raviradoista moni on perustettu 1970-luvulla ja kiinnostus historiikkeihin on lisääntynyt. Kuopion raviradallakin on juhluvuosi tulossa, joten nyt oli hyvä aika koota raviradan historia yksiin kansiin.

Historiikissa kerrotaan suurimmista Kuopiossa ajettavista ravikilpailuista sekä käsitellään hieman laajemmin vuosien 1982 ja 1998 kuninkuusraveja, koska kuninkuusravit ovat suurin joka vuosi järjestettävä ravitapahtuma Suomessa. Myös pelaamisesta ja siinä tapahtuneista muutoksista kerrotaan. Työssä käsitellään myös raviradan muuta käyttöä.

Opinnäytetyön teoreettinen puoli antaa kuvan siitä, miten historiaa tutkitaan ja millaisia eri kerrontamahdollisuuksia on olemassa. Opinnäytetyössä kerrotaan myös suomalaisen raviurheilun kehittymisestä ja muutoksista aina Aurajoen jäällä 1817 ajetuista jääraveista nykyhetkeen saakka.

Opinnäytetyö sai alkunsa syksyllä 2008 hevostalouden opettaja Katriina Lehtimäen avustuksella. Opinnäytetyön tekijät ehdottivat historiikin kirjoittamista ja Kuopion ravirata innostui ideasta ryhtymällä opinnäytetyön toimeksiantajaksi. Raviradan puolelta ohjaajaksi ryhtyi toimitusjohtaja Marita Huttunen. Jo alkuvaiheessa päätettiin, että historiikki tulisi Internetiin sähköiseen muotoon sen helpon saatavuuden vuoksi.

2 TYÖN TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT

2.1 Historian kirjoittaminen

Historiaa käsittelevät teokset jakaantuvat viiteen eri ryhmään. Erilaisia historian käsittelemistapoja ovat historiikit, kronikat, paikallishistoriat, historian tutkimukset sekä historian kirjoitukset. Kronikka on yleensä runomuotoinen esitys historian tapahtumista, joka on kirjoitettu suureksi osaksi muistitiedon perusteella. Paikallishistorian tavoitteena on kuvata laajasti tietyn alueen historiaa. Paikallishistorian kirjoittaminen on tieteellistä tutkimusta, joten siihen kohdistuu tieteellistä kritiikkiä. Historian tutkimus on samankaltainen paikallishistorian kanssa, mutta se keskittyy aina johonkin tiettyyn ongelmaan. Historian kirjoitus on kirjoitelma ja laaja yleisteos, joka perustuu kirjallisuuteen. Historian kirjoitusta tehtäessä ei siis käytetä alkuperäisiä lähteitä. Historiikki perustuu sekä julkaistuun kirjallisuuteen että alkuperäiseen lähteistöön. Historiikki käsittelee historian tapahtumia suppeammin kuin paikallishistoria tai historiantutkimus. (Katajala 1990, 18-19.)

Historiikki ja historia ovat monilta osin hyvin samankaltaisia, joten selvää rajaa niiden välille on vaikea vetää. Historiikin ei ole tarkoituksena olla yhtä tieteellinen kuin historia. Monia laajoja historiikkeja voisi kutsua historian teoksiksi ja joitakin lähteistöltään suppeita historian teoksia historiikkeiksi. (Katajala 1990, 18-19.)

Tässä opinnäytetyössä käytetään molempia lähestymistapoja, koska erot niiden välillä ovat pieniä ja raja niiden välillä on usein häilyvä. Varsinaiseen tieteelliseen kritiikkiin ei tässä työssä kuitenkaan mennä, koska tekijät eivät ole historian asiantuntijoita.

2.1.1 Historiikin tavoitteet

Erilaiset seurat, yhdistykset ja järjestöt ovat tehneet historiikkeja toiminnastaan juhla-vuosiansa kunniaksi jo pitkän aikaa. Akateeminen historiantutkimus keskittyi laajem-piin kokonaisuuksiin ja historiikkeilla haluttiin tuoda esiin tavallisten ihmisten elämää. 1960-luvulla historiikkeja kirjoitettiin lähinnä työväenliikkeen piirissä. 1970-luvulla kiinnostus heräsi laajemmin ja silloin alettiin kirjoittaa historiikkeja esimerkiksi kylil-le. Myös sukututkimuksista kirjoitettiin historiikkeja. (Katajala 1990, 11.)

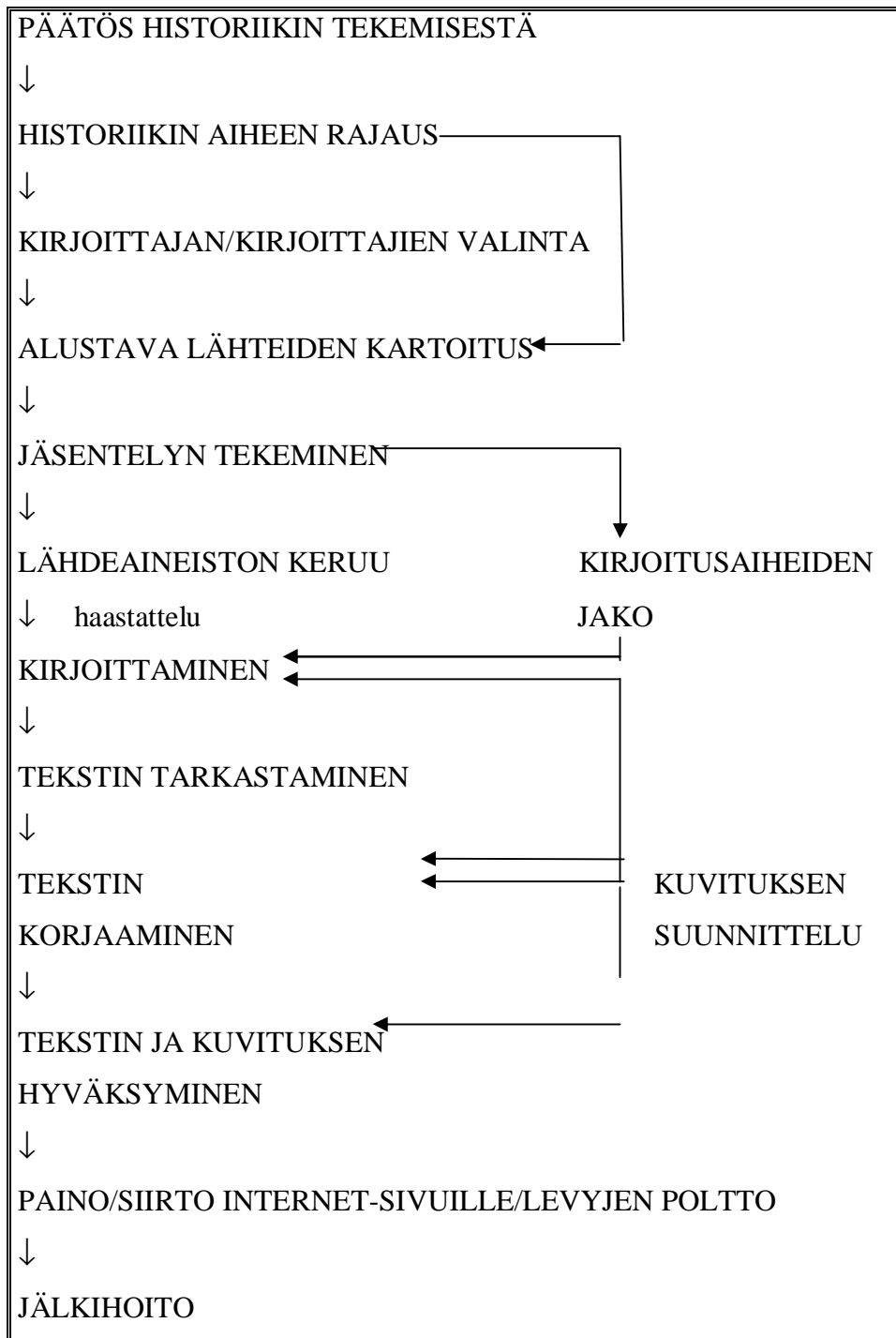
Historiikki voidaan kirjoittaa joko ryhmässä tai yksin. Historiikin kirjoittajaksi sopii hyvin esimerkiksi joku historiasta kiinnostunut yhdistyksen jäsen. Kirjoittajaksi voi-daan valita myös ulkopuolinen historian tutkija, mutta tällöin kustannukset nousevat suuriksi. Yhden kirjoittajan tekniikkaa puoltavia asioita ovat esimerkiksi kirjoitustyy-lin pysyminen samana, aikataulutuksen helppous sekä jäsentelyn vapaus. Kun histo-riikkia kirjoitetaan ryhmätyönä siihen saadaan mukaan monia eri mielipiteitä ja näkö-kulmia. (Katajala 1990, 13-15.)

Historiikin tavoitteena on tarjota toimeksiantajalle menneisyyttä kuvaava, luotettava tuotos. Historiikilla ei ole varsinaisesti tieteellisiä tavoitteita. Vaikka historiikki ei olekaan tieteellinen tutkimus, siinä ei kuitenkaan käytetä lähteinä pelkkiä kuulopuheita. Lähteinä käytetään sekä alkuperäistä materiaalia että julkaistuja kirjoituksia. (Kata-jala 1990, 18-19.)

Historiikkia tehdessä käytetään monia erilaisia lähteitä. Yksi varteenotettava lähde voi olla esimerkiksi maisema, koska sen perusteella voidaan hahmotella tapahtumapaikan kehitystä. Historiikin lähdeaineisto jakaantuu aineellisiksi ja henkiseksi lähteiksi. Ai-neellisia lähteitä ovat esimerkiksi rakennukset. Henkisiin lähteisiin kuuluvat muun muassa tavat, perinne ja muistitieto. Muistitietoa hyödyntämällä, esimerkiksi haastat-teluiden muodossa, on mahdollista saada tietoa, jota ei löydy kirjallisista lähteistä. Toisaalta muistitietoon on suhtauduttava hyvin kriittisesti, koska asioita saatetaan muistaa väärin. Lähteisiin kuuluvat myös kuvalliset lähteet, joihin kuuluvat esimer-kiksi kartat ja valokuvat. Niiden avulla voidaan saada tietoa ympäristön kehityksestä. Tärkein lähderyhmä historiikkia kirjoittaessa koostuu kuitenkin kirjallisista lähteistä.

Kirjalliset lähteet jakaantuvat edelleen julkisiin ja yksityisluonteisiin lähteisiin. Kirjallisista lähteistä erityisesti asiakirjat ovat tärkeitä historiikin kirjoittamisen kannalta. Asiakirjoihin kuuluvat esimerkiksi erilaiset viranomaispäätökset ja kokousten pöytäkirjat. (Kalela 1990, 22-27; Renvall 1983, 122, 129-134.)

Ennen lähdeaineiston keräämistä työ jäsennellään. Historiikin eri jäsentelytavoista on kerrottu tarkemmin luvussa 2.1.3. Disposition eli työn jäsentelyn jälkeen voidaan aloittaa lähteistön kerääminen. Lähteitä tutkiessa kirjoitetaan muistiinpanoja ja erityisen tärkeää on muistaa kirjoittaa myös lähdetiedot muistiinpanoille. Kun lähteistö on kerätty, voidaan aloittaa tekstin tuottaminen. Ennen varsinaisen tekstin kirjoittamista oli kuitenkin syytä kirjoittaa kappaleille alustavat tekstirungot, joiden perusteella teksti etenee. Kirjoituksen jälkeen tekstin tarkastaa toimeksiantaja, jonka ohjeiden perusteella tehdään mahdolliset korjaukset. Jos historiikista tehdään kirja, teksti lähetetään kirjapainoon hyväksynnän jälkeen. Tutkimusprosessia kuvataan tarkemmin kuviossa 1. (Kalela 1990, 33-39.)

KUVIO 1. Historiikin kirjoittamisprosessi (Kalela 1990, 36)

2.1.2 Yrityshistorian tavoitteet

Yritykset ovat yhä kiinnostuneempia kirjoittamaan historiikkejaan omasta toiminnastaan. Suurimpia syitä kasvavaan kiinnostukseen ovat yritysten juhlavuodet, suuret investoinnit ja kansainvälistyminen. Yrityshistoriaa kirjoitetaan, koska halutaan tietää mitä ja miksi on tapahtunut matkalla tähän päivään. Yrityshistoria antaa tietoa yrityksen kehityksestä ja siinä olevia taulukoita voidaan hyödyntää yrityksen toiminnassa. Euroopan mittakaavassa mielenkiinto historiateoksia kohtaan on vähäistä, mutta sen sijaan Suomessa kiinnostus on ollut laajaa. Esimerkiksi kunnat ovat olleet kiinnostuneita julkaisemaan oman historiansa ja lähes jokaisella kunnalla ja maakunnalla on oma teoksensa. Yrityshistorian kirjoittamisessa ongelmana on tiedon vähyyys kun kirjoitetaan todella vanhan yrityksen historiaa ja toisaalta tiedon runsaus kun lähestytään nykypäivää. Aineiston rajaamisen perusteena on keskittyä kehityksen kannalta oleellisiin tekijöihin. (Ahvenainen 1994, 9-11; Autio, Katajala-Peltomaa & Vuolanto 2001, 136.)

Yrityshistorian kirjoittajaksi on syytä valita joku ulkopuolinen henkilö, joka pystyy tarkastelemaan asioita vapaammin kuin toimistossa työskentelevä henkilö. Tärkeää on myös se, että yrityshistoria kirjoitetaan todenmukaisesti eli tavoitteena ei ole pelkästään yrityksen mainostaminen. Yrityshistoriaa kirjoittaessaan kirjoittaja saa paljon tietoa yrityksen tilanteesta nykypäivänä, joten hän on ehdottoman vaitiolovelvollinen. (Ahvenainen 1994, 12-15.)

Sanana historia tarkoittaa sekä todellista menneisyyttä että historiallista tietämystä. Yrityshistoriaa kirjoitetaan historiallisen tietämyksen pohjalta eli yrityshistorian kirjoittaja selittää menneisyyttä. Historiaa voidaan kirjoittaa kahdella eri kirjoitustavalla, deskriptiivisesti ja analyttisesti. Deskriptiivisessä kirjoitustavassa kuvataan tapahtumia ja analyttisessä tavassa analysoidaan tapahtumia. Yrityshistorian kirjoittaminen aloitetaan ongelman määrittelyllä, jonka jälkeen siihen etsitään vastauksia lähdemateriaalista. Väärä tapa on etsiä ensin lähdeaineistoa ja vasta sitten miettiä todellista ongelmaa, koska tällöin kirjoittaja tekee jossain määrin turhaa työtä. Kirjoittamiseen pyritään mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, koska kysymyksenasettelu on tällöin helpompaa. Kirjoittaminen on tärkeä osa historian tutkimusprosessia ja kirjoittajan on

osattava selittää asiat luovasti, muidenkin ymmärrettävässä muodossa. (Ahvenainen 1994, 15-17; Autio 2001, 146-147; Lappalainen 2002, 20-22.)

Yrityshistoriaa tutkiessa lähteet jakaantuvat esineelliseen ja esittävään jäämistöön. Esineellistä jäämistöä tutkitaan arkeologisin keinoin, koska se koostuu ihmisten jälkeensä jättämistä esineistä ja asioista. Kuopion raviradan historiaa kirjoittaessa esineelliseen jäämistöön kuuluu esimerkiksi ravirata itsessään. Esittävä jäämistö koostuu lähinnä kirjallisesta materiaalista. Tässä opinnäytetyössä esittävään jäämistöön kuuluvat esimerkiksi toimintakertomukset ja pöytäkirjat. Esittävä jäämistö jakaantuu kahteen osaan, ulkopuoliseen ja sisäiseen käyttöön tarkoitettuun materiaaliin. Ulkopuoliseen käyttöön tarkoitettu materiaali antaa tietoa yrityksestä yleisesti. Sisäiseen käyttöön tarkoitettu materiaali on osittain julkista ja osittain luottamuksellista. Julkista materiaalia ovat esimerkiksi kaupparekisteriin merkittävät tiedot. Luottamuksellista tietoa ovat esimerkiksi luotonantajille annettavat tiedot. Yrityshistorian kirjoittamisen kannalta sisäiseen käyttöön tarkoitettu materiaali on tärkeämpää, koska siitä saatava tieto on huomattavasti tarkempaa ja todenmukaisempaa. Sisäisen materiaalin käyttöön vaikuttaa se, kuinka hyvin asiakirjat ovat säilyneet ja ovatko ne saatavilla. (Ahvenainen 1994, 18-19; Renvall 1983, 121-123.)

2.1.3 Yrityshistorian ja historiikin jäsentely

Suomessa ei ole tapahtunut yrityshistoriaan vaikuttavia laajempia tapahtumia toisen maailmansodan jälkeen. Tämän takia yrityshistoriaa kirjoittaessa jäsentely tehdään joko johdon tai omistussuhteiden vaihdosten tai muiden isojen muutosten perusteella. Omistuksen muutokset ovat yleensä näkyvä vaihe yrityksen historiassa. Tämä johtuu siitä, että uudet omistussuhteet tarkoittavat yleensä myös esimerkiksi uutta hallitusta. (Ahvenainen 1994, 166.)

Historiikkia kirjoittaessa jäsentely voidaan jakaa kahteen osaan, kronologiseen eli aikajärjestyksessä etenevään sekä systemaattiseen eli aihepiireittäin etenevään disposition. Kronologinen dispositio jaetaan aikakausittain pää- ja alalukuihin, jotta esitys olisi selkeämpi eikä siitä muodostuisi luettelomaista. Kronologista jäsentelytapaa käytetään lähinnä tapahtumasarjojen kuvaamiseen. Systemaattinen jäsentelytapaa on suosi-

teltava kun käsitellään erilaisia aihealueita samassa historiikissa. Aihealueittain tehtävä jäsentely helpottaa huomattavasti myös kirjoittajan työtä kun kutakin teemaa käsitellään yksittäin. Historiikkaa jäseneltäessä ei kuitenkaan ole viisasta valita vain toista näistä jäsentelytavoista, jotta saataisiin mahdollisimman mielenkiintoinen ja selkeä kokonaisuus. Yleensä pääotsikoiden jäsentely tehdään kronologisesti ja alaotsikot jäsenellään systemaattisesti. (Katajala 1990, 30-32; Lappalainen 2002, 104.)

Mahdollisesti parhain jäsentelytapa yrityshistoriaa kirjoittaessa on jakaa historia eri toimitusjohtajien aikakausiin. Jäsentely toimitusjohtajan mukaan kertoo myös yrityksen tavoitteista ja saavutuksista. Toimitusjohtaja on hyvin keskeisessä roolissa yrityksen toiminnassa ja tulevaisuuden kehittämisessä. Kuitenkaan aina toimitusjohtaja ei tee päätöksiä itsenäisesti, vaan yrityshistoriaa kirjoittaessa on myös selvitettävä miten valta jakaantuu organisaatiossa. Jos jäsentely tehdään toimitusjohtajien aikakausien mukaan, tulisi aikakausien olla riittävän pitkiä, jotta voitaisiin löytää näkyviä jälkiä hänen tekemisistään. Sopiva aikakausi on vähintään 10 vuotta. Jos toimitusjohtaja ja hallitus vaihtuvat useasti lyhyessä ajassa, tarkoittaa tämä yleensä sitä, että yrityksellä on jotain ongelmia. Tällaisessa tapauksessa olisi syytä miettiä muunlaista jäsentelyä. (Ahvenainen 1994, 166-167.)

Yrityshistoriaa kirjoittaessa täytyy ottaa huomioon myös investoinnit. Investoinnit ovat välttämättömiä laajentuvalla yritykselle. Tärkeimmät investointipäätökset löytyvät vuosikertomuksista ja lisäksi tietoa voidaan etsiä hallituksen pöytäkirjoista ja muistioista. Muistioiden ovat erinomaisia lähteitä, koska niissä on yleensä enemmän tietoa ja tarkempia laskelmia kuin yrityksen pöytäkirjoissa. Tietoa investoinneista voidaan etsiä myös lehdistön arkistoista, koska sitä kautta saadaan hieman erilainen näkökulma tapahtumista. Investoinneista olisi hyvä kerätä yhteen taulukkoesitys, mistä voidaan tarkastella muun muassa investointien jakaantumista ja niiden tärkeyttä kullakin aikakaudella. Lähihistoriassa investointi ei tarkoita enää pelkästään konkreettista tavaraa, konetta tai rakennusta, vaan sillä voidaan tarkoittaa myös esimerkiksi koulutusta. (Ahvenainen 1994, 168-169.)

2.2 Raviurheilu

2.2.1 Yleistä raviurheilusta

Raviurheilu on Suomen toiseksi seuratuin urheilumuoto heti jääkiekon jälkeen. Katsojia on vuositasolla noin 800 000. Itse ravitapahtumissa ei nykyään käy enää niin paljoa katsojia, kuin ennen, mutta television kautta raveja seurataan ahkerasti. Televisiosta seuraamisen suosiota lisää myös se, että veikkaukset voidaan hoitaa tietokoneen välityksellä, eikä enää totopisteillä. Etäpelipisteillä raveja seuraa vuosittain 900 000 katsojaa. Suurin yksittäinen ravitapahtuma on joka vuosi järjestettävät kuninkuusravit. (Hippos-raviurheilu 2007; Mahlamäki 2003, 354.)

Nykyään ravitapahtumia järjestetään melkein joka päivä. Ainoastaan jouluaattona ja joulupäivänä ei raveja järjestetä. Ravikilpailuja Suomessa järjestetään vuositasolla yleensä noin 570 kappaletta ja niitä ajetaan tällä hetkellä Suomessa yhteensä 43 radalla. Raveihin osallistuu vuosittain noin 3000 ohjastajaa ja yli 8000 hevosta. (Hippos-raviurheilu 2007; Toivonen 2007, 6.)

Raviurheilussa starttien määrä kilpailuissa suomenhevosten ja lämminveristen kesken jakaantuu likimain suhteessa 1:2. Vuonna 2006 kilpailleita suomenhevosiä oli 2859 ja lämminverisiä 5968. 2006 kilpailleita poneja oli 415 kappaletta. Startteja suomenhevosilla oli 24 845 ja lämminverisillä 49 245. Poneilla startteja oli 2812. Suomalaisen hevoset olivat ulkomailla mukana yhteensä 1277 kertaa startissa. Palkintorahaa suomalaiset raviradat jakoivat yhteensä 21,6 miljoonaa euroa. Tästä suomenhevosten osuus oli 7,0 miljoonaa euroa ja lämminveristen osuus 14,6 miljoonaa euroa. Ulkomailla juosseet hevoset saivat palkintorahaa yhteensä 1,5 miljoonaa euroa. (Raviurheilu Suomessa 2007.)

Suomalaisissa ravikilpailuissa on yleensä 10 tai 11 starttia sekä opetus- ja koelähdöt. Yhtenä lähtönä näiden lisäksi saattaa olla vielä ponilähtö. Katsojalle olennaisin informaatio raveista on lähtölistoissa, joiden lukeminen saattaa tuottaa hankaluuksia vastaalkajille. Lähtölistassa on muuan muassa tiedot hevosen viimeisistä starteista ja sijoi-

tuksista sekä niiden matkoista ja juostuista ajoista. Listasta löytyy myös hevosen ennätys eri matkoilta sekä voittosumma koko uralta ja eriteltynä kahdelta aiemmalta vuodelta. Lähtölistasta löytyy myös kyseisen hevosen isän, emän ja emän isän nimet sekä omistajan ja valmentajan nimet. (Pelikoulu 2008.)

Raveissa lähdöt ovat joko ryhmäajoja tai tasoitusajoja. Ryhmäajossa hevoset lähtevät matkaan auton perästä, jos keli sen sallii. Ryhmäajoissa on mukana enintään kaksitoista hevosta. Tasoitusajossa hevoset lähtevät matkaan volttaamalla ja tasoitukset jaetaan 20 metrin välein. Samalta matkalta voi lähteä enintään kaksitoista hevosta ja ravattavasta matkasta riippuen hevosia voi olla lähdössä enintään neljätoista tai kuusitoista kappaletta. Yleisimmin tasoitusajoissa tasoitukset katsotaan voittosumman tai ennätyksen perusteella. (Lähetystavat 2008.)

Suomessa hevoset juoksevat eniten 1600 ja 2100 metrin matkoja. Raviurheilussa matkat jaetaan lyhyisiin matkoihin (1600-1999 metriä), keskimatkoihin (2000-2499 metriä), keskipitkiin matkoihin (2500-2999 metriä) ja pitkiin matkoihin (yli 3000 metriä). Lyhyillä matkoilla yleisimmät matkat ovat 1600, 1609, 1640 tai 1700 metriä. Keskimatkoilla yleisimmät matkat ovat 2100-2140 metriä. Keskipitkillä matkoilla yleisimmät ovat 2600 tai 2640 metriä. Pitkillä matkoilla yleisin on 3100 metriä, mutta myös 4000 tai 4100 metrin matkoja juostaan. (Pesu 2008, 34.)

2.2.2 Raviurheilun historia

Suomessa ensimmäiset ravikilpailut järjestettiin Aurajoen jäällä vuonna 1817. Ensimmäinen maarata perustettiin vuonna 1882, mutta vielä 1800-luvulla jääravit olivat yleisimpiä. Vuoteen 1906 mennessä Suomessa oli raviratoja viidellä paikkakunnalla. Ensimmäiset, tosin epäviralliset, kuninkuusravit ajettiin Tampereella 1913. Tuohon aikaan voittaja ratkaistiin kahdessa lähdössä, 3000 metrin ennätysajossa sekä tasoitusajossa samalla matkalla. Suomen Ravirengas ry eli raviurheilun keskusjärjestö aloitti toimintansa 27.2.1919. Yhdistyksen sihteerinä toimi Heikki von Essen, jota on myöhemmin tituleerattu ”Suomen raviurheilun isäksi”. (Toivonen 2007, 6-7.)

1920-luvun kohokohtiin kuuluivat ensimmäiset viralliset Kuninkuusravit vuonna 1924, jotka järjestettiin Lahdessa. Ensimmäiset kuninkuusravit voitti Evert Järvisen omistama ori Huovi. Kuninkuusraveja ajettiin tästä lähin säännöllisesti koko 1920-luvun ajan. Kuninkuusravien alkutaipaleella sekä tammat että oriit juoksivat samoissa lähdöissä ja kilpailivat kuninkuudesta. Vuonna 1925 ravikuninkuuden voittikin tamma Reippaan-Liisu. 1920-luvulla alettiin panostaa myös varusteiden kehittelyyn. Väinö J. Walleniuksen ”Täysosumasta” tuli suosittu kärrymalli. (Toivonen 2007, 8-9.)

1930-luku alkoi ikävissä merkeissä kun Suomeen levisi hevosten näivetystauti. Viranomaiset puuttuivat taudin leviämiseen järjestämällä näivetystautitarkastuksia. Sairastuneet hevoset määrättiin lopetettaviksi. Samoissa tarkastuksissa kiinnitettiin huomiota myös eläinsuojelullisiin asioihin. 1930-luvun alussa kuninkuusraveja hallitsi Frans Vanhatalon omistama tamma Tomu. Se voitti peräkkäin neljä kuninkuutta. Tomu oli ensimmäinen tähtijuoksijarajan mailin matkalla alittanut tamma. Aika oli 29,8. 1930-luvun muita merkittäviä hevosia olivat muun muassa Fritz Buthenhoffin omistama Eri-Aaroni sekä Toivo Pohjalan omistama Lohdutus. Molempien hevosten omistajat toimivat myös Suomen Ravirengas ry:n kunniapuheenjohtajina. (Toivonen 2007, 10-11.)

Toinen Maailmansota alkoi Suomen osalta marraskuussa 1939 talvisodalla. Talvisota loppui maaliskuussa 1940 ja kesällä solmittiin Moskovan rauha. Sen seurauksena Suomi menetti noin 10 % maa-alastaan, muun muassa Viipurin. Suomen Ravirengas ry:n toimipiste sijaitsi Viipurissa ja sinne jäivät myös kaikki arkistoitu materiaali, esimerkiksi kilpailutiedot. Raviurheilulle oli huomattavasti haittaa myös Karjalan menetyksestä, koska alue tuki vahvasti raviurheilua. Väli rauhan aikana Ravirenkaan järjestämien ravien lisäksi alettiin myös ajaa paikallisraveja, jotka oli nopeampi toteuttaa. Raveja järjestettiin vuoden 1940 kesän aikana yhteensä noin 50. Jatkosota syttyi kesäkuussa 1941. Lähes kaikki raviurheilun toimijat joutuivat mukaan sotaan, joten kilpailujen järjestäminen jäi vähäiseksi ja Ravirenkaassa hoidettiin vain välttämättömät asiat. Asemasota vakiintui vuonna 1943, minkä seurauksena Ravirengas sai järjestettyä yhdeksät toto-ravit. Samana vuonna järjestettiin myös ensimmäiset tauon jälkeiset kuninkuusravit, jotka voitti Eri-Aaroni. Kuninkuusravit ravattiin Seinäjoella. Tapahuma keräsi huikat 11 000 katsojaa. Kaiken kaikkiaan ravitapahtumat olivat todella suosittuja sodan aikana, koska muita huvituksia ei juurikaan ollut. 1940-luvun lopun käännekohtia olivat vuoden 1948 Joensuun Kuninkuusravit, joissa ajettiin ensimmäis-

tä kertaa myös kuningatartittelistä. Toinen käännekohta sijoittuu vuoteen 1949, jolloin Suomessa nähtiin ensimmäisen kerran lämminveriravureita. (Mahlamäki 2003, 47-49; Toivonen 2007, 12-13.)

1950-luvun vaihde oli hyvää aikaa raviurheilulle, mutta ravureita oli kuitenkin vain noin prosentti kaikista hevosista. Kaikkiaan hevosia oli vuonna 1950 noin 400 000. Katsojamäärät alkoivat kuitenkin tasaisesti laskea ja suurin pudotus tapahtui vuosien 1950 ja 1951 välillä, jolloin katsojamäärä aleni 30 %. Raveja pidettiin pitkäveteisinä tapahtumina, mihin vaikuttivat erityisesti ravien pitkä kesto-aika sekä se, että ravit toteutettiin aina samalla kaavalla. Kiinnostusta raveja kohtaan heräteltiin esimerkiksi ottamalla mukaan poroille tarkoitettuja lähtöjä. Katsojakuntaa pyrittiin myös laajentamaan perinteisestä maaseudun väestä kaupunkilaiseen hienostoväkeen. 1950-luvun puolivälissä suomalaiseseen raviurheiluun saatiin myös kansainvälistä näkökulmaa, kun venäläinen ravijoukkue tuli kilpailemaan Helsingin Käpylään orlov-hevosillaan. Orlovravuri on venäläinen hevosrotu, jonka jalostus on alkanut jo 1700-luvulla. Orlovit olivat pitkään maailman nopeimpia ravureita, mutta myöhemmin niiden jalostus on hiipunut. Suomenhevokset eivät pärjänneet nopeille venäläisravureille, mutta raviurheilulle tällä tapahtumalla oli suuri merkitys. Ihmisten kiinnostus heräsi uudelleen ja kyseisiin raveihin yleisöä saapuikin noin 20 000. Vuonna 1955 raveja seurasi yli 139 000 katsojaa, mutta katsojaluvut kuitenkin jatkoivat laskuaan 1950-luvun loppu kohti. Myös palkintosummat laskivat katsojamäärien vähetessä. (Mahlamäki 2003, 69–79, 98–101, Tähkämö 2005.)

1960-luvulla lämminveriset ravihevokset vakiinnuttivat asemansa suomalaisessa raviurheilussa, kun suomalaisomistuksessa olevat lämminveriravurit saivat kilpailuoikeuden. Aluksi lämminverisiä hevosia tuotiin Venäjältä, mutta myöhemmin myös Ruotsista alettiin ostaa hevosia. Muita käännekohtia 1960-luvulla olivat raviohjastajien pakolliset ajokortit sekä rahatasoitusten käyttöönotto. 60-luvun puolivälin jälkeen alettiin myös kehittää raviratojen toimintaa ja rakennettiin suurempia ravikeskuksia. 1966 valmistui Forssan Pilvenmäen ravirata, jossa oli otettu huomioon yleisön tarpeet muun muassa Suomen ensimmäisen lasikatsomon muodossa. (Mahlamäki 2003, 144–145; Toivonen 2007, 16–17.)

Ravirengas teki 1970-luvun alkupuolella raviratasuunnitelman, jonka mukaan raviratoja jaettiin neljään eri luokkaan. Eniten raveja eli 20–50 vuodessa järjestettiin keskusradoilla, joita oli Suomessa kaksi. Näiden ratojen varustetason tuli olla todella korkea eli radalla tuli olla muun muassa lämmin katsomo, maalikamera sekä tallialue. Tärkeää oli saada yleisö viihtymään, minkä seurauksena myös ravintolat tulivat osaksi raveja. Maakuntaradat järjestivät 10–20 ravitapahtumaa vuodessa ja niiden varustetaso oli huomattavasti pienempi kuin keskusradoilla. Pääasiassa kesäraveihin keskittyviä raviratoja olivat II ja III luokan paikalliset raviradat, joissa oli avokatsomot ja varustetaso oli muutenkin heikompi. Raviurheilu siis keskittyi sellaisille radoille, joilla oli mahdollisuus kehittyä vedonlyönti- että kilpailutoiminnassa. Tämän seurauksena valtio ei enää maksanut hevostaloudelle määrärahaa vaan raviratojen ylläpito siirtyi kokonaan vedonlyöjien harteille. Vuonna 1977 Käpylän vanha ravirata lopetti toimintansa ja pääkaupunkiseudun uudeksi raviradaksi valmistui Vermon ravirata. (Mahlamäki 2003, 145–147, 211; Toivonen 2007, 18–19.)

1980-luku alkoi niin kutsutulla ravikriisillä, joka ajoittuu lähinnä vuosille 1981–82, mutta sai alkunsa jo 1970-luvulla. Kriisiin vaikuttivat lähinnä V5-veikkauksen siirtyminen Hippokselta Veikkaukselle sekä arpajaisverolain laajentuminen koskemaan myös totoveikkausta. Pelaaminen vähentyi huomattavasti, mikä huononsi ratojen toimintaedellytyksiä. Raviradat päättivät lopettaa toimintansa. Lehdistön kutsuma ”raviglakko” kesti useita viikkoja ja varsinaisen ravikriisi päättyi vasta vuoden 1982 lopulla. Tämänkin jälkeen selvitettiin vielä tapahtumia moneen otteeseen. 1985 perustettiin toimikunta, jonka tarkoituksena oli selvittää hevostalouden kehittymismahdollisuuksia ja toimintasuuntia. Mukana oli sekä maatalousministeriö että Hippos. Selvityksessä kävi ilmi hevostalouden hyvä työllistämistilanne sekä sen muuttuminen lähinnä harraste- ja kilpailutoiminnaksi, maataloutta ei voitu enää laskea hevosten varaan. 1980-luvulla raviväki alkoi jakaantua useaan eri ryhmään ja vastakkainasetteluja tuli paljon. Keskusteltiin esimerkiksi etelän ja pohjoisen välisistä eroista, suurista ja pienistä raviradoista sekä suomenhevosista ja lämminverisistä hevosista. 1980-luvun loppu oli rauhallista aikaa raviurheilussa. Uutta ei enää rakennettu vaan keskityttiin maksamaan vanhoja velkoja takaisin. Ravikriisin jälkeen raviurheilu nosti asemiaan ja totopelit kasvattivat suosiotaan. Hevosten määrä oli 1980-luvun alussa matalampi kuin koskaan aikaisemmin, 31 000 yksilöä. Määrä lähti kuitenkin nousuun ja hevosten määrä kasvoikin 1980-luvun aikana 10 000 hevosella. Hevoskasvatus perustui lähinnä ravihe-

vosten jalostukseen, ratsuhevosaines tuotiin ulkomailta. Vuonna 1989 lämminverihevosia oli Suomessa ensimmäistä kertaa enemmän kuin suomenhevosia. (Mahlamäki 2003, 209–250, 284, 287–290, 298–302, 363.)

1990-luvun alussa lama vaikutti huomattavasti raviurheiluun Hippoksen pelien liikevaihdon laskiessa 20 % ja kävijämäärien vähentyessä yli 30 %. Reaaliset palkinnot puolittuivat ja sen seurauksena hevostalouden kasvatus hiipui ja hevosten tuonti muuttui vieraiksi. Laman jälkeen raviurheilua yritettiin nostaa uudelle tasolle etäpelien muodossa. Etäpelien kannattavuutta perusteltiin muun muassa työllisyyden parantamisella, maaseudun elinvoiman lisäämisellä hevostalouden avulla, tasavertaisuudella muihin peleihin verrattuna sekä yhteistyön lisäämisellä. Muutokset saatiin toteutettua ja vuonna 1995 alkoivat Hippoksen etäpelit. Liittyminen Euroopan Unioniin johti hevostalouden uuteen nousuun. Myös suomenhevosten kasvatus lisääntyi, koska hevostalouden tuki suosii suomenhevosia ja siitostamvoja. Jo pitkään oli perinteisen maatalouden piirissä vieroksuttu maaseudun hevostaloutta, mutta EU-jäsenyys varmisti hevostalouden aseman osana suomalaista maataloutta kun yli kolmen hehtaarin hevostilat nimettiin maatiloiksi. Suomalainen hevostalouden kasvatus otti myös harppauksen kohti modernimpaa jalostusta 1990-luvun lopulla geeniteknologian avulla. Tamma Heiliinasta saatiin neljä varsaa vuonna 1999 alkionsiirroilla. (Mahlamäki 2003, 310, 317–319, 325–329; Toivonen 2007, 22–23.)

2000-luvulle mentäessä hevostalouden asema on vakiinnuttanut asemansa urheilulajina ja vapaa-ajanviettomahdollisuutena. Hevosten määrä on kohonnut tasaisesti ja hevosia olikin jo lähes 63770 vuonna 2005. Määrä kasvaa vuosittain noin 1000 hevosella. Vuonna 2006 Suomessa syntyi liki 4000 varsaa. Ravihevostalouden kasvatus ei vielä 2000-luvullakaan ole Suomessa ammattimaista vaan tyypillinen suomalainen kasvattaja astuttaa vain yhden tamman vuodessa. Ammattimaisen kasvatuksen rajana voidaan pitää esimerkiksi kolmen tamman astuttamista, jolloin Suomessa olisi vuonna 2000 ollut noin 160 ammattimaista ravihevostalouden kasvattajaa. Myös tuonti on tasoittunut 2000-luvulla, tosin suurin osa tuoduista hevosista on poneja ja ratsuhevosia. EU-jäsenyys kumosi tuontirajoitukset, millä on todennäköisesti vaikutusta suomalaisen hevostalouden pitemmällä tähtäimellä, koska tuontihevosten laatu on huonontunut huomattavasti 1970- ja 80-lukuihin verrattaessa. (Mahlamäki 2003, 362–364; Pussinen, Korhonen, Pölönen & Varkia 2007, 15, 29.)

2.2.3 Veikkaaminen

Hevosia on veikattu jo 1600-luvulta asti. Silloin veikkaaminen ei toiminut nykyisenkaltaisessa muodossaan, vaan veikkauksessa olivat yleensä vastakkain vedonvälittäjä ja veikkaaja. 1860-luvulla ranskalainen kauppias Pierre Oller alkoi välittämään vetoja, mutta jatkuvien tappioiden masentamana hän kehitti uudenlaisen muodon, jossa veikkaajat pelaavat toisiaan vastaan. (Mahlamäki 2003, 25.)

Suomessa toto-pelaaminen alkoi 1920-luvun lopulla. Alussa pelattiin joko voittajaa tai sijoitusta. Toto-peleissä vaihdosta 70 % palautui voittajille, 20 % meni valtiolle hevosalouden tukemiseen ja 10 % meni järjestäjille. Toto-pelien alkuaikoina veikkauksen kohteena olevia ravitapahtumia sai järjestää vain 30 päivänä vuoden aikana. Toto aiheutti myös tasoituslähdöt, eli hevosten jakamisen lähtöihin voittosummien mukaan. Tällä pyrittiin aikaansaamaan tasaiset lähdöt. Aiemmin hevoset oli jaettu lähtöihin ennätystensä perusteella. (Mahlamäki 2003, 27–29.)

Ensimmäiset toto-ravit ajettiin 5.2.1928 Helsingissä meren jäälle tehdyllä radalla. Suosio oli suuri ja kaikki halukkaat eivät ehtineetkään veikata ennen lähdön tapahtumista. Vaihto oli nykyrahassa noin 22 500 euroa, joka oli varsin hyvin ensimmäiseksi kerraksi. Ensimmäisen totolähdön voitti hevonen nimeltä Hiipakka. (Mahlamäki 2003, 30.)

Veikkaustoimisto, alkuperäiseltä nimeltä tippaustoimisto, perustettiin vuonna 1940 heinäkuun 17. päivänä. Toimiston nimi muuttui melkein heti veikkaustoimistoksi. Osakkaina yhtiössä olivat Suomen Valtakunnan Urheiluliitto, Työväen Urheiluliitto ja Suomen Palloliitto. (Mahlamäki 2003, 59.)

Alkuaikojen voittaja- ja sijoitusveikkauksen rinnalle tuli vuonna 1956 kaksoispeli eli kaksari. Tällä pyrittiin saamaan suurempia voittoja isompien kertoimien myötä. Myös veikkaamisen lisäys oli yhtenä tavoitteena. Ensimmäisinä vuosina kaksaria ei voinut pelata vielä jokaisella ravipaikalla, johtuen laitteista ja henkilökunnan osaamattomuudesta. Arvion mukaan kaksarin osuus koko vaihdosta oli noin kolmannes, mutta kokonaisvaihto ei rahallisesti kuitenkaan kasvanut. (Mahlamäki 2003, 110.)

V5-raveja alettiin järjestää vuonna 1960. Ensimmäiset V5-ravit ajettiin Käpylässä. Myöhemmin V5-raveja alettiin ajaa muuallakin, mutta vaihdot jäivät juuri siitä syystä pieneksi. Monella radalla oli V5-ravit ja veikkaukseen sijoitetut rahat jakautuivat moneen kohteeseen. Vuonna 1974 Suomen Hippoksessa mietittiinkin V5-ravien sijoittamista yhdelle ainoalle radalle viikossa, jotta vaihtoa saataisiin kasvatettua. V5-ravit päätettiin sijoittaa lauantaille, johtuen myös työaikalain muutoksesta. Nyt koko kansa veikkaa samoja raveja, joten veikkauksen vaihto kasvaa. V5-ravit muuttuivat myöhemmin V65-raveiksi ja siitä edelleen V75-raveiksi, joiksi niitä kutsutaan nykyäänkin. V5-ravien muututtua valtakunnalliseksi V4 tuli korvaamaan sitä ja toimi ratakohtaisena veikkauksena. Alussa V5-ravit olivat Hippoksen hallussa, mutta Veikkaus hankki niiden hallinnan itselleen. Valta vaihtui vuoden 1982 alusta. (Mahlamäki 2003, 151, 154, 241.)

Nykyiset V75 ja V5 ovat edelleen suosituimmat raviveikkauksista. V75-kierrokset ravataan kerran viikossa lauantaisin. Rata vaihtuu viikoittain. V5-kierros ravataan joka keskiviikko ja raviratana toimii Vermo. Vuonna 2007 Veikkauksen V5- ja V75-pelit tuottivat 52,1 miljoonaa euroa. Muita raviveikkauksia ovat Fintoton järjestämät voittaja, sija, kaksari, troikka, 4veto, päivän duo ja V4. (Pelikoulu 2008, Pelitulot 2008.)

2.3 Multimedian suunnittelu

2.3.1 Mitä multimedialla ja hypermedialla tarkoitetaan

Tiedon lisääntyessä tarvitaan uusia keinoja informaation käsittelyyn ja jäsentelyyn. Tietotekniikkaa on jo pitkään hyödynnetty erilaisten sovellusten ja tietokantojen muodossa. Tiedon havainnollistamiseen tarvitaan työkaluja, jotka helpottavat informaation käsittelyä ja hankkimista. Samalla tulisi huomioida käyttäjän taidot vastaanottaa ja hyödyntää tarjottua informaatiota. (Kanerva, Packalén & Puttonen 1997, 14.)

Multimedialla tarkoitetaan eri tietolähteiden yhdistämistä. Se sisältää tekstin lisäksi kuvia, ääntä ja videomateriaalia, jotka helpottavat käsiteltävän asian ymmärrettävyyttä. Multimedia on lähes aina lineaarista eli se etenee kokonaisuutena alusta loppuun. Valmiin multimedian käyttäjä ei siis pysty vaikuttamaan esityksen järjestykseen tai tapaan. Esimerkiksi televisio-ohjelma voi täyttää nämä multimedian vaatimukset, mutta yleensä multimedialla tarkoitetaan tietoa, joka on koottu tietokoneella ja jonka käyttöön tarvitaan tietokonetta. (Kanerva ym. 1997, 15; Keränen, Lamberg & Penttinen 2000, 392.)

Hypertekstillä tarkoitetaan tekstiä, jossa sanoja on linkitetty joko tiedoston sisällä tai toisiin tiedostoihin (Keränen 2000, 390). Hypertekstillä ei siis ole lineaarista rakennetta kuten esimerkiksi painetulla kirjalla tai multimedialla on. Hyperteksti koostuu tietosoluista, jotka on linkitetty toisiinsa, ja näin ollen lukija voi tutkia tietoa itselleen loogisimmassa järjestyksessä. Hypertekstin ideasta kirjoitti jo vuonna 1945 Vannevar Bush, jonka mielestä ihminen etsii tietoa ensisijaisesti muodostaen asiayhteyksiä. Hypertekstiksi voidaan luokitella myös kirja, jossa käytetään viittauksia. Varsinainen hyperteksti on kuitenkin mahdollista vain tietotekniikan avulla, jolloin voidaan vapaasti muodostaa suoria linkityksiä tiedostojen välille. (Kanerva ym. 1997, 15-16.)

Hypertekstin havainnollistamiseen voidaan käyttää avuksi multimediaa. Näiden kahden mediamuodon yhdistämisen tulosta kutsutaan hypermediaksi. Hypermediassa multimedian elementtejä voidaan siis linkittää toisiinsa interaktiiviseksi multimediak-

si. Suurin ero multimedian ja hypermedian välillä on se, että hypermediassa käyttäjä voi edetä tiedostoissa haluamassa järjestyksessä kun taas multimedia etenee tietyssä, käyttäjästä riippumattomassa järjestyksessä. (Kanerva ym. 1997, 17; Keränen ym. 2000, 390.)

2.3.2 Multimedian käyttö

Multimediasovelluksia käytetään apuna esimerkiksi opetuksessa, arkistoinnissa ja markkinoinnissa. Suurin osa sovelluksista on kuitenkin vapaa-ajan viettoon. Näihin kuuluvat esimerkiksi musiikkiohjelmat ja erilaiset pelit. (Keränen, Lamberg & Penttinen 2006, 154.)

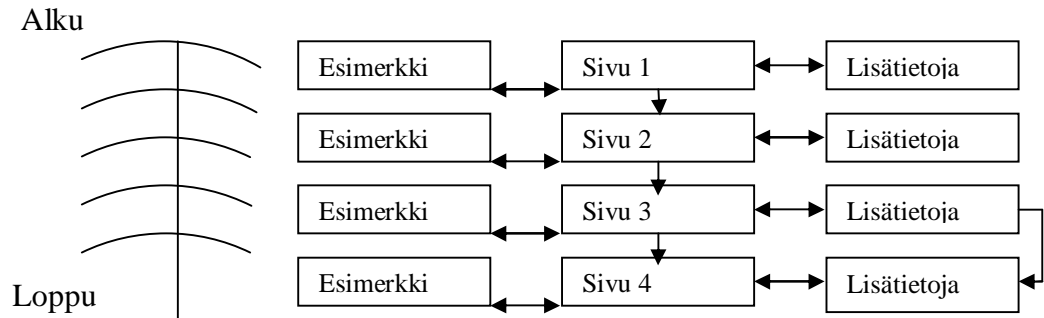
Multimediasovelluksia voidaan julkaista verkossa tai cd- ja dvd-levyillä. Levyjen ongelmana on informaation vanhentuminen. Ratkaisuna voi olla kuitenkin tietojen päivittyminen verkon kautta. Verkossa jaettavaan multimedian tekemiseen käytetään muun muassa Flash- ja Shockwave-tekniikkaa. (Keränen ym. 2006, 154.)

2.3.3 Multimedian rakenne

Multimediasovellus voi olla todella laaja ja tietoa saattaa esiintyä monessa muodossa ja eri laajuudesta. Jotta käyttäjän mielenkiinto säilyisi, on multimedian rakenne suunniteltava huolellisesti. Huonosti suunniteltu rakenne voi aiheuttaa käyttäjän eksymisen sovellukseen ja tärkeää tietoa saattaa jäädä huomaamatta. (Kanerva ym. 1997, 19-20.)

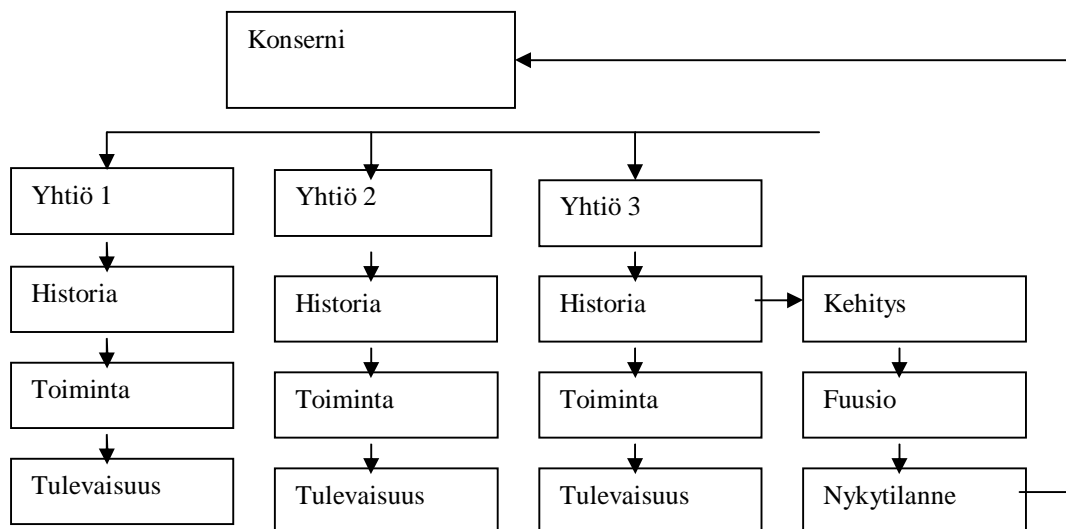
Rakennesuunnitelma on hyvin tärkeä osa multimedian suunnittelua ja toteutusta. Siinä määritellään miten sovelluksessa navigoidaan ja kuinka sisältö jakaantuu pienempiin osioihin. Suunnitelmassa rakennetta kuvataan erilaisilla kaavioilla ja piirroksilla. Erilaisia rakennemalleja ovat lineaarinen rakenne, kalanruotorakenne, puumainen rakenne, verkostorakenne, matriisirakenne ja pyramidirakenne. Lineaarinen rakenne on perusmalli, jossa etenemisvaihtoehtoja on vain yksi. (Kanerva ym. 1997, 57-58; Keränen ym. 2006, 161-164.)

Kalanruotorakenne on pohjaltaan lineaarisen rakenteen tapainen, mutta se tarjoaa enemmän tietoa. Eteneminen tapahtuu samalla tavalla kuin lineaarisessa rakenteessa, mutta kalanruotorakenne antaa mahdollisuuden lisätiedon hakemiseen. Lisätietosivut voidaan edelleen linkittää toisiinsa. Kalanruotorakennetta on kuvattu kuviossa 2. (Kanerva ym. 1997, 59; Keränen ym. 2006, 162.)

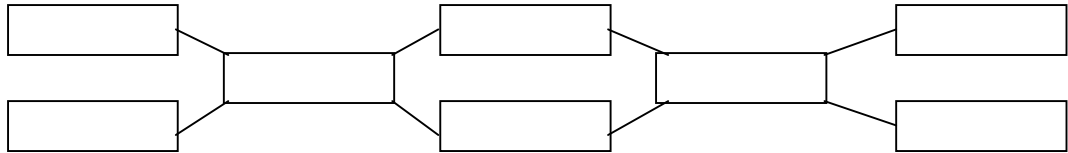
KUVIO 2. Kalanruotorakenne (Keränen ym. 2006, 162)

Puumaista rakennetta voidaan käyttää lähes kaikissa multimediasovelluksissa. Puumainen rakenne on hierarkkinen eli se etenee yleisistä asioista yksityiskohtiin. Käyttäjä saa itse valita haluamansa reitin sovelluksessa. Esimerkki puumaisesta rakenteesta on kuvattu kuviossa 3. (Kanerva ym. 1997, 59; Keränen ym. 2006, 163.)

KUVIO 3. Puumainen rakenne (Keränen ym. 2006, 163)

Verkstorakenne antaa käyttäjälle mahdollisuuden edetä haluamaansa suuntaan sovelluksen sitä rajoittamatta. Parhaimmillaan verkstorakenne tarjoaa käyttäjälle rajattomia mahdollisuuksia liikkua sovelluksessa, mutta ongelmana on käyttäjän mahdollinen eksyminen. Tunnetuin esimerkki verkstorakenteesta on internet. Verkstorakennetta on kuvattu kuviossa 4. (Keränen ym. 2006, 163.)

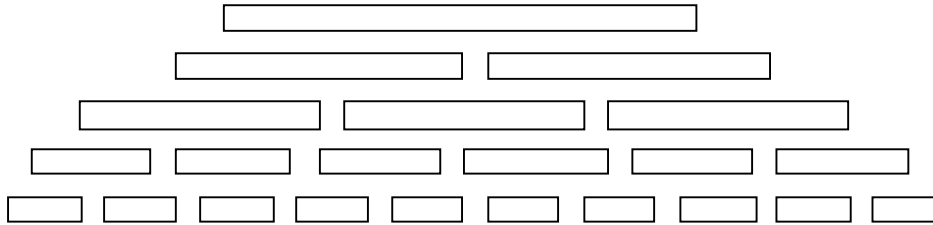
KUVIO 4. Verkstorakenne (Keränen ym. 2006, 163)

Matriisirakennetta voidaan pitää jonkinlaisena tietokantana. Matriisirakennetta mukaillevassa sovelluksessa valitaan yhdistelmä, jonka mukaan sovelluksessa edetään. Esimerkkinä matriisirakenteesta on hevosmäärien kehittyminen kuviossa 5. (Kanerva ym. 1997, 60.)

	Suomenhevokset	Lämminveriset	Ponit
1980	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
1990	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
2000	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

KUVIO 5. Matriisirakenne (Keränen ym. 2006, 164)

Pyramidirakenne antaa käyttäjälle mahdollisuuden valita oma reittinsä sovelluksen läpi alusta loppuun saakka. Esimerkiksi pelit ovat yleensä rakenteeltaan tällaisia. Pyramidirakennetta on kuvattu kuviossa 6. (Keränen ym. 2006, 164.)

KUVIO 6. Pyramidirakenne (Keränen ym. 2006, 164)

3 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN

3.1 Työn lähtökohdat

Raviurheilu on Suomen toiseksi seuratuin urheilumuoto. Paikan päällä raveja seuraa vuosittain noin 800 000 katsojaa. Euroopan mittakaavassa Suomi on viidenneksi suurin ravimaa. Suurin ravitapahtuma Suomessa on Kuninkuusravit, joita seuraa keskimäärin 50 000 katsojaa paikan päällä. Kuninkuusravit järjestetään kerran vuodessa ja isännöivä ravirata vaihtuu joka kerta. (Hippos-raviurheilu 2007)

Kuopion ravirata on toiminut Sorsasalossa vuodesta 1980 lähtien. Vuonna 2010 on raviradan 30-vuotisjuhlavuosi. Kuopion ravirata on Pohjois-Savon maakuntarata, jonka vaikutusalueella on noin 4200 hevosta. Kotiratanaan Kuopion ravirataa pitää yli 900 ravivalmentajaa. (Kuopion ravirata 2008)

1970-luvun alussa raviratojen toimintaa alettiin kehittää ja uusia raviratoja rakennettiin ahkerasti. Muun muassa Helsingin Vermon ravirata on rakennettu vuonna 1977 ja Tampereelle uusi ravirata saatiin vuonna 1976. Uusia raviratoja suunniteltaessa kiinnitettiin huomiota katsojien viihtyvyyteen istumakatsomoiden ja ravintolatilojen muodossa. Raviratojen kiinnostus historiikkeja kohtaan on kasvanut juhlavuosien johdosta.

Hevosjalostusliitot ympäri Suomen ovat tuottaneet historiikkeja toiminnastaan. Raviradoilla kiinnostus oman historian kirjoittamiseen on kasvanut vasta viime vuosina, kun monilla raviradoilla on juhlittu tasavuosikymmeniä. Kuopion raviradan toiminnasta ja ympäristöstä ei ole aiemmin tehty historiikkia, joten tarve sellaiselle on olemassa juhlavuoden lähestyessä. Opinnäytetyön tarkoituksena on laatia materiaalia raviradan historiasta.

3.2 Työn tavoitteet, rajaukset ja kohderyhmät

Tavoitteena on tuottaa Kuopion raviradalle historiikki multimedia-muodossa. Tarkoitus on, että historiikki voitaisiin liittää Kuopion raviradan Internet-sivuille suuremman yleisön luettavaksi ja että sitä voitaisiin myös jakaa raviradan yhteistyökumppaneille esimerkiksi dvd:n muodossa.

Alussa erilaisia mahdollisuuksia historiikin toteuttamiseen olivat muun muassa Power Point-esitys tai kotisivut. Power Point-esitystä olisi helppo lukea, mutta toisaalta esitykset olisi pitänyt jakaa aika pieniin kokonaisuuksiin, jotta mielenkiinto lukemiseen säilyisi. Jos historiikin taas lisäisi suoraan Internet-sivuille, ongelmia voisi tulla esimerkiksi sivujen muokkaamisessa, koska tekijöiden käytössä ei välttämättä ole tarpeellisia ohjelmia Internet-sivujen täydentämiseen. Dvd olisi myös hieman hankalampi toteuttaa tässä tapauksessa, koska Internet-sivuja ei voida suoraan tallentaa levyille. Esitysmuodosta riippumatta historiikista oli kuitenkin tavoitteena saada helppolukuisen ja kevyt esitys, johon sisältyisi paljon valokuvia ja videoklippejä.

Työn aihealueet rajoittuivat ympäristöön ja rakennuksiin, kilpailutoimintaan, raviradan muuhun toimintaan, palveluihin sekä asiakaskuntaan ja pelaamiseen. Kilpailutoimintaa käsiteltäessä annettiin erityistä painoarvoa kuninkuusraveille, joita on järjestetty kahdesti Sorsasalon raviradalla.

Työn kohderyhmänä koostuu Kuopion raviradan vaikutusalueella olevista raviurheilun toimijoista ja raviurheilusta kiinnostuneista henkilöistä. Myös raviradan yhteistyökumppanit kuuluvat kohderyhmään.

3.3 Työn toteutus

3.3.1 Tiedonhankinta raviradan arkistosta

Kokonaiskuvan hahmottamiseksi alussa tärkein tiedonhankintakeino oli raviradan arkiston läpikäyminen. Arkistoitu materiaali sisälsi lähinnä hallituksen pöytäkirjoja sekä toimintakertomuksia. Näiden avulla saatiin kokoon runko historiikka varten. Pöytäkirjoista saatiin tietoa muun muassa laitehankinnoista sekä erilaisten tapahtumien järjestämisestä. Toimintakertomusten avulla voitiin selvittää esimerkiksi hallituksen kokoonpano joka vuodelta.

Arkiston tutkiminen ei kuitenkaan tuottanut niin hyvää tulosta kuin alun perin oli ajateltu, koska tietoa oli hyvin niukasti. Esimerkiksi pöytäkirjoissa asioita ei kuvailtu tarkasti ja etenkin osakeyhtiön alkuajasta liitteet puuttuivat pöytäkirjojen yhteydestä. Monesti pöytäkirjoissa oli vain todettu, että joku henkilö oli kokouksessa esitellyt esimerkiksi rakennuspiirroksia, mutta varsinaisia piirroksia ei pöytäkirjojen yhteydestä löytynyt. Myös toimintakertomukset oli kirjoitettu hyvin lyhyeen malliin, joten niistäkään ei tapahtumia kuvailevaa tietoa löytynyt.

Arkiston läpikäyminen aloitettiin jo opinnäytetyön suunnitelmaa kirjoitettaessa marraskuussa 2008. Pöytäkirjojen ja muiden arkistoidun materiaalin tutkiminen tehtiin kahden kuukauden aikana. Myös myöhemmin arkistoon on palattu etsimään esimerkiksi viittauksia pöytäkirjoista historiikka varten. Arkistoa tutkiessa mielenkiintoiset asiat merkittiin tarralapuilla kansioihin, jotta mahdollinen myöhempi löytäminen helpottuisi.

Lisäksi arkistosta löydettiin vanhoja Hevosurheilu-lehtiä, joista kopioitiin ja skannattiin raviradan ilmoituksia raveista 1980-luvun alkupuolella. Hevosurheilu-lehtiä oli kuitenkin arkistoitu vain muutamalta vuodelta, joten ilmoitusten kehittymistä ei pääsyt seuraamaan. Lehteä ei ole mikrofilmattu, joten niitä olisi pitänyt lähteä selaamaan esimerkiksi Jyväskylään. Tämä olisi kuitenkin tuottanut ison vaivan hyötyyn nähden, koska kolmen vuosikymmenen lehtien selaaminen olisi vienyt huomattavasti aikaa.

Varmasti vuosien varrella on kirjoitettu lehtijuttuja Kuopion raviradasta, mutta tarkkojen päivämäärien puuttuessa etsintä olisi ollut todella työlästä.

3.3.2 Savon Sanomien mikrofilmit

Savon Sanomat on merkittävä maakunnallinen tiedotusväline, joka on vuosien varrella kertonut myös raviradan toiminnasta. Etsinnän jälkeen Savon Sanomien mikrofilmit löytyivät Kuopion kirjastosta. Mikrofilmit saatiin tilattua Sonkajärven kirjastoon, josta löytyi mikrofilmien katseluun sopiva laite. Laitteella ei ollut muuta kysyntää, joten käyttö oli mahdollista aina kirjaston ollessa auki. Mikrofilmien tilaaminen paikallis-kirjastoon ei aiheuttanut kustannuksia. Mikrofilmejä sai tilata aina noin puolen vuoden lehdet kerrallaan. Aikaa puolen vuoden läpiseläamiseen meni noin kuusi tuntia, joten kaiken kaikkiaan aikaa käytettiin noin 40 tuntia.

Yksittäisten ravirataa koskevien lehtijuttujen etsiminen olisi ollut mahdotonta, joten työssä keskityttiin avajaisravien, vihkiäisravien ja molempien kuninkuusravien ajankohtiin. Selattavana oli kuitenkin aina koko vuosikerta, joten aikaa kului kohtuuttomasti hyötyyn nähden. Mikrofilmien selaaminen oli rankkaa työtä, mutta tekijät oppivat kuitenkin uutta eli käyttämään mikrofilmejä. Lehtijutuista saatiin tarkkaa tietoa kyseisistä raveista, esimerkiksi lähtöjen voittajat, jota ei pystytty selvittämään mistään muualta. Savon Sanomista saatiin myös mielenkiintoisia ja historiikkia elävöittäviä lainauksia.

3.3.3 Teemahaastattelut

Teemahaastatteluilla haluttiin saada lisää tietoa pöytäkirjojen perusteella tehtyyn runkoon. Teemahaastattelut ovat keskustelunomaisia haastatteluja, joissa edetään teemojen mukaan (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Haastateltavien valinnasta keskusteltiin raviradan toimitusjohtaja Marita Huttusen kanssa ja haastateltaviksi valittiin toimitusjohtajia vuosien varrelta sekä totopelien ja V4-pelin johtajat, Immo ja Risto Laitinen, jotka ovat olleet mukana Sorsasalon raviradan toiminnassa koko sen historian ajan. Haastateltavia oli yhteensä kuusi, kun muutamat suunnitellut haastatte-

lut eivät onnistuneet. Haastatteluista sovittiin hyvissä ajoin puhelimitse ja ajankohta haastateltavan toiveiden mukaisesti. Suurin osa haastatteluista tehtiin raviradan tiloissa. Haastattelut nauhoitettiin Savonia-ammattikorkeakoulusta lainatuilla nauhureilla, jonka lisäksi haastattelun aikana tehtiin muistiinpanoja käsin. Nauhureilta haastattelut siirrettiin tietokoneelle, jonka jälkeen ne kuunneltiin ja referoitiin kirjalliseen muotoon. Haastatteluiden kirjoittaminen ei olisi ollut välttämätöntä, mutta näin saatiin helposti materiaalia historiikka varten. Myöhemmin epäselviksi jääneitä kohtia voitiin vielä tarkastaa äänitteestä.

Haastattelukysymykset laadittiin aluksi yleisluontoisiksi. Ne oli jaettu kolmeen osaan; ensimmäinen osio käsitteli radan rakentamista ja kehittämistä, toinen osio oli suunnattu valmentajille ja ohjastajille ja kolmas osio oli suunnattu yleisölle. Lopulta haastateltaviksi valikoitui vain raviradalla toimineita henkilöitä, koska heiltä oletettiin saatavan tarkkaa tietoa historiikille oleellisista aiheista. Tämän takia kysymyksiä muokattiin siten, että jokaiselta haastateltavalta kysyttiin heidän toimeensa ja aikakauteensa liittyviä kysymyksiä. Haastattelukysymykset tarkastutettiin osin ohjaavilla opettajilla tai toimitusjohtaja Marita Huttuselta.

Totopelien ja V4-pelin johtajia Immo ja Risto Laitista haastateltiin ensimmäisenä juuri sen takia, että he ovat olleet mukana toiminnassa koko ajan. Haastattelu toteutettiin 4.3.2009 raviradalla. Haastattelulla haluttiin saada tietoa raviradan perustamisesta Sorsasaloon. Haastattelukysymykset ovat liitteessä 1. Raviradan perustamista koskevien kysymysten lisäksi heiltä kysyttiin pelien ja pelaamisen kehittymisestä. Tietoa saatiin runsaasti varsinkin pelaamisen kehittymisestä. Laitisilla oli myös hyvää tilastomateriaalia mukana pelivaihtojen kehittymisestä.

Toimitusjohtajien haastattelut aloitettiin Mauri Sankilammesta, joka toimi Sorsasalon raviradan toimitusjohtajana lähes koko 1980-luvun ajan. Loogisinta oli haastatella häntä toimitusjohtajista ensimmäisenä, koska häneltä voitiin kysellä raviradan toiminnan alkuvaiheista. Haastattelu tehtiin 18.3.2009 Sankilammen kotona Siilinjärvellä. Sankilammelta kyseltiin muun muassa 1980-luvun raviurheilusta, radan rakentamisesta sekä vuoden 1982 kuninkuusraveista. Haastattelukysymykset ovat liitteessä 2.

Seuraavaksi haastateltiin raviradan nykyistä toimitusjohtajaa Marita Huttusta. Haastattelu tehtiin raviradalla 6.4.2009. Huttuselta kyseltiin raviradan nykypäivän toiminnasta, kilpailuista ja investoinneista. Haastattelukysymykset ovat liitteessä 3. 22.4.2009 tehtiin videohaastattelu. Haastattelun aiheeksi sovittiin raviradalla vuonna 2009 järjestettävät suurkilpailut, koska videolla voitaisiin myös hieman mainostaa tämän vuoden ravitapahtumia. Haastattelu tehtiin muutamaa otteeseen, jotta saatiin onnistunut otos.

29.4.2009 haastateltiin Tommi Salmelaa, joka toimi raviradan toimitusjohtaja 1990- ja 2000-lukujen vaihteessa. Hän auttaa vielä nykyäänkin raviradalla muun muassa ilmoittautumisjärjestelmän kanssa. Haastattelu tehtiin raviradan ravintolakatsomossa. Salmelalta kyseltiin vuoden 1998 kuninkuusravien jälkeisestä ajasta ja muun muassa euroon siirtymisen vaikutuksista. Kysymykset ovat liitteessä 4.

Kuopio Stakes-viikonloppuna haastateltavaksi saatiin Pasi Korkala, joka toimi toimitusjohtajana 1990-luvun puolivälin jälkeen. Nykyään Korkala toimii hevoskuljetusyrittäjänä, joten sopivaa ajankohtaa jouduttiin hieman odottamaan. Kuopio Stakes-viikonloppu oli kuitenkin sopiva ajankohta haastattelua varten. Haastattelu tehtiin 16.5.2009 raviradan varikkoalueella. Kovan melun vuoksi haastattelu suoritettiin hevoskuljetusauton ohjaamossa. Korkalalta saatiin erinomaista tietoa kuninkuusravien järjestämisestä. Haastattelukysymykset ovat liitteessä 5.

3.3.4 Kuvat ja videokuva

Valokuvia oli tarkoitus etsiä esimerkiksi Savon Sanomien ja Hevosurheilun arkistoista, mutta pienen budjetin vuoksi kuvia pyrittiin saamaan yksityisiltä henkilöiltä. Kuvien saamista varten laitettiin ilmoitus 10.2.2009 Kuopiossa järjestettyjen ravien käsiohjelmaan. Käsiohjelman ilmoitus on liitteenä 6. Ilmoitus ei tuottanut toivottua tulosta eli vastauksia ei saatu. Tämä voi johtua mahdollisesti siitä, että nykypäivänä raveissa käyvät ihmiset ostavat vain harvoin käsiohjelman. Monet käyttävät käsiohjelmanaan 7 Oikein-lehteä.

Kuvia etsittiin Internetistä ja lisäksi niitä kyseltiin haastateltavilta henkilöiltä. Haastattelemamme henkilöt eivät kuitenkaan omistaneet yhtään raviradan vaiheisiin liittyviä

kuvia. Internetistä löytyi riippulentäjä Arto Halttusen ottama ilmakeku Kuopion raviradasta 2000-luvulla. Halttuselta saatiin oikeus käyttää kuvaa sähköisessä historiikissa ilman kustannuksia. Lisäksi kuvia löytyi Hippoksen Internet-sivuilta. Kuvat ovat vapaasti käytettävien kuvien arkistosta, joten niitä saa käyttää vapaasti muuhun kuin mainontatarkoitukseen. Internet-sivuilla oli maininta, jossa pyydettiin käyttämään kuvan yhteydessä merkintää Hippola/kuvaajan nimi.

Erinomaiseksi kuvalähteeksi osoittautui Raimo Naumanen, joka on ollut vuosien saatossa tiiviisti mukana raviradan toiminnassa. Paljon hyviä mustavalkoisia kuvia löytyi etenkin raviradan rakennusvaiheesta. Naumanen lähetti skannatut kuvat sähköpostilla. Myös näiden kuvien käyttöön saatiin lupa.

Lisäksi työssä on käytetty itse otettuja kuvia vuodelta 2009. Osa kuvista otettiin 10.7.2009 pidettyjen ravien yhteydessä. Toinen osa kuvista otettiin 29.7.2009. Tällöin raviradan hallituksella oli kokous ja työhön haluttiin saada kuva hallituksen jäsenistä. Kuvat otettiin omalla digi-kameralla mahdollisimman hyvillä asetuksilla, jotta kuvat olisivat mahdollisimman korkealaatuisia.

Raviradalla on kuulemma aikaisemmin ollut valokuvakansio, jossa olisi ollut kuvia vuosien varrelta. Tätä kansiota ei kuitenkaan ikinä löytynyt, mikä oli valitettavaa historiikin kuvituksen kannalta. Raviradalta saimme kuitenkin toimitusjohtaja Marita Huttusen ottamia kuvia pesuhallin rakentamisesta, mutta suurin osa kuvista oli heikkolaatuisuutensa vuoksi julkaisukelvottomia.

Videokuvaa oli tarkoitus ottaa haastateltavista henkilöistä, mutta lopulta kuvamateriaalia kertyi vain toimitusjohtaja Marita Huttusen haastattelusta. Monelle ajatus videokuvauksesta ei ole miellyttävä. Videokuvaa saatiin myös raviradan arkiston videoista, jotka piti ensiksi muuttaa sähköiseen muotoon vhs-kasetilta. Videoiden käyttöä rajoitti se, että suuri osa raveista on otettu raviradan alkuaikoina kaseteille, joita ei Savonia-ammattikorkeakoulusta löytyvillä laitteilla voi käsitellä. Kasetit olivat huomattavasti suurempia kuin tavalliset vhs-nauhat. Historiikkia varten muutettiin lopulta vain yksi vhs-kasetti, joka sisälsi kolmet ravit vuodelta 1992.

3.3.5 Historiikin kirjoittaminen

Historiikin runkoa alettiin kirjoittaa heti kun tietoa alkoi kertyä pöytäkirjoista. Rungon kirjoittaminen helpotti myöhempää kirjoitustyötä, koska siihen oli jo koottu runsaasti tietoa. Rungon perusteella kirjoitettu historiikin sisällysluettelo oli seuraavanlainen:

1 RAVIRADAN RAKENTAMINEN

2 RAKENNUKSET

2.1 Valjastuskatokset

2.2 Katsomo

2.3 Klinikka

2.4 Ratatallit

2.5 Muut rakennukset

3 KALUSTO

4 KILPAILUTOIMINTA

4.1 Avajaisravit

4.2 Kuninkuusravit

4.3 Muut suurkilpailut

4.4 Palkintotasot

5 MUU TOIMINTA

6 YLEISÖ

7 TOIMITUSJOHTAJAT

Varsinainen historiikin kirjoittaminen aloitettiin huhtikuussa kun lisämateriaalia alkoi kertyä teemahaastatteluista. Alkuperäisessä sisällysluettelossa oli monia sellaisia aihe-alueita, joista ei löytynyt lisätietoa, joten ne piti jättää pois lopullista historiikka kirjoittaessa. Esimerkiksi rakennuksista ja kalustosta ei ollut saatavilla riittävästi mielenkiintoista aineistoa, joten niistä ei lopulliseen historiikkiin kirjoitettu omia lukuja. Rakennuksista on toki kerrottu esimerkiksi osana raviradan perustamista.

Historiikki alkaa alkusanoilla, jonka tarkoituksena on toimia johdantona varsinaiselle historiikille. Tämän jälkeen esitellään lyhyesti raviurheilun kehittymistä Suomen mit-takaavassa 1970-luvulta 2000-luvulle saakka. Lyhyt yleinen esittely oli tarpeellinen, koska se selittää osaltaan myös raviradan tapahtumia.

Yleisen esittelyn jälkeen siirrytään Sorsasalon raviradan alkutaipaleelle eli raviradan osakeyhtiön perustamiseen ja uuden raviradan rakentamiseen. Alkutaival jaettiin useamman alaotsikon alle, jotta teksti olisi miellyttävämpää lukea. Alkuvaiheiden jälkeen oli mielekästä kertoa raviradan nykytilanteesta; rakennuksista ja ympäristöstä. Seuraavaksi historiikissa esitellään kilpailutoimintaa, joka jakaantuu useampaan osaan. Aluksi kerrotaan avajais- ja vihkiäisraveista, jonka jälkeen ovat vuorossa vuosien 1982 ja 1998 kuninkuusravit. Kuninkuusraveille annettiin erityistä painoarvoa, koska ne ovat vuoden merkittävin tapahtuma raviurheilussa. Kuninkuusraveista oli myös helppo löytää tietoa, koska pöytäkirjoista ja haastatteluista saadun tiedon lisäksi aineistoa saatiin runsaasti myös sanomalehdistä. Kuninkuusravien jälkeen on kerrottu muista raviradan suur tapahtumista; Kuopio Stakesista ja Pohjois-Savon Kasvattaja-ajosta. Lisäksi kerrotaan Lotteria-ajosta, koska siitä saatiin aikaan mukava tarina Tommi Salmelan haastattelun perusteella. Kilpailutoiminnan alle kuuluu myös raveihin ilmoittautuminen, jonka kehittymistä on kuvattu lyhyesti lähinnä Salmelan haastattelun perusteella.

Seuraavaksi historiikissa kerrotaan pelaamisen kehitymisestä ja katsojamäärien muutoksista. Pelaamisesta saatiin runsaasti tietoa Immo ja Risto Laitisen haastattelun pohjalta. Lisäksi saatiin tarkkoja lukuja esimerkiksi pelivaihtojen kehitymisestä. Katsojajakanto-osio on kirjoitettu lähinnä toimitusjohtajien haastatteluiden perusteella.

Loppupuolella historiikissa käsitellään raviradalla tapahtuvaa muuta toimintaa. Tämä osio haluttiin mukaan siksi, että varsinainen ravitoiminta vie vain noin 30 päivää vuodessa, joten muulle ajalle yritetään keksiä joitain käyttötarkoituksia. Tämä osio on kirjoitettu pöytäkirjoista löytyvän tiedon sekä toimitusjohtajien haastatteluiden pohjalta. Viimeisenä historiikissa on liitteenä lueteltu raviradan toimitusjohtajat sekä hallitukset vuosilta 1978–2009. Nämä luettelot päätettiin luettavuuden takia laittaa työn loppuun. Listoja ei luettavuuden kannalta voinut myöskään jakaa kahteen palstaan. Hallinto osuutta ei ole kuitenkaan nimetty liitteeksi vaan se jatkuu suoraan aiemman tekstin perässä. Tieto tähän osuuteen on kerätty pöytäkirjoista ja toimintakertomuksista. Lähteet luetellaan viimeisenä.

3.3.6 Historiikin toteuttamismuoto

Alun perin suunnitelmana oli toteuttaa raviradalle historiikki multimedia-muodossa. Toteuttamismuodon valintaa rajoitti lisäksi se, että toimeksiantaja toivoi, että historiikkia voitaisiin myös jakaa yhteistyökumppaneille esimerkiksi cd- tai dvd-levyllä. Tämän takia pelkkä Internet-sivujen luominen ei tullut kyseeseen. Toteutusmuoto olisi myös voinut olla esimerkiksi Power Point-esitys, mutta ongelmana tässä olisi ollut työn pituus. Pitkä historiikki olisi pitänyt jakaa useisiin esityksiin, jotta luettavuus olisi ollut hyvä.

Kesällä päädyttiin kuitenkin siihen tulokseen, että historiikki kirjoitettaisiin Internet-sivuille ja lisäksi se tehtäisiin pdf-muotoon, jota ravirata voisi jakaa eteenpäin joko paperiversiona tai cd-levyllä. Myöhemmin kuitenkin tultiin siihen tulokseen, että raviradan internet-sivuille kirjoitetaan kuitenkin vain lyhyt kuvaus raviradan historiasta. Monilla muillakin radoilla toteutus on tällainen. Lyhyen esittelyn yhteyteen laitetaan linkki kokopitkään historiikkiin, joka on pdf-muodossa. Internet-sivuille tehty lyhyt esittely on liitteessä 7.

Pdf-tiedoston ulkoasu on muokattu vastaamaan Suvi Kajalan keväällä 2009 kirjoittamaa Pohjois-Savon Hevosjalostusliiton historiikkia. Ulkoasu on siisti ja helppolukuisen. Ravirata ja Hevosjalostusliitto toimivat tiiviissä yhteistyössä, joten yhtenäinen ulkoasu oli hyvä ratkaisu. Historiikkia kirjoittaessa on käytetty apuna myös Jouko Hannolan kirjoittamaa Valkealan Hevosystäväinseura ry:n historiikkia vuodelta 2005. Tästä saatiin apua esimerkiksi historiikissa käsiteltävien aihealueiden valitsemiseen.

Internet-sivujen lyhyen esittelyn ja pdf-tiedoston lisäksi toimeksiantajalle annetaan teksti word-muodossa mahdollista myöhempää jatkamista varten. Pdf-tiedosto on opinnäytetyön lopussa. Lisäksi valokuvat laitetaan cd-levylle kuvaajatietoineen mahdollista myöhempää käyttöä varten. Opinnäytetyön esityksessä käytetty Power Point-esitys on cd-levyllä liitteessä 8.

3.4 Kustannukset

Kustannuksia opinnäytetyössä aiheutui matkakuluista Kuopion raviradalle, jota pidettiin pääpaikkana opinnäytetyön tekemiselle. Matkakulut raviradalle kuuluivat opinnäytetyön tekijöille maksettaviksi. Matkakulut haastateltavien luo kuuluivat toimeksiantajan maksettavaksi, mutta Mauri Sankilammen haastattelua lukuun ottamatta kaikki haastattelut tehtiin raviradalla. Sankilammen haastattelu oli Siilinjärvellä, joten haastattelua varten ei tarvinnut ajaa raviradalle asti.

Tulostamisesta aiheutuvat kulut kuuluivat toimeksiantajan maksettavaksi ja tulostukset tehtiinkin raviradan toimistolla. Nauhoitus ja videokuvaukset ei muodostunut, koska tarvittavat laitteet olivat lainassa Savonia-ammattikorkeakoululta. Osa haastatteluista tehtiin raviradalla ravipäivän aikana, mutta niistä ei aiheutunut lippukuluja, koska ravirata antoi kausikortit opinnäytetyön tekijöiden käyttöön.

POHDINTA

Opinnäytetyötä voidaan pitää varsin onnistuneena, vaikka vielä suunnitelmaseminaarissa tarkoituksena oli valmistaa erinäköinen historiikki. Opinnäytetyötä tehtäessä realiteetit paljastuivat pikkuhiljaa ja esimerkiksi valokuvia ei saatukaan niin helposti, kuin oli kuviteltu. Käsiohjelman ilmoituksesta huolimatta valokuvia ei löytynyt niin paljoa ja monipuolisesti, kuin olisi haluttu. Loppujen lopuksi helpoiten saatiin 1980-luvun valokuvia, koska raviradan hallituksessa aiemmin vaikuttanut Raimo Naumanen toimi silloin valokuvaajana. Kuvien saatavuutta pidettiin jo alussa uhkana, mutta lopulta niitä kuitenkin saatiin kasaan melko mukavasti.

Itse historiikin ulkoasu muotoutui nykyisen näköiseksi vasta kevään aikana, mutta alussa suunnitelmassa oli aivan toisen näköinen historiikki. Muiden raviratojen sivustoja tutkimalla kuitenkin päädyttiin malliin, jossa historiaa on kerrottu lyhyesti raviradan sivujen yhteydessä ja sieltä on linkki pitempään historiikkiin.

Raviradan historian tutkiminen vaati melkoisesti aikaa, koska pöytäkirjoja oli tutkittavana 30 vuoden ajalta. Pöytäkirjojen läpikäymisen jälkeen kaikki niistä esiin nostettu tieto piti kasata tietokoneella rungoksi. Vasta tämän jälkeen pystyi hahmottamaan mistä kaikesta tarvitaan lisää tietoa ja mitkä osat jätetään vähemmälle huomiolle. Tässä vaiheessa kuitenkin tuntuu siltä, että kaikki mielenkiintoisimmat asiat on saatu selvitettyä melko kattavasti. Aivan opinnäytetyön alkuvaiheessa tavoitteena, että työ valmistuisi kevääksi, mutta aika meni todella nopeasti ja kaikki pöytäkirjatkin saatiin selattua läpi vasta vuoden loppuun mennessä. Sen jälkeen työ vasta alkoikin, kun rakennetta alettiin hioa kunnolla ja etsiskellä haastateltavia. Haastatteluissakin meni oma aikansa, kun aikatauluja yritettiin sovittaa yhteen ja ottaa vielä välimatkat huomioon. Matkat olivatkin alussa yksi uhkatekijä, mutta toisaalta kun Kuopioon asti lähdettiin, niin siellä oli hyvä tehdä työtä koko päivä, joten ei välimatkaa voi oikeastaan uhkaksi sanoa.

Opinnäytetyön alkuvaiheessa mahdollisuutena pidettiin materiaalin runsasta määrää ja erilaisia toteutustapoja. Totta on, että materiaalia oli runsaasti tarkasteltavana, mutta lopulta materiaalista vain pieni osa päätyi valmiiseen työhön. Suuri osa käyttökelpoi-

sesta tiedosta saatiin haastattelujen kautta. Myös toteutustapojen määrää voidaan pitää suurena, kun puhutaan multimediasta ja sähköisestä työstä. Tähän työhön sopiva toteutustapa on valittu tutkimalla muiden raviratojen Internet-sivuja ja niiden toimivuutta. Loppujen lopuksi erilaisten toteutusmuotojen määrä ei ollutkaan niin runsas, kuin alussa luultiin. Työstä tuli helppolukuinen ja selkeä, joten onnistuneena sitä voidaan pitää myös siltä kannalta. Tavoitteenahan oli saada aikaan selkeä ja helppolukuinen kokonaisuus Kuopion raviradan vaiheista helposti ihmisten saatavilla olevaan muotoon. SWOT-analyysi on kuvattu kokonaisuudessaan kuviossa 7.

VAHVUUDET	HEIKKOUEDET
<ul style="list-style-type: none"> • Kiinnostus aiheeseen • Kokemusta erilaisista hevos-talouden toimintamuodoista • Kaksi tekijää • Aiheesta innostunut toimek-siantaja 	<ul style="list-style-type: none"> • Ei kokemusta historian kir-joittamisesta • Heikohko tietämys multi-median mahdollisuuksista • Ei omia kontakteja juuri-kaan ravipuolelle
MAHDOLLISUUDET	UHAT
<ul style="list-style-type: none"> • Valtavasti materiaalia -> ai-hetta pitää osata rajata • Paljon erilaisia toteutustapo-ja • ”Neuvojan uudet viestintä-välineet” kurssi • Verkostoituminen • Mahdollisuus jatkaa työtä myöhemmin 	<ul style="list-style-type: none"> • Kiireinen aikataulu • Välimatkat • Haastateltavien saatavuus? • Kuvien saatavuus?

KUVIO 7. SWOT-analyysi

Työn dispositiossa eli jäsentelyssä on käytetty sekä kronologista että systemaattista dispositiota. Tämä tarkoittaa sitä, että historiikka on jäsennetty sekä aikakauden että tapahtumien mukaan. Tällainen tapa valittiin siksi, että työstä saataisiin selkeä. Esimerkiksi eri ravikilpailut esitellään samassa yhteydessä ja aikajärjestyksessä. Raviradan omistussuhteissa on tapahtunut muutoksi, mutta koska muutokset eivät ole vaikuttaneet suuresti radan toimintaan ei historian kirjoittamiseen ole voitu valita pelkästään kronologista kerrontaa. Muutenkin molempia kerrontatapoja yhdistämällä saatiin selkeämpi kokonaisuus.

Työtä voidaan pitää luotettavana, koska työn runko on kasattu pöytäkirjoista etsityn tiedon pohjalle. Myös sanomalehdistä otettua materiaalia esimerkiksi kuninkuusraveihin liittyen voidaan pitää luotettavana, koska kyseessä on alueen oma sanomalehti Savon Sanomat. Kirjoitusvirheitä voi olla voittajaluetteloissa, mutta sellaisten virheiden ei luulisi vaikuttavan työn luotettavuuteen. Haastattelujen osalta tiedoissa voi olla muistista johtuvia virheitä, mutta jos haastateltava ei ollut varma asian oikein muistamisesta, niin asiaa ei ole kirjoitettu täysin faktana historiikkiin. Kaiken kaikkiaan työn luotettavuus on korkea, kuten yrityksestä kertovan historiikin täytyy ollakin.

Johtopäätöksenä työstä voidaan sanoa, että Kuopion ravirata on varsin merkittävä Pohjois-Savon alueelle ja alueen hevosharrastajille. Myös radan suosio on suuri, koska kilpailuihin ilmoitettavien hevosten määrä ja sitä kautta karsittujen määrä on runsas. Näin ollen voidaan sanoa, että uuden raviradan suunnittelun aloittaminen 1970-luvun alkupuolella ja rakentamisen aloittaminen vuoden 1980 tienoilla ei ole mennyt hukkaan, vaan aikaan on saatu varsin toimiva ravikeskus.

LÄHTEET

Ahvenainen, J. 1994. Yrityshistorian kirjoittaminen. Loimaa: Loimaan Kirjapaino Oy.

Autio, S. Katajala-Peltomaa, S. & Vuolanto, V. (toim.). 2001. Historioitsijan arki & tutkimuksen prosessi. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Kanerva, J., Packalén, J. & Puttonen, M. 1997. < Ideasta multimediksi >. Helsinki: Oy Edita Ab.

Katajala, K. 1990. Historiikinkirjoittajan opas. Suomen Kirjallisuuden Seura. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Keränen, V., Lamberg, N. & Penttinen, J. 2000. Multimedia. Multimedian peruskirja. Porvoo: WSOY.

Keränen, V., Lamberg, N. & Penttinen, J. 2006. Web-julkaiseminen & multimedia. Porvoo: WS Bookwell.

Lappalainen, J. 2002. Haluatko historiankirjoittajaksi? Suomen Kirjallisuuden Seura. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Mahlamäki, M. 2003. Pelloilta paanalle ja pussihousumiehistä patiinipoikiin. Tampere: Klingendahl Paino Oy.

Pussinen, S., Korhonen, J., Pölönen, I. & Varkia, R. 2007. Kasvava hevosala. Helsinki: Edita Prima Oy.

Pesu, V. 2008. Raviurheilun maailma. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Renvall, P. 1983. Nykyajan historiantutkimus. 2.painos. Juva: WSOY.

Toivonen, V. 2007. Lähtö hyväksyty. Hevosia, ihmisiä ja ilmiöitä. 2.painos. Vaasa: Arkmedia Oy.

Painamattomat lähteet

Hannola, Jouko. 2005. Valkealan Hevosystäväinseura ry 1905-2005. [Viitattu 12.05.2009]. Saatavissa:

<http://www.kuninkuusravit.fi/kouvola/fi/liitetiedostot/valkeala/historiikki.pdf>

Hippos-raviurheilu.2007. [Viitattu 10.11.2008]. Saatavissa:

<http://www.hippos.fi/hippos/raviurheilu/index.php>

Kuopion ravirata. 2008. [Viitattu 10.11.2008]. Saatavissa:

<http://www.kuopionravirata.fi/kuopio/fi/ravirata/index.php>

Lähetystavat. 2008. [Viitattu 3.12.2008]. Saatavissa:

<http://www.hippos.fi/hippos/raviurheilu/ravikilpailusaannot/tasoitusajot.php>

Pelikoulu 2008. Oppitunti 3. [Viitattu 28.11.2008]. Saatavissa:

<http://yritys.fintoto.fi/pelikoulu/koulu3.html>

Pelikoulu 2008. Oppitunti 1. [Viitattu 3.12.2008]. Saatavissa:

<http://yritys.fintoto.fi/pelikoulu/koulu1.html>

Pelitulot 2008. [Viitattu 3.12.2008]. Saatavissa:

<https://www.veikkaus.fi/info/yritys/avainluvut/pelitulot.html>

Raviurheilu Suomessa. 2007. [Viitattu 28.11.2008]. Saatavissa:

<http://www.hippos.fi/hippos/raviurheilu/index.php>

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A.2006. Teemahaastattelu. [Viitattu

24.08.2009]. Saatavissa: http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_2.html

Tähkämö, S. 2005. Orlovravuri. [Viitattu 01.01.2009]. Saatavissa:

<http://www.hevosmaailma.net/orlov.shtml>

HAASTATTELUKYSYMYKSET, IMMO JA RISTO LAITINEN

1. Miten uuden raviradan suunnittelu lähti liikkeelle, mistä saatiin idea uuteen ravirataan?
2. Mikä oli yleinen mielipide radan rakentamisesta?
3. Miten sijainti päätettiin? Oliko muita vaihtoehtoja kuin Sorsasalo?
4. Otettiin vaihtoehtoja/mallia muista raviradoista?
5. Rakentamisprosessi?
6. Miten esimerkiksi valmentajat ja yleisö ottivat vastaan uuden raviradan?
7. Mitä mieltä olitte uudesta raviradasta, ympäristöstä ja sen tarjoamista palveluista?
8. Millaiset ovat raviradan palvelut esimerkiksi verrattuna muihin maakuntaraitoihin? Mitä mieltä olette palveluiden kehittämisestä?
9. Muistoja avajaisraveista?
10. Miten raviurheilu on kehittynyt (Kuopiossa)? Nousut, laskut, puitteiden muutokset ym.
11. Muistoja kuninkuusraveista ja muista suurkilpailuista? Kuinka palvelut ja oheistapahtumat näissä ovat kehittyneet: ruoka, juoma, vip, oheisohjelma, yleisömäärä, illanvietot..?
12. Miten ravirata on kehittynyt vuosien varrella?
13. Mitä mieltä olitte etäpelikokeilusta?
14. Miten pelaaminen on mielestänne kehittynyt? Miten totovaihdot ovat kehittyneet?
15. Onko jäänyt mieleen mitään hauskoja tai erityisiä yksityiskohtia tai tapahtumia lähes 30-vuotisen raviradan historian ajalta?

16. Tulevaisuuden kehitysnäkymät? Mitä aivan viime vuosina on tehty ja mikä on kehityssuunta?

HAASTATTELUKYSYMYKSET, MAURI SANKILAMPI

1. Otettiinkö vaikutteita/mallia muista raviradoista?
2. Rakentamisprosessi?
3. Tapahtuiko esimerkiksi valjustuskatosten rakentaminen suunnitelmien mukaan? Entä muut rakennukset?
4. Menikö 80-luku muuten suunnitelmien mukaisesti? Rakentamista sekä muuta työtä oli varmasti alkuvaiheessa paljon, eli ilmenikö selkeitä ongelmia?
5. Miten esimerkiksi valmentajat ja yleisö ottivat vastaan uuden raviradan?
6. Mitä mieltä olitte uudesta raviradasta, ympäristöstä ja sen tarjoamista palveluista?
7. Millaiset olivat raviradan palvelut esimerkiksi verrattuna muihin maakuntaraitoihin? Mitä mieltä olette palveluiden kehittymisestä?
8. Muistoja avajaisraveista?
9. Muistoja kuninkuusraveista ja muista suurkilpailuista? Kuinka palvelut ja oheistapahtumat näissä ovat kehittyneet: ruoka, juoma, vip, oheisohjelma, yleisömäärä, illanvietot..?
10. Mitä mieltä olitte etäpelikokeilusta?
11. Onko jäänyt mieleen mitään hauskoja tai erityisiä yksityiskohtia tai tapahtumia (lähes 30-vuotisen raviradan historian ajalta)?
12. Miten ravirata on kehittynyt vuosien varrella?
13. Suurimmat muutokset Pohjois-Savon raviurheilussa 80-luvulla
14. (Kuinka raveissa saataisiin käymään enemmän väkeä?)

HAASTATTELUKYSYMYKSET, MARITA HUTTUNEN

1. Miten tulitte Kuopion raviradan toimitusjohtajaksi? (ravitausta)
2. Mitä Kuopion raviradan toimitusjohtaja tekee?
3. Kuinka paljon ravirata työllistää ihmisiä?
4. Mitä kaikkea ravirataan ja sen ympäristöön kuuluu? Eri osa-alueiden toiminnan kuvaus.
5. Mitä investointeja on tehty 2000-luvulla?
6. Miten raviradan toiminta on kehittynyt 2000-luvulla?
7. Miten raviurheilu on kehittynyt 2000-luvulla?
8. Raviradan suurimmat haasteet 2000-luvulla?
9. Minkälaiset ovat Kuopion raviradan palvelut verrattuna muihin maakuntaratoihin?
10. Minkälainen on kavioura verrattuna muihin ratoihin?
11. Minkälaisia suurkilpailuja ajetaan tänä päivänä Kuopion raviradalla?
12. Mistä johtuu Kuopion ravien suuri suosio (karsinta)? Laskelmia?
13. Onko ilmoittautumisjärjestelmä kehittynyt/muuttunut?
14. Mitä muuta toimintaa raviradan alueella järjestetään?
15. Miten raviurheilu ja hevoskasvatus ovat kehittyneet Pohjois-Savossa?
16. Keskimääräinen katsojamäärä? Minkälaista katsojakunta on?
17. Onko jäänyt mieleen hauskoja tapahtumia/muistoja työuran ajalta?
18. Tulevaisuuden kehitysnäkymät?

HAASTATTELUKYSYMYKSET, TOMMI SALMELA

1. Miten tulitte Kuopion raviradan toimitusjohtajaksi? (ravitausta)
2. Raviradan suurimmat haasteet 1990-luvun lopussa ja 2000-luvun alussa?
3. Toiko euroon siirtyminen muutoksia pelaamiseen ja palkintotasoihin? Minkälaisia?
4. Mitä investointeja tehtiin?
5. Miten raviradan toiminta kehittyi?
6. Miten raviurheilu kehittyi 2000-luvulle mentäessä?
7. Minkälaiset olivat Kuopion raviradan palvelut verrattuna muihin maakuntaratoihin?
8. Minkälainen oli kavioura verrattuna muihin ratoihin?
9. Minkälaisia suurkilpailuja ajettiin Kuopion raviradalla?
10. Kuopion ravit ovat suuressa suosiossa nykypäivänä ja raveihin tehdään myös karsintaa. Oliko suosio yhtä suuri jo toimitusjohtajakautenne aikana?
11. Onko ilmoittautumisjärjestelmä kehittynyt/muuttunut?
12. Mitä muuta toimintaa raviradan alueella järjestettiin?
13. Miten raviurheilu ja hevoskasvatus ovat kehittyneet Pohjois-Savossa?
14. Keskimääräinen katsojamäärä? Minkälaista katsojakunta oli?
15. Onko jäänyt mieleen hauskoja tapahtumia/muistoja toimitusjohtajakautenne ajalta?

HAASTATTELUKYSYMYKSET, PASI KORKALA

1. Miten tulitte Kuopion raviradan toimitusjohtajaksi? (ravitausta)
2. Raviradan suurimmat haasteet 1990-luvun lopussa?
3. Mitä investointeja tehtiin?
4. Miten raviradan toiminta kehittyi?
5. Miten raviurheilu kehittyi 1990-luvun lopulla?
6. Minkälaisia suurkilpailuja ajettiin Kuopion raviradalla?
7. Kuninkuusravit järjestettiin Kuopiossa vuonna 1998. Miten suunnittelu lähti liikkeelle, kuinka pitkä prosessi oli kyseessä?
8. Mitä muutoksia raviradalle tehtiin kuninkuusravien vuoksi?
9. Osa kuninkuusravien valmisteluista tehtiin varmaankin talkootöillä. Kuinka paljon talkoolaisia oli mukana ja mitä töitä tehtiin talkoovoimin?
10. Millaisia muistoja talkoista on jäänyt mieleen? Kuulimme, että talkoissa olisi esimerkiksi traktori ajautunut lampeen...
11. Miten kuninkuusravit eroavat esimerkiksi V-75 raveista?
12. Muistoja kuninkuusravitapahtumasta. Olivatko kuninkuusravit onnistunut tapahtuma?
13. Tuliko raviradalle kuninkuusravien jälkeen ”krapulaa”? Miten se ilmeni?
14. Minkälaiset olivat Kuopion raviradan palvelut verrattuna muihin maakuntaratoihin?
15. Minkälainen oli kavioura verrattuna muihin ratoihin?
16. Kuopion ravit ovat suuressa suosiossa nykypäivänä ja raveihin tehdään myös karsintaa. Oliko suosio yhtä suuri jo toimitusjohtajakautenne aikana?
17. Onko ilmoittautumisjärjestelmä kehittynyt/muuttunut?
18. Mitä muuta toimintaa raviradan alueella järjestettiin?
19. Miten raviurheilu ja hevoskasvatus ovat kehittyneet Pohjois-Savossa?
20. Keskimääräinen katsojamäärä? Minkälaista katsojakunta oli? Katsojamäärien kehitys toimitusjohtajakautenne aikana?
21. Millaisia hauskoja tapahtumia/muistoja on jäänyt mieleenne toimitusjohtajakautenne ajalta?

Ilmoitus Kuopion raviradan käsiohjelmassa 10.2.2009

Sorsasalon raviradalla on ravattu kilpaa kohta 30 vuotta.
Omistatko kuvia tai muuta materiaalia radan historian varrelta?
Olisitko halukas lainaamaan kuviasi Kuopion raviradan internet-sivuille
tai kertomaan tarinasi historiikka varten?
Ota yhteyttä: puhelimitse 044-525 4342
tai sähköpostitse Antti-Pekka.Paananen@student.savonia.fi

Kuopion raviradan historiaa

Kuopiossa on ravattu kilpaa vuodesta 1906 ensin keskuskentällä ja sen jälkeen Sorsasalossa.

Sorsasalossa sijaitseva Kuopion ravirata valmistui kesällä 1980 ja avajaisravit siellä ravattiin 13.7. 1980. Vuonna 2010 Kuopion raviradalla on ravattu kilpaa 30 vuotta. Ravirata sijaitsee Kallaveden läheisyydessä Kuopion pohjoispuolella.

Ilmakuva Kuopion raviradasta. RAIMO NAUMANEN

1980-luvun alussa radalle rakennettiin valjastuskatokset, katsomotilat sekä totopisteet, jotta rata oli valmiina vastaanottamaan kuninkuusravit vuonna 1982. Kuninkuusraveissa voiton veivät Puhetyttö ja Vekseli

Puhetyttö ja Vekseli. TOINI VUOLUKKA

Toisen kerran kuninkuusravit ravattiin Sorsasalossa vuonna 1998 ja silloin voittajiksi selviytyivät Viesker ja Uja. 1998 kuninkuusraveissa rikottiin senhetkinen katsojaennätys ja kuninkuusravit valittiin vuoden 1998 raviteoksi.

Kuopion raviradan suunnittelu alkoi jo 1970-luvun alussa, kun kaupunkia pyydettiin varaamaan riittävän suuri alue uutta ravirataa varten. Keskuskentän ravirata alkoi jäädä liian pieneksi suurien ravitapahtumien ajatellen. Lopulta paikaksi valittiin Sorsasalo ja ravirata osakeyhtiö perustettiin vuonna 1978.

Kuopion raviradalla järjestetään vuosittain noin 30 ravipäivää, joten muuta käyttöä radalle yritetään löytää. Sorsasalossa onkin pidetty maatalousnäyttelyitä, rallikilpailuja, koira- ja kissanäyttelyitä sekä järjestetty konsertteja.

Tasavallan presidentti Tarja Halonen miehensä Pentti Arajärven kanssa Kuopion Farmari-näyttelyssä vuonna 2001. PIRJO SUHONEN

Raviradalle rakennettiin uusi pesukatos talvella 2007-2008 ja tällä hetkellä ympäristöä kunnostetaan rakentamalla piknik-alue radan reunalle. Myös tallialueella tehdään parannustöitä.

Kuopion raviradan historiikki on luettavissa alla olevasta linkistä

LÄHES KOLME VUOSIKYMMENTÄ RAVEJA SORSASALOSSA

Kuopion raviradan 30-vuotishistoriikki

Essi Ahonen ja Antti-Pekka Paananen 2009

SISÄLLYS

ALKUSANAT	4
RAVIURHEILUN KEHITTYMINEN SUOMESSA	5
Raviurheilun alkuvaiheet.....	5
1970-luku.....	7
1980-luku.....	7
1990-luku.....	8
2000-luku.....	9
UUTTA RATAA RAKENTAMASSA.....	10
Suunnittelu alkaa	10
Manerus arkkitehdiksi.....	11
Osakeyhtiö käyntiin 1978.....	12
Rakennusurakka alkaa.....	13
1990-luvulla muutoksia omistussuhteisiin.....	14
Toimiva ravikeskus.....	15
KUOPION RAVIRATA VUONNA 2009.....	16
KILPAILUTOIMINTA.....	17
Avajaisraveissa kovia lähtöjä	17
Vekseli vihkiäisravien vetonaulana	19
Rata valmiina vuoden 1982 kuninkuusraveihin.....	19
Radan valmistelu vuoden 1998 kuninkuusraveihin	21
Katsojaennätykset rikki vuoden 1998 kuninkuusraveissa.....	22
Lotteria-ajo - osuuko arpa?	23
Pohjois-Savon Kasvattaja-ajo - kilpailu oman maakunnan hevosille	23
Kuopio Stakes - Sorsasalon suurkilpailu.....	24
Poniravit	26

Ilmoittautuminen - käsin kirjoittamisesta nettiin	27
RAVIVEIKKAUS JA KATSOJAKUNTA	28
Veikkaamisen muoto muuttunut.....	28
Miten saataisiin lisää väkeä raveihin?.....	30
RAVIRADAN MUU KÄYTTÖ - JUHANNUSJUHLISTA RALLIKILPAILUIHIN	31
HALLINTO	33
Raviradan hallitus 1978–2009	33
Toimitusjohtajat 1978–2009	36
HISTORIIKISSA KÄYTETYT LÄHTEET	37
LIITTEET	

ALKUSANAT

Vuosi 2010 on juhluvuosi Kuopion raviradalle, kun Sorsasalossa on ajettu raveja 30 vuotta. Ravirata valmistui Sorsasaloon siis vuonna 1980, mutta raviratayhtiö on vanhempi. Raviratojen kiinnostus historiikkeja kohtaan on lisääntynyt viime vuosina, kun monet 1970- ja 1980-luvuilla rakennetut radat ovat juhlineet 30-vuotistaivaltaan.

Kuopion Keskuskentän ravirata rakennettiin vuonna 1906 ja se sijaitsi aivan Kuopion keskustassa. Vuosisadan alussa raviurheilussa oli eroavaisuuksia nykypäivään ja esimerkiksi kuninkuusraveissa ravattiin ainoastaan kaksi lähtöä. Nämä olivat 3000 metrin ennätysajo sekä tasoitusajo samalla matkalla. Alussa kuninkuudesta kilpailivat tammot ja oriit samoissa lähdöissä. 1970-luvulla alettiin miettiä uuden raviradan rakentamista, kun vanha ravirata jäi liian ahtaaksi raviurheilun kehittyessä. Uuden maa-alueen löytäminen oli haasteellista, mutta lopulta vuonna 1975 päätettiin sopivaksi alueeksi Sorsasalo.

Kuopion kaupunki halusi raviradan osakeyhtiöksi ja vuonna 1978 kaupunki hyväksyi yhtiösopimusluonnoksen. Kaupungista tuli ravirataosakeyhtiön pääomistaja yli 70 %:lla. Osakepääoma oli aluksi 700 000 markkaa, mutta sitä korotettiin useaan otteeseen lopulta 2,8 miljoonaan markkaan.

Arkkitehdiksi valittiin Risto Manerus, joka oli suunnitellut myös Vermon raviradan. Raviradan alue oli 32 hehtaaria ja rakennusten suunnittelussa panostettiin etenkin toimivuuteen ja palvelutasoon. Avajaisravit ajettiin 13.7.1980 ja vihkiäisravit 28.9.1980. Viimeis-

tely saatiin valmiiksi vuoden 1982 kuninkuusraveihin. Toisen kerran kuninkuusravit on pidetty Sorsasalossa vuonna 1998, jolloin rikottiin myös kuninkuusravien katsojaennätys.

1995 kaupunki luopui osake-enemmistöstään ja pääomistajaksi tuli Pohjois-Savon Hevosjalostusliitto. Kaupunki lunasti kiinteistöt velkapääomalla ja raviradasta tuli kaupungin vuokralainen. Vuonna 2008 Pohjois-Savon Hevostaloussäätiö osti maa-alueet ja kiinteistöt kaupungilta. 2000-luvun lopussa raviradan alueeseen kuuluvat valjustuskatokset, ravintolarakennus ja -katsomo, tallikahvio, pesuhalli sekä ratatalli. Raveja ajetaan 30 päivänä vuodessa, minkä lisäksi rata on hiitauksikäytössä. Tallikahvio on auki joka päivä ja lisäksi ravintolakatsomoa pyritään vuokraamaan myös muuhun käyttöön.

Historiikki on kirjoitettu kahden Savonia-ammattikorkeakoulun AMK-agrologin opinäytetyötä. Lähteinä historiikissa on käytetty Kuopion Ravirata Oy:n arkistomateriaalia sekä haastatteluiden kautta kerättyä tietoa. Lisäksi tietoa on saatu vanhoista Savon Sanomista ja Hevosurheilusta. Yleistä tietoa on koottu Veijo Toivosen ja Matti Mahlamäen teoksista.

Antoisia lukuhetkiä toivottavat

Essi Ahonen ja Antti-Pekka Paananen

RAVIURHEILUN KEHITTYMINEN SUOMESSA

Raviurheilun alkuvaiheet

Suomessa ensimmäiset ravikilpailut järjestettiin Aurajoen jäillä vuonna 1817. Ensimmäinen maarata perustettiin vuonna 1882, mutta vielä 1800-luvulla jääravit olivat yleisimpiä. Vuoteen 1906 mennessä Suomessa oli raviratoja viidellä paikkakunnalla. Ensimmäiset, tosin epäviralliset, kuninkuusravit ajettiin Tampereella 1913. Tuohon aikaan voittaja ratkaistiin kahdessa lähdössä, 3000 metrin ennätysajossa sekä tasotusajossa samalla matkalla. Suomen Ravirengas ry eli raviurheilun keskusjärjestö aloitti toimintansa 27.2.1919.

1920-luvun kohokohtiin kuuluivat ensimmäiset viralliset Kuninkuusravit vuonna 1924, jotka ajettiin Lahdessa. Ensimmäiset kuninkuusravit voitti Evert Järvisen omistama ori Huovi. Kuninkuusraveja ajettiin tästä lähin säännöllisesti koko 1920-luvun ajan. Kuninkuusravien alkutaipaleella sekä tammattoriit juoksivat samoissa lähdöissä ja kilpailivat kuninkuudesta. Vuonna 1925 ravikuninkuuden voittikin tamma Reippaan-Liisu. 1920-luvulla alettiin panostaa myös varusteiden kehittelyyn. Väinö J. Walleniuksen ”Täysosumasta” tuli suosittu kärrymalli.

1930-luku alkoi ikävissä merkeissä kun Suomeen levisi hevosten näivetystauti. Viranomaiset puuttuivat taudin leviämiseen järjestämällä näivetystautitarkastuksia. Sairastuneet hevoset määrättiin lopetettaviksi. Samoissa tarkastuksissa kiinnitettiin huomiota myös eläinsuojelullisiin asioihin. 1930-luvun alussa kuninkuusraveja hallitsi Frans Vanhata-

lon omistama tamma Tomu. Se voitti peräkkäin neljä kuninkuutta. Tomu oli ensimmäinen tähtijuoksijarajan mailin matkalla alittanut tamma. Aika oli 29,8. 1930-luvun muita merkittäviä hevosia olivat muun muassa Fritz Buttenhoffin omistama Eri-Aaroni sekä Toivo Pohjalan omistama Lohdutus. Molempien hevosten omistajat toimivat myös Suomen Ravirengas ry:n kunniapuheenjohtajina.

Toinen Maailmansota alkoi Suomen osalta marraskuussa 1939 talvisodalla. Talvisota loppui maaliskuussa 1940 ja kesällä solmittiin Moskovan rauha. Sen seurauksena Suomi menetti noin 10 % maa-alastaan, muun muassa Viipurin. Suomen Ravirengas ry:n toimipiste sijaitsi Viipurissa ja sinne jäivät myös kaikki arkistoitu materiaali, esimerkiksi kilpailutiedot. Raviurheilulle oli huomattavasti haittaa myös Karjalan menetyksestä, koska alue tuki vahvasti raviurheilua. Välirauhan aikana Ravirengaan järjestämien ravien lisäksi alettiin myös ajaa paikallisraveja, jotka oli nopeampi toteuttaa. Raveja järjestettiin vuoden 1940 kesän aikana yhteensä noin 50. Jatkosota syttyi kesäkuussa 1941. Lähes kaikki raviurheilun toimijat joutuivat mukaan sotaan, joten kilpailujen järjestäminen jäi vähäiseksi ja Ravirengas hoidettiin vain välttämättömät asiat. Asemasota vakiintui vuonna 1943, minkä seurauksena Ravirengas sai järjestettyä yhdeksät toto-ravit. Samana vuonna järjestettiin Seinäjoella myös ensimmäiset tauon jälkeiset kuninkuusravit, jotka voitti Eri-Aaroni. Tapahtuma keräsi huikemat 11 000 katsojaa. Kaiken kaikkiaan ravitapahtumat olivat todella suosittuja sodan aikana, koska muita huvituksia ei juuri ollut. 1940-luvun

lopun käännekohtia olivat vuoden 1948 Joensuun Kuninkuusravit, joissa ajettiin ensimmäistä kertaa myös kuningatartittelistä. Toinen käännekohta sijoittuu vuoteen 1949, jolloin Suomessa nähtiin ensimmäisen kerran lämminveriravureita.

1950-luvun vaihde oli hyvää aikaa raviurheilulle, mutta ravureita oli kuitenkin vain noin prosentti kaikista hevosista. Kaikkiaan hevosia oli vuonna 1950 noin 400 000. Katsojamäärät alkoivat kuitenkin tasaisesti laskea ja suurin pudotus tapahtui vuosien 1950 ja 1951 välillä, jolloin katsojamäärä aleni 30 %. Raveja pidettiin pitkäveteisinä tapahtumina, mihin vaikuttivat erityisesti ravien pitkä kesto-aika sekä se, että ravit toteutettiin aina samalla kaavalla. Kiinnostusta raveja kohtaan heräteltiin esimerkiksi ottamalla mukaan poroille tarkoitettuja lähtöjä. Katsojakuntaa pyrittiin myös laajentamaan perinteisestä maaseudun väestä kaupunkilaiseen hienostoväkeen. 1950-luvun puolivälissä suomalaiseseen raviurheiluun saatiin myös kansainvälistä näkökulmaa, kun venäläinen ravijoukkue tuli kilpailemaan Helsingin Käpylään orlovhevosillaan. Suomenhevoseset eivät pärjänneet

nopeille venäläisravureille, mutta raviurheilulle tällä tapahtumalla oli suuri merkitys. Ihmisten kiinnostus heräsi uudelleen ja kyseisiin raveihin yleisöä saapuikin noin 20 000. Vuonna 1955 raveja seurasi yli 139000 katsojaa, mutta katsojaluvut kuitenkin jatkoivat laskuaan 1950-luvun loppu kohti. Myös palkintosummat laskivat katsojamäärien vähetessä.

1960-luvulla lämminveriset ravihevoseset vaikiinnuttivat asemansa suomalaisessa raviurheilussa kun suomalaisomistuksessa olevat lämminveriravurit saivat kilpailuoikeuden. Aluksi lämminverisiä hevosia tuotiin Venäjältä, mutta myöhemmin myös Ruotsista alettiin ostaa hevosia. Muita käännekohtia 1960-luvulla olivat raviohjastajien pakolliset ajokortit sekä rahatasoitusten käyttöönotto. 60-luvun puolivälin jälkeen alettiin myös kehittää raviratojen toimintaa ja rakennettiin suurempia ravikeskuksia. 1966 valmistui Forssan Pilvenmäen ravirata, jossa oli otettu huomioon yleisön tarpeet muun muassa Suomen ensimmäisen lasikatsomon muodossa.

1970-luku

Ravirengas teki 1970-luvun alkupuolella raviratasuunnitelman, jonka mukaan raviratoja jaettiin neljään eri luokkaan. Eniten raveja eli 20–50 vuodessa järjestettiin kesusradoilla, joita oli Suomessa kaksi. Näiden ratojen varustetason tuli olla todella korkea eli radalla tuli olla muun muassa lämmin katsomo, maalikamera sekä tallialue. Tärkeää oli saada yleisö viihtymään, minkä seurauksena myös ravintolat tulivat osaksi raveja. Maakuntaradat järjestivät 10–20 ravitapahtumaa vuodessa ja niiden varustetaso oli huomattavasti pienempi kuin kesusradoilla. Pääasiassa kesäraveihin keskittyviä raviratoja olivat II ja III

luokan paikalliset raviradat, joissa oli avokatsomot.

Raviurheilu siis keskittyi sellaisille radoille, joilla oli mahdollisuus kehittyä sekä vedonlyönti- että kilpailutoiminnassa. Tämän seurauksena valtio ei enää maksanut hevostaloudelle määrärahaa vaan raviratojen ylläpito siirtyi kokonaan vedonlyöjien harteille. Vuonna 1977 Käpylän vanha ravirata lopetti toimintansa ja pääkaupunkiseudun uudeksi raviradaksi valmistui Vermon ravirata.

1980-luku

1980-luku alkoi niin kutsutulla ravikriisillä, joka ajoittuu lähinnä vuosille 1981–82, mutta sai alkunsa jo 1970-luvulla. Kriisiin vaikuttivat lähinnä V5-veikkauksen siirtyminen Hippokselta Veikkaukselle sekä arpajaisverolain laajentuminen koskemaan myös totoveikkausta. Pelaaminen vähentyi huomattavasti, mikä huononsi ratojen toimintaedellytyksiä. Raviradat päättivät lopettaa toimintansa. Lehdistön kutsuma "ravilakko" kesti useita viikkoja ja varsinaisen ravikriisi päättyi vasta vuoden 1982 lopulla. Tämänkin jälkeen selvitettiin vielä tapahtumia moneen otteeseen. Myös Kuopiossa muutamat ravit jäivät väliin. Ravilakon syynä oli kiista arpajaisverosta, jota myöhemmin laskettiin alemmaksi. Kuopion Ravirata Oy:n hallituksen kokouspöytäkirjassa 12.1.1982 kirjoitetaan: *Puheenjohtaja selosti totoveron vaikutuksia ja syntyneitä reaktioita veroa vastaan. Päätettiin, että ellei tilanne muutu ei 24.1. päivän raveja järjestetä taloudellisesti kannattamattomina. Jatkotoimen-*

poteista ollaan yhteydessä toisiin ratoihin yhteisen linjan säilyttämiseksi.

1985 perustettiin toimikunta, jonka tarkoituksena oli selvittää hevostalouden kehittämismahdollisuuksia ja toimintasuuntia. Mukana oli sekä maatalousministeriö että Hippos. Selvityksessä kävi ilmi hevostalouden hyvä työllistämistilanne sekä sen muuttuminen lähinnä harraste- ja kilpailutoiminnaksi, maataloutta ei voitu enää laskea hevosten varaan. 1980-luvulla raviväki alkoi jakaantua useaan eri ryhmään ja vastakkainasetteluja tuli paljon. Keskusteltiin esimerkiksi etelän ja pohjoisen välisistä eroista, suurista ja pienistä raviradoista sekä suomenhevosista ja lämminverisistä hevosista. 1980-luvun loppu oli rauhallista aikaa raviurheilussa. Uutta ei enää rakennettu vaan keskityttiin maksamaan vanhoja velkoja pois. Ravikriisin jälkeen ra-

viurheilun nosti asemaansa ja totopelit kasvativat suosiotaan. Vuodesta 1985 alkaen totalisaattorivaihdot kasvoivat räjähdysmäisesti aina 1990-luvun alun lamaan asti.

Hevosten määrä oli 1980-luvun alussa matalampi kuin koskaan aikaisemmin, 31 000 yksilöä. Määrä lähti kuitenkin nousuun ja hevosten määrä kasvoikin 1980-luvun aikana 10 000 hevosella. Hevoskasvatus perustui

lähinnä ravihevosten jalostukseen, ratsuhevosaines tuotiin ulkomailta. Kasvatustoiminta kehittyi 1980-luvulla ammattimaisemmaksi etenkin lämminveripuolella. Kasvattajat alkoivat panostaa hyvälaatuisiin isäoriisiin. Pelivaihtojen kasvamisen seurauksena myös palkintotasot nousivat ja uusia talleja rakennettiin paljon. Vuonna 1989 lämminverihevosiä oli Suomessa ensimmäistä kertaa enemmän kuin suomenhevosia.

1990-luku

1990-luvun alussa lama vaikutti huomattavasti raviurheiluun; Hippoksen pelien liikevaihto laski 20 %:lla ja kävijämäärät vähentyivät yli 30 %. Palkinnot puolittuivat ja sen seurauksena hevoskasvatus hiipui ja hevosten tuonti muuttui vienniksi. Laman jälkeen raviurheilua yritettiin nostaa uudelle tasolle etäpelien muodossa. Etäpelien kannattavuutta perusteltiin muun muassa työllisyyden parantamisella, maaseudun elinvoiman lisäämisellä hevosalan avulla, tasavertaisuudella muihin peleihin verrattuna sekä yhteistyön lisäämisellä. Muutokset saatiin toteutettua ja vuonna 1995 alkoivat Hippoksen etäpelit.

Liittyminen Euroopan Unioniin johti hevoskasvatuksen uuteen nousuun. Myös suomenhevosten kasvatus lisääntyi, koska hevosalan tuki suosi suomenhevosia ja siitostamvoja. Jo pitkään oli perinteisen maatalouden piirissä vieroksuttu maaseudun hevosalan, mutta EU-jäsenyys varmisti hevosalan aseman osana suomalaista maataloutta kun yli kolmen hehtaarin hevos-tilat nimettiin maataloiksi. Suomalainen he-

voskasvatus otti myös harppauksen kohti modernimpaa jalostusta 1990-luvun lopulla geeniteknologian avulla. Tamma Heiliinasta saatiin neljä varsaa vuonna 1999 alkionsiirroilla.

Pohjois-Savossa hevosia oli 1990-luvun puolivälissä noin 3800, joista noin 1900 oli maanviljelijöiden omistuksessa. Maataloutta harjoittavien viljelijöiden omistuksessa olevat hevoset olivat oikeutettuja EU-tukiin, joita maksettiin noin 3000 markkaa hevosta kohden. Raviurheilu työllisti Pohjois-Savon alueella suoranaisesti 250–280 henkilöä ja sivutoimisesti 800–900 henkeä. Raviurheilu ja hevoskasvatus olivat siis hyvällä pohjalla Pohjois-Savossa ja Kuopion ravirata oli maakuntarajatonta tärkeä osa hevosalan maakunnallisessa kehittämisessä. Kuopion ravirata Oy:n toimitusjohtaja Kimmo Nurmos kuvailee raviradan merkitystä vuonna 1995 laaditussa lausunnossa Kuopion kaupungille seuraavasti: *Vireästä, toimivasta raviradasta saatava hyöty kohdistuu koko maakuntaan, mutta erityisesti Kuopion kaupunkiin.*

2000-luku

2000-luvulle mentäessä hevostalous on vakiinnuttanut asemansa urheilulajina ja vapaa-ajanviettomahdollisuutena. Hevosten määrä on kohonnut tasaisesti ja hevosia olikin jo lähes 59 000 vuonna 2002. Vuonna 2008 hevosia oli jo yli 69 000. Ravihevoskasvatus ei vielä 2000-luvullakaan ole Suomessa ammattimaista vaan tyypillinen suomalainen kasvattaja astuttaa vain yhden tamman vuodessa. Ammattimaisen kasvatuksen rajana voidaan pitää esimerkiksi kolmen tamman astuttamista, jolloin Suomessa olisi vuonna 2000 ollut noin 160 ammattimaista ravihevoskasvattajaa.

Myös tuonti on tasoittunut 2000-luvulla, tosin suurin osa tuoduista hevosista on poneja ja ratsuhevosia. EU-jäsenyys kumosi tuontirajoitukset, millä on todennäköisesti vaikutusta suomalaisen hevospasvatukseen pitemmällä tähtäimellä, koska tuontihevosten laatu on huonontunut huomattavasti 1970- ja 80-lukuihin verrattaessa. Vuonna 2008 tuontihevosia rekisteröitiin Suomessa 1954 yksilöä, joista 432 oli ravihevosia. Vienti on pientä verrattuna tuontiin; vuonna 2008 ravihevosia vietiin ulkomaille alle 70 yksilöä, joista suurin osa Venäjälle ja Ruotsiin.

UUTTA RATAA RAKENTAMASSA

Suunnittelu alkaa

1970-luvun alussa todettiin, että Kuopion vanha ravirata oli jäämässä liian pieneksi valtakunnallisten ravikilpailuiden järjestämiseen. Niinpä tammikuussa 1971 Hevosjalostusliiton johtokunta päätti lähettää kirjelmän Kuopion kaupunginhallitukselle. Tällä kirjelmällä pyydettiin kaupunginhallitusta varaamaan tarpeeksi iso alue asemakaavaan raviradan rakentamista varten. Kuopion seutu on haasteellinen rakentajan kannalta, koska alueella on paljon vesistöjä ja maasto on epätasaista. Raviradan tarpeita vastaavia alueita olisivat olleet muun muassa Rauhalampi, Kolmisoppi ja Sorsasalo. Rauhalampi oli hevosjärjestöille mieluisin vaihtoehto, koska kaupunki laajeni sille suunnalle. Kaupungin mielestä Rauhalahden alue oli kuitenkin liian ahdas raviradan rakentamiselle, joten pitkistä neuvotteluista huolimatta aluetta ei saatu vielä valittua. Kaupungin kannalta paras vaihtoehto raviradalle oli Sorsasalons alue ja vuonna 1975 myös Hevosjalostusliitto hyväksyi paikan.

Sorsasalo valittiin uuden raviradan paikaksi. Ilmakuva Kuopion raviradan rakennustöistä Sorsasalossa.
RAIMO NAUMANEN

Kuopion kaupunki oli alussa melko haluton osallistumaan rakennuskuluihin ja halusi varmistuksen siitä, kuinka suurella osuudella valtio myöntäisi totovaroista avustusta. Kaupunki halusi, että toiminta tapahtuisi osakeyhtiön muodossa ja kaupunki olisi valmis hankkimaan 20–30 % osakkeista. Vanha ravirata oli hevosmiesten rakentama, joten Hevosjalostusliitto halusi, että kaupunki vastaisi maatoista uudella radalla. Neuvotteluihin valittiin liiton edustajiksi eläinlääkintöneuvos Eino Taskinen ja toiminnanjohtaja Eino Korhonen. Neuvottelut kestivät pitkään, mutta lopulta suunnitelma osakeyhtiön perustamisesta saatiin tehtyä. Kyseisessä luonnoksessa kaupungin osuus osakepääomasta oli 71,43 % (500 000 mk) ja ravijärjestöjen 28,57 % (200 000 mk). Osakkeen hinnaksi muodostui 100 mk.

Kaupungin osuus rakennustöistä koostui alueen runkotien tekemisestä sekä pääviemäri-verkoston rakentamisesta. Kaupunki tuli myös mukaan pienellä osuudella sisäisen vesijohtoverkoston rakentamiseen. Osakeyhtiö vastasi kaviouran, katsomon, sisäisen tieverkoston sekä laitteiston hankinnasta ja rakentamisesta. 28.11.1977 kaupunki hyväksyi yhtiösopimusluonnoksen ja valitsi työryhmän käsittelemään yhtiöön liittyviä toimenpiteitä. Työryhmään kuuluivat toiminnanjohtaja Eino Korhonen, virastopäällikkö Olli Hyönä ja kau-

pungin lakimies Matti Hiltunen. Kuopion Ravirata Oy:n yhtiöjärjestyksessä todetaan seuraavasti: *1 § Yhtiön toiminimi on Kuopion Ravirata Oy ja sen kotipaikka Kuopion kaupunki. 2 § Yhtiön toimialana on rakentaa ja hallita Kuopion kaupungin Savilahden kylään Sorsasalon alueelle rakennettavaa ravirataa siihen liittyvine alueineen, rakentaa, omistaa ja hallita rakennelmia ja rakennuksia ravirata-alueella.*

Manerus arkkitehdiksi

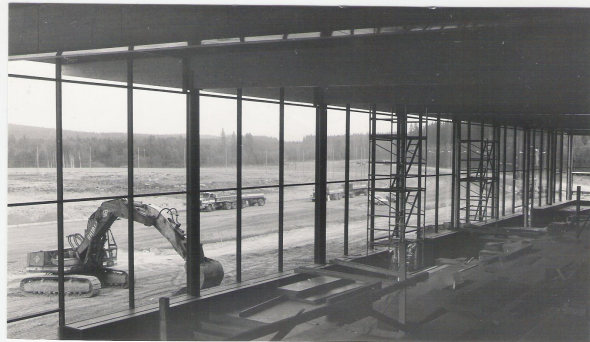
Raviradan alueen asemapiirroksen laatijaksi valittiin arkkitehti Risto Manerus, joka on suunnitellut myös Vermon raviradan. Manerus suunnitteli myös kaikki raviradan rakenteet. Kuopion Ravirata Oy:n johtokunnan pöytäkirjassa 9.2.1979 todettiin seuraavasti: *Arkkitehtisuunnitelmat päätettiin antaa yksimielisesti arkkitehtuuritoimisto Risto Manerukselle.* Raviradan arkkitehtisuunnittelussa urakkaa ei voitu antaa paikallisille yrittäjille, koska aikataulun tiukkuuden takia heidän valmiutensa ei ollut riittävä. Luonnospöytäkirjat oli tarkoitus saada valmiiksi kuukau-

den sisällä ja pääpiirustukset vuoden 1979 huhtikuun loppuun mennessä.

Elokuun loppuun mennessä oli tarkoitus saada valmiiksi muut tarvittavat paperit Suomen Hipposta ja urakkalaskentaa varten. Valtionapua saatiin katsomon ja tuomaritornin rakentamiseen 2,5 miljoonaa markkaa maa- ja metsätalousministeriöltä. Katsomon ja tuomaritornin rakennuksesta vastasi Kuopion Rakentajat Oy.

Osakeyhtiö käyntiin 1978

Raviseurat hyväksyivät yhtiösopimusluonnokset 9.3.1978. Osakepääoman keräys aloitettiin 6.5.1978 ja sen suuruus oli 700 000 markkaa. Osakepääomaa korotettiin vielä 700 000 markalla vuonna 1980. Toiminnan rahoittamiseksi osakepääomaa on kasvatettu vielä myöhemmin kolmasti, yhteensä noin 2,8 miljoonaan markkaan.

Rakennusvaiheita keväällä 1980. RAIMO NAUMANEN

4.9.1978 pidettiin yhtiön perustamiskokous ja kaupparekisteriin yhtiö merkittiin 3.11.1978. Perustamiskokouksessa läsnä olivat kaupungin hallituksen varapuheenjohtaja Erkki Antikainen, Pohjois-Savon Hevosjalostusliiton edustajat eläinlääkintöneuvos Eino Taskinen sekä toiminnanjohtaja Eino Korhonen ja Savon Hippoksen edustaja agronomi Yrjö Heiskanen. Sihteerinä toimi varatuomari, III kaupungin sihteerinä Olavi Jyräsalo.

Raviradan puheenjohtaja, agronomi Yrjö Heiskanen esittelemässä rakennustöitä Suomen Hippoksen hallitukselle keväällä 1980. RAIMO NAUMANEN

Ensimmäiseen Kuopion Ravirata Oy:n hallitukseen valittiin kaupungin edustajiksi rakennusmestari Reijo Martikainen, ekonomi Pentti Heinonen, toiminnanjohtaja Eino Korhonen, III kaupunginsihteerinä Olavi Jyräsalo sekä opiskelija Leo Partanen. Hevosjärjestöä edustivat eläinlääkäri Eino Taskinen ja agronomi Yrjö Heiskanen. Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Olavi Jyräsalo ja ensimmäiseksi toimitusjohtajaksi Eino Korhonen.

Rakennusurakka alkaa

Raviradan pääasiallinen rakentaminen tapahtui vuosina 1979–1981, jolloin tarkoituksena oli rakentaa kavioura laitteineen, paikoitusalueet, maavallikatsomo, keräily- ja verryttelyalueet, purkausalue, sisäiset tiet, katsomoja tototilat sekä huoltotilat ja talli. Ensimmäisestä maanrakennusvaiheesta vastasi Maansiirto Heinonen Oy. Maakunnan hevosväki oli aktiivisesti mukana radan kehittämisessä hetken valmistumisen jälkeen. Muun muassa vihkiäisraveja varten rakennettiin katsomo talkoovoimin.

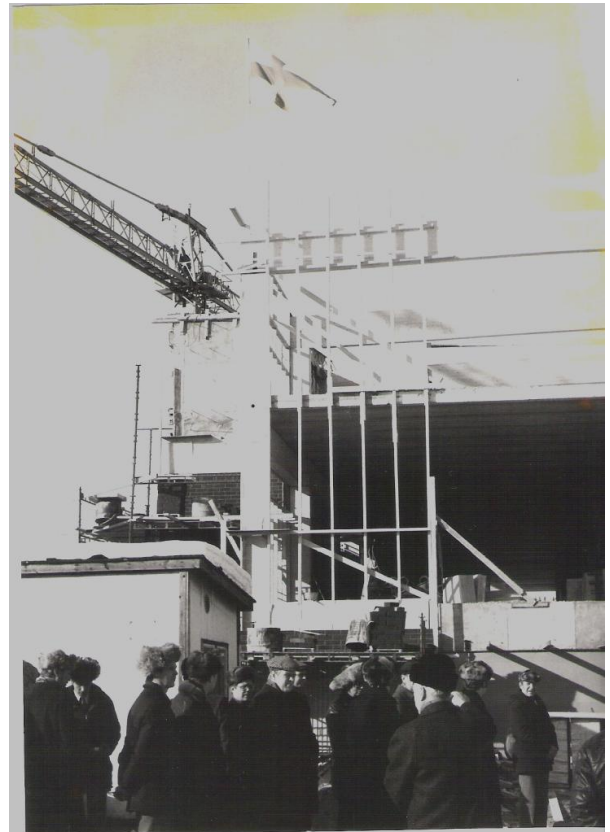
Rakennustyöt olivat loppuillaan keväällä 1980.
RAIMO NAUMANEN

Vuosien 1981–82 aikana talkootöillä viimeisteltiin raviradan ympäristö muun muassa raviradan keskustan ja reuna-alueiden nurmettamisella. Ennen vuoden 1982 kuninkuusraveja tasoitettiin ja nurmetettiin katsomoalueet. Enimmillään kuninkuusravien talkootöissä oli mukana yli 100 henkilöä päivän aikana.

Katsomo ennen ravintolaa. RAIMO NAUMANEN

Ravintolakatsomoa ei rakennettu heti alussa ja hevosmiesten puoli oli keskeneräinen. Ruokaa myytiin parakeista. Kuninkuusraveihin palvelutasoa nostettiin huomattavasti. Kuninkuusraveihin mennessä radalle valmistui hevosklinikka, 120-paikkainen huoltorakennus ja 30 hevosen valjastuskatos. Osa valjastuskatoksen kopeista oli lämpöeristettyjä. Lisäksi hankittiin tietokonepohjainen totalisaattorijärjestelmä sekä videojärjestelmä. Kaviouran valaistus valmistui syksyllä 1985.

Harjannosto maaliskuussa 1980. RAIMO NAUMANEN

1990-luvulla muutoksia omistussuhteisiin

1990-luvun alussa lama vaikutti myös hevos-talouteen pudonneiden tototuottojen muodossa. Raviradalle vaikeuksia tuottivat velkarasitteet, joita oli kertynyt muun muassa ravintolakatsomon rakentamisesta.

Kaupunki luopui osake-enemmistöstään syksyllä 1995 ja samalla hevosjärjestöt hankkivat osakkeita itselleen noin 650 000 markalla. Samalla kaupunki osti raviradan kiinteistön ja helpotti näin velkataakkaa. Kuopion Ravirata Oy:stä tuli siis kaupungin vuokralainen, jonka pääomistajana oli Pohjois-Savon Hevosjalostusliitto. Kuopion kaupunki ja liiton jäsen seurat ovat seuraavaksi suurimmat omistajat.

Vuoteen 1995 asti Kuopion kaupunki omisti yli 90 % raviradan osakkeista. Tällöin osakkeen arvo muutettiin 100 markasta yhteen markkaan, jolloin Pohjois-Savon Hevosjalostusliitto ja jäsen seurat merkitsivät noin 600 000 mk osakkeista, joten kaupunki pääsi eroon pääosakkaan roolista. Kaupunki lunasti kiinteistön velkapääomalla, joka oli noin 7,2–7,4 miljoonaa markkaa. Raviradan osakeyhtiö toimi vuokralaisena kaupungin omistamissa tiloissa. Samaan aikaan Pohjois-Savon Hevosjalostusliiton ja raviradan toimitusjohtajan toimet yhdistettiin.

Kaviouraa kunnostettiin toden teolla vuonna 1996.
ANTTI-PEKKA PAANANEN

Kaviouraa paranneltiin vuonna 1996, koska rataa ei ollut uusittu aikoihin ja se oli todella huonossa kunnossa. Rataa oli lähes mahdotonta edes hoitaa siinä kunnossa. Kun piikkilanan piikkejä laskettiin, radasta nousi heti pohjakerros karkeaa sepeliä. Radalle jouduttiin aluksi ajamaan paljon uutta pintaa, mikä tuotti ongelmia. Uusi pinta ei heti tarttunut rataan, joten se oli pehmeä ja sai moitteita. Muita vaihtoehtoja ei kuitenkaan ollut, koska kaviouraa ei voinut enää hoitaa. Kaviouralle oli pakko saada sellaista pintaa, jota voitiin pitää kunnossa. Kaviouralle ajettiin paljon vettä, jotta uusi pinta saatiin kiinnitettyä rataan. Tämän jälkeen siihen ajettiin vielä kivituhkaa ja loppujen lopuksi kaviourasta tuli hyvä. Todella hyvä radasta tuli vasta vuoden 1997 puolella. Kaviouran kuntoa ylläpidetään koko ajan muun muassa uudella hiekalla ja se on nopeudessaan maakuntaratojen keskiluokkaa.

Sorsasalon ravintolakatsomo valmistumassa. Vastaava rakennusmestari Esa Pennanen ja raviradan toimitusjohtaja Pauli Lehtonen katselemassa rakennustöitä 23.3.1991. RAIMO NAUMANEN

Toimiva ravikeskus

Raviradan alue oli yhteensä 32 hehtaaria, josta varikkoalue oli noin hehtaarin, katso-
moalue noin 2 hehtaaria ja paikoitusalueet
noin 5,5 hehtaaria. Kaviouraa oli kilometri ja
leveys etusuoralla oli 22 metriä ja muualla 20
metriä. Pintamateriaalina oli kivituhka. Kat-
somorakennuksessa oli kolme kerrosta.
Ylimmässä kerroksessa oli yli 1000-paikkainen
istumakatsomo ja noin 60 totalisaattorimyynti-
tipistettä. Keskikerroksessa oli totalisaattori-
halli, jossa oli noin 60 totalisaattoripistettä.
Lisäksi keskimmaisessä kerroksessa oli kahvi-
ot molemmissa päissä. Alimmassa kerrokses-
sa oli lipunmyyntitilat, toimisto, ravintola ja
kahvila sekä lasten leikkihuone. Hallituksen
pöytäkirjassa 10.3.1980 päätettiin lastenhuo-
neesta seuraavaa: *Lastenhuoneeseen päätet-
tiin hankkia seuraava kalustus: 10 kpl tuoleja
ja niitä varten riittävästi pöytiä, avohylly,
liitutaulu, kauppaleikki/nukketeatteri, liuku-
mäki, peuhapatja sekä leluja ja muita leikeis-
sä tarvittava välineistöä.* Katsomoon mahtui
kaikkiaan noin 3 000 henkilöä ja alueelle kat-
sojia arveltiin mahtuvan 20 000.

Sorsasalons ravikeskus oli ajanmukainen ja
suunnittelu pohjautui rakennuksen toimi-
vuudelle ja palvelutasolle. Erikoista raviradal-
la oli tuomaritornin sijoittaminen erilleen
rakennuksista. Kuopion Ravirata Oy:n pöytä-
kirjassa 26.6.1979 valintaa perustellaan seu-
raavasti: *--ilman poikkeuslupaa ei ole mah-
dollista rakentaa taloudellisesti katsomon
katolle sijoitettavaa toimihenkilöstön toimi-
tiloja. Luvan saannin ehtona olisi kalliit lisäpa-
lokuormaan sallivat rakenneratkaisut.* Katso-
jien viihtyvyyteen oli panostettu ja näkymä
radalle oli moitteeton joka paikasta. Valmen-
tajilta ja ohjastajilta rata sai hyvää palautetta,
koska kavioura oli todella hyvä. Myös pelin-
hoitajat olivat tyytyväisiä, koska Sorsasalossa
olosuhteet olivat Keskuskenttää paremmat.
Etenkin tilojen lämmitys oli heille mieluista
Keskuskentän kylmien olosuhteiden jälkeen.
Viihtyvyyteen panostettiin myös pehmeiden
tuolien muodossa vaikka muilla radoilla käy-
tössä oli kovapintaiset tuolit.

Sorsasalons raviradan alue 2007. ARTO HALTTUNEN

KUOPION RAVIRATA VUONNA 2009

Nykyään raviradan ympäristöön kuuluu noin 17 hehtaarin rata-alue. Maa-alueet ja kiinteistöt omistaa Pohjois-Savon Hevostaloussäätiö, joka osti ne Kuopion kaupungilta vuonna 2008. Raviradalle kauppa oli positiivinen tapahtuma, koska säätiöllä on suuremmat intressit ja resurssit radan kehittämiseen. Säätiön omistukseen kuuluvat vanhat valjastuskatokset sekä ravintolarakennus ja -katsomo sekä tallikahvio. Pesuhalli ja uusi valjastuskatos ovat raviradan omistuksessa. Ravirata omistaa myös ratatallin, joka tosin toimii omalla nimellään osakeyhtiönä. Parkkialueet eivät kuulu radalle, vaan kaupungille, mutta raviradalla on käyttöoikeus niihin. Rata on jatkuvasti harjoituskäytössä ja tallikahvio on avoinna joka päivä. Ravintolaa pyritään vuokraamaan mahdollisimman paljon muuhun käyttöön, koska raveja ajetaan vain hieman yli 30 päivänä vuodessa.

Pesuhalli rakennettiin talvella 2007–2008.
ANTTI-PEKKA PAANANEN

Ravirata vuonna 2009. ESSI AHONEN

Ravirata ja sen ympäristö kunnostettiin vuoden 1998 kuninkuusraveihin. Viime vuosina investointien ja kunnostuksen pääpaino on ollut ympäristössä. Keskikenttä on maisemoitu ja rata-aita on uusittu. Radan eteläpäätyyn tehdään viheraluetta, jota voidaan pitää esimerkiksi piknik-alueena ravitapahtumissa. Radalle tehtiin myös uusi pesuhalli ja tällä hetkellä kunnostetaan ratatallin tarha-alueita. Pohjat on kaivettu auki ja lantalan pohjat kunnostetaan. Lähitulevaisuuden investointeihin kuuluvat roskakatoksen rakentaminen ja uusien ratavalojen asentaminen.

KILPAILUTOIMINTA

Avajaisraveissa kovia lähtöjä

Avajaisravit ajettiin Sorsasalossa 13.7.1980 vaikka viimeistelytyöt olivat vielä kesken. Päälähtöjä raveissa oli kolme ja ensimmäinen palkinto oli niissä kaikissa 7 000 markkaa. Avajaislähtö oli 1 600 metrin ryhmäajo 3-vuotiaille lämminverisille. Avajaislähdössä oli mukana useita kovia juoksijoita, joilta voitiin odottaa alle 1.20 aikoja. Mukana olivat muun muassa Abel, Sub Rosa ja Dacapo Holmbo. Ensimmäisen lähdon voitti Martti Ropposen ohjastama Sub Rosa ajalla 18,4. Toiseksi tuli Sari Express/M. Nissinen ja kolmanneksi Marie Star/P. Hirvonen.

Lämminveristen avoin ryhmäajo 1 600 metrillä oli myös kiinnostava lähtö, koska mukana oli muun muassa tuore Euroopan mestari Rocky ohjastajana Martti Ropponen. Tästä lähdestä odotettiin uutta, kovaa rataennätystä Kuopion raviradalle. Rocky täytti kaikki sille asetetut odotukset ja voitti lähdon ajalla 16,4a, josta tuli uusi rataennätys. Martti Ropponen kehui rataa miellyttäväksi vaikkakin hieman pehmeäksi. Toiseksi lähdössä tuli Victorious Speed/R. Rautanen ajalla 16,8 ja kolmanneksi Veuve Clicquot/J. Pesonen ajalla 17,3.

Kolmas päälähtö oli suomenhevosten avoin 1600 metrin ryhmäajo. Mukana olivat muun muassa Vilari, Posti Neiti sekä Jannen-Valtti. Kolmannen päälähdon voitti ylivoimaisesti Posti Neiti ohjastajanaan Veikko Okkola. Posti Neiti oli voittanut jo edellisenä päivänä Suomenjoella. Posti Neiti teki radan suomenhevosten ennätykseksi 27,1. Toiseksi lähdössä

tuli Vimman Likka/P. Huttunen ajalla 29,3 ja kolmanneksi Säteri/U. Kärkkäinen ajalla 29,7.

Avajaisravien yleisöä. RAIMO NAUMANEN

Kaiken kaikkiaan avajaisraveissa oli lähtöjä 12. Ensimmäinen lähtö oli aiemmin mainittu lämminveristen ryhmäajo 1600 metrillä, jonka voitti Sub Rosa/Martti Ropponen. Toinen lähtö oli 1600 metrin ryhmäajo suomenhevosille, palkinto 2000 markkaa. Voittajaksi selviytyi Kaino Mäkelän ohjastama Puhe Leija ajalla 32,9. Kolmas lähtö oli lämminveristen ryhmäajo 1600 metrillä. 1800 markan palkinnon voitti Charmant/Eero Kuittinen ajalla 20,6. Neljäs lähtö oli 2100 metrin tasoitusajo suomenhevosille, jonka palkintona oli 1500 markkaa. Lähdon voitti Väinö Tolosen ohjastama Vernereri ajalla 40,1. Viides lähtö oli lämminveristen tasoitusajo 2100 metrillä ja palkinto oli 1500 markkaa. Voiton otti Day Ata/Paavo Ala-Iso ajalla 23,9. Kuudes lähtö oli 1600 metrin ryhmäajo suomenhevosille, palkinto 2000 markkaa. Voitto tuli ajalla 33,5

Sieterille, jota ohjasti Anssi Partanen. Seitsemäs lähtö oli jo aiemmin mainittu 1600 metrin ryhmäajo lämminverisille, jonka voitti Rocky/Martti Ropponen. Kahdeksantena lähtönä ajettiin 1600 metrin ryhmäajo suomenhevosille ja palkintona oli 1800 markkaa. Lähdön vei nimiinsä Velhon Velori/Pentti Huttunen ajalla 34,7. Yhdeksäs lähtö oli lämminveristen ryhmäajo 1600 metrillä. Palkinnon, 1800 markkaa, vei Matti Mikkosen ohjastama Gerryver ajalla 18,9. Kymmenes lähtö oli aiemmin mainittu suomenhevosten ryhmälähtö, jonka voitti Posti Neiti/Veikko Okkola. Yhdestoista lähtö suomenhevosten tasoitusajo 2100 metrillä. 2500 markan palkinnon voitti Eero Laitisen ohjastama Revans-

si ajalla 33,3. Viimeinen eli kahdestoista lähtö ajettiin 2100 metrin tasoitusajona lämminverisille. Voiton vei nimiinsä Clissa Vixi/Martti Ropponen ajalla 21,1.

Avajaisraveihin odotettiin katsojaryntäystä ja varovainen arvio olikin 8 000 henkeä. Vaikka keli olikin aurinkoinen, katsojamäärä jäi arviosta. Maksaneita katsojia oli 5 116 ja lisäksi lapsia ja vapaalippulaisia oli noin 2 000. *Lippujen hinnaksi päätettiin avajaisraveihin 15 markkaa, normaaliraveihin 12 markkaa ja pääkatsomoon erikseen 5 mk, todetaan Kuopion Ravirata Oy:n johtokunnan pöytäkirjassa 3.6.1980.*

SORSASALO ON VALMIS!

Tule ja näe Kuopion uuden luonnonkauniilla alueella sijaitsevan ravikeskuksen AVAJAISET!

- ★ Nykyajan vaatimukset täyttävässä kolmikerroksisessa katsomossa istumapaikkoja yli tuhannelle katsojalle.
- ★ Erinomaiset liikenneyhteydet kaikista ilmansuunnista ja myös lentäen.
- ★ Tilavat paikoitusalueet sekä hevos- että henkilöautoille.

Avajaisarjat:
 Avoin ryhmäajo 1 v. 1600 m l p. 7000 mk.
 Avoin ryhmäajo sh. 1600 m l p. 7000 mk
 Ryhmäajo 3-v iv. 1600 m l p. 7000 mk
 Muut sarjat löydät heinäkuun kutsuliitteestä!

**Sunnuntaina
13. 7. -80
klo
12.00
RAVATAAN
SORSA-
SALOSSA!**

SORSASALON AVAJAISRAVIT

AVAJAIS LÄHTÖ	OP-AJO	LIHAKUNTA-AJO	NYT LÄHTEE
I palk. 7000 mk Mukana mm: — ABEL — SUB ROSA — DACAPO HOLMBO — SARI EXPRESS — V.G.IBIS — MARY OCTAVIA	I palk. 7000 mk Mukana mm: VIISIVUOTIAIDEN EUROOPAN MESTARI 1980 — ROCKY — VICTORIUS SPEED — VEUVE CLICQUOT — FANNY MISS	I palk. 7000 mk Mukana mm: — VILARI — POSTI-NEITI — JONNEN-VALTTI — VILTTER — IHME-PULI — SÄTERI	KOKO MAAKUNTA LIIKKEELLE LÄHDE SINÄKIN!

— MYÖS KOVATASOISET TÄYTELÄHDÖT!
HUOM! AVAJAISTARJOUKSENA ILMAINEN EDESTAKAINEN BUSSIKULJETUS KUOPION KESKUSTASTA ANTTILAN EDESTÄ ALK: 10.45 15 MINUUTIN VÄLEIN!
 RAVIBUSSIT: Kiuruvesi mh 8.45, Vieremä mh 9.15, Iisalmi mn 9.45, Lapinlahti mh 10.10, Pyhäsaimi mh 8.15, Pielavesi mh 9.45, Maaninka mh 10.15, Siilinjärvi mh 10.35, Varkaus keskustlinja-autoas. 9.45, Leppävirta mh 10.00, Joensuu mh 8.30, Outokumpu mh 9.15, Tuusniemi mh 9.45, Riistavesi mh 10.15, Jyväskylä mh 9.00, Suonenjoki mh 10.15.

**Sunnuntaina
13. 7.
klo 12
SORSA-
SALOSSA
RAVATAAN!**

Avajaisraveja mainostettiin Hevosurheilussa 25.6. ja 9.7. 1980. HEVOSURHEILU

Vekseli vihkiäisravien vetonaulana

Sorsasalon ravirata vihittiin käyttöön sunnuntaina 28.9.1980. Ennen vihkiäisiä raviradalla oli ehditty ajaa jo kuudet kilpailut. Viimeistelytöet saatiin valmiiksi vihkiäisraveihin mennessä.

Mielenkiintoisimpana hevosena raveihin osallistui kaksinkertainen ravikuningas Vekseli. Vekseli teki suomenhevosten rataennätyksen 24,1a. Lämminveristen vihkiäisajon voitti Bon

Mot ajalla 17,5a. Molemmat vihkiäislähdöt ravattiin 1600 metrin autolähtönä.

Paikalle odotettiin yli 3 000 katsojaa, mikä täyttyi kun huomioitiin maksaneiden kävijöiden lisäksi kutsuvieraat ja kausikorttilaiset. Juhlapäivän kunniaksi Kuopion Ravirata Oy vastaanotti lukuisia onnitteluita ja lahjoituksia, joista ehkä merkittävin oli lähetysauto Pohjois-Savon Hevosjalostusliitolta ja Savon Hippokselta.

Rata valmiina vuoden 1982 kuninkuusraveihin

Kuopion raviradalla ajettiin kuninkuusajot vuonna 1982. Kuninkuusravit olivat tuolloin hyvin erilainen tapahtuma kuin nykypäivänä. Muun muassa sponsorisopimuksista on tullut iso osa kuninkuusraveja. 1980-luvun alussa suhtautuminen oli vielä hyvin erilaista; kuninkuusraveja ei haluttu kaupallistaa. Kuopion Kuninkuusraveihin saatiin kuitenkin sponsoriksi Veho, Hippoksen vastusteluista huolimatta. Suhtautuminen alkoholiin oli myös hyvin erilaista kuin nykypäivänä ja sen myynti kuninkuusraveissa oli paljon rajoitetumpaa. Kuninkuusravit olivat jo 1980-luvun alussa todella suosittu tapahtuma ja yleisöä saapui paikalle telттаilemaan jo torstaina. Varsinaiset kuninkuusravit ajettiin vasta viikonloppuna.

Vuoden 1982 kuninkuusravit olivat myös osa Kuopion kaupungin 200-vuotisjuhlallisuuksia ja samalla juhlittiin 75-vuotiasta suomenhevosta. Hallituksen pöytäkirjassa 18.5.1982 kuninkuusravien valmisteluista todettiin seu-

raavaa: Rakentaminen on sujunut hyvällä vauhdilla, valjastuskatos valmistuu kesäkuun puolivälissä ja totalisärakennus toukokuun aikana. Todettiin, että tavarantoimitus on pelannut hyvin. Päätettiin pitää rakentajille harjannostajaiset. Paikalle odotettiin lauantaisi runsasta 15000 katsojaa ja sunnuntaiksi yli 20000 katsojaa. Katsomoon mahtui noin 3000 henkeä ja lisäksi maavallikatsomoon laitettiin noin 10 kilometriä penkkejä. Kuninkuusravien valmisteluita tehtiin tiiviisti, jotta ravirata olisi valmis vastaanottamaan Suomen ravikansan. Savon Sanomissa 30.7.1982 rakennustöitä kuvailtiin seuraavasti: Varikkoalueen huoltorakennus valmistui vuoden alussa ja valjastuskatos kesäkuussa, samoin lisätotorakennus. Paikoitustiloja on kunnostettu ja laajennettu. Talkooväki on kunnostanut, nurmettanut ja siistinyt ravirata-alueita, joten ihanteellinen lammikkomaisema tuo viihtyisyyttä ja vehreyttä alueelle. Ravintolapalveluita on rakennettu lisää. Atk-totalitaitteisto nopeuttaa vedonlyöntiä ja indikaattoritaulu tiedottaa kertoimet ja antaa

totovihjeitä. Kuninkuusraveihin valmistauduttiin siis viimeistelemällä rata ja tekemällä loput isommat investoinnit.

Ravikuninkuudesta kilpailivat Hilun-Mestari, Ilo-Tahti, Jonnen-Joiku, Paavin Poika, Peli-mies, Postin-Kuva, Vekseli, Vilari, Viltter, Viireeni, Voltti sekä Vokker. Kuningattaren titteleistä kisasivat Aiheen-Ilo, Emman-Tyttö, Hipo, Hulpu, H.P.Likka, Puhetyttö, Rissu, Tira, Vepu, Vikuri, Vilotar sekä Vimman-Likka. Titteleitään puolustivat edellisen vuoden ravikuninkaalliset ori Vekseli ja tamma Hipo.

2000 metrillä Vekseli ohjastajanaan Pentti Savolainen oli täysin ylivoimainen. Sunnuntain kilpailuista Savon Sanomat kirjoittaa seuraavasti: *Ylväs liinaharja hyppää laukalle mailin lähtökiihdytyksessä, palaa raville ja voittaa miten haluaa. 3 tuntia myöhemmin sama hevonen lyö turpansa lähtöauton siivekseen, laukkaa – ja voittaa jälleen hämmästyttävällä tavalla.* Vekseli kruunattiin neljättä kertaa peräkkäin ravikuninkaaksi ja se voitti 87500 markan palkintopotin. Vekseli teki kaikkien aikojen parhaan yhteisajan 9.22,7. Vuotta myöhemmin ennätyksen tosin löi Viireeni ajalla 9.21,8. Kuopion Kuninkuusraveissa toiseksi selvisi Hilun-Mestari ajalla 9.37,8 ja kolmanneksi Viltter ajalla 9.38,0.

Tammojen kilpailu oli tasaväkisempi. Ensimmäisenä päivänä Hipo voitti niukasti ennen yllättäjä Puhetyttöä. Sunnuntain kuningatar-kilpailuissa koettiin dramatiikkaa, kun ilman lähtövoittoja jäänyt Puhetyttö seppelöitiin ravikuningattareksi. Edellisen vuoden kuningatar Hipo sortui pikamatkalla ja maililla laukkoihin ja jäi kokonaiskilpailussa toiseksi. Puhetytön voittoaika oli 9.45,1. ja toiseksi tulleen Hipon aika oli 9.45,5. Kolmanneksi tuli Aiheen-Ilo ajalla 9.45,7.

Kuopion Kuninkuusravien voittajat Puhetyttö ja Vekseli. TOINI VUOLUKKA

Vuoden 1982 kuninkuusravit olivat onnistunut tapahtuma. Katsojamäärät tosin jäivät hieman tavoitteesta, kun katsojia kävi lauantaina 14000 ja sunnuntaina 18000. Kävijät pelasivat ahkerasti ja kahden päivän yhteisvaihto oli 3,8 miljoonaa markkaa.

Radan valmistelu vuoden 1998 kuninkuusraveihin

Vuoden 1998 kuninkuusravit olivat 1990-luvun lopun suurin haaste; puitteet tuli saada sille tasolle, että kuninkuusravit voitiin ajaa Kuopiossa. Uusia investointeja ei ollut tehty pitkään aikaan. Raviradalla oli esimerkiksi kaarrekamerat, mutta ne eivät toimineet. Äänentoistossa oli myös suuria puutteita, radalla ei käytännössä ollut ollenkaan äänentoistoa. Lähetysautoa ei ollut ollenkaan ja sisätilat vaativat suurta kunnostamista. Kuopion ravirata oli tiloissa vuokralla, joten sille ei varsinaisesti kuulunut perusparannusten tekoa vaan lähinnä ylläpitokorjauksia. Ravirata ei kuitenkaan kuulunut tärkeimpiin ja pikaisimpiin kaupungin korjauskohteisiin. Tilanne oli hankala, koska korjaustarpeita raviradalla oli, mutta korjausten aikataulusta ei ollut tietoa.

Suunnittelu aloitettiin jo vuonna 1996 kun raviradan toimitusjohtajaksi tuli Pohjois-Savon Hevosjalostusliiton toimitusjohtaja Pasi Korkala. Vuoden 1997 syksyllä alkoi varsinainen kuninkuusravien järjestäminen. Korjaustöiden rahoittaminen oli vaikeaa, mutta kaikki korjaustyöt saatiin kuitenkin järjestettyä. Näkyvät järjestelyt aloitettiin vuoden 1998 kesällä. Siihen mennessä kaikki suunnitelmat oli tehty ja yhteistyökumppanit oli hankittu jo talvella. Kesällä uusittiin äänentoisto ja siihen liittyvä kaapelointi, joka oli ollut poikki monesta kohdasta. Sisätiloja kunnostettiin ja maavallikatsomoa rakennettiin, jotta saatiin enemmän tilaa.

Ympäristötoimet ja väliaikaiset rakenteet tehtiin talkoovoimin. Kesällä 1998 talkoovoiroman ydinporukkaan kuului 100–150 henkeä, jotka olivat niin sanotusti iltatöissä raviradalla. Varsinaisessa tapahtumassa mukana oli molempina päivinä 1000 henkeä järjestys-

miehinä, totomyynnissä ja ravintolatoiminnassa. Totomyynti oli palkallista ja järjestysmiehet tulivat urheiluseuroista, joille maksettiin nimellinen korvaus. Silloisen toimitusjohtaja Pasi Korkalan mukaan suurta, kahden päivän tapahtumaa ei olisi voinutkaan järjestää pelkällä palkkatyövoimalla, koska tapahtuma kärsisi kulujen kasvaessa huomattavasti.

Talkoolaiset tekivät todella arvokasta työtä kuninkuusravien eteen. Jäsenseuroja oli yhteensä 27 ja jokainen jäsenseura otti vastattavakseen yhden osa-alueen talkootöistä. Kukin seura vastasi itsenäisesti omasta osa-alueestaan, joten varsinaista tehtäväjakoja ei tarvinnut tehdä joka päivä. Talkoot sujuivat hyvin, mutta kommelluksiakin sattui. Muistoissa on esimerkiksi traktorin putoaminen radan keskellä olevaan lampeen.

Vuosina 1996–1998 kuninkuusravien luonne muuttui ja niistä tuli vielä suurempi massatapahtuma kuin aiemmin. 1990-luvun alussa kävijöitä oli 13000–15000, mikä lähes tuplaantui 1990-luvun loppupuolella. Myös palvelutaso kehittyi, jolloin voitiin hoitaa iso kävijämäärä nopeasti, ilman suurempia jonotuksia. Resursseja siis tarvittiin huomattavasti enemmän kuin aiemmin. Aiemmin esimerkiksi ruuanmyynti voitiin hoitaa muutaman suuren teltan kautta ja ihmiset olivat tottuneet jonottamaan. Myöhemmin palveluita kehitettiin siten, että kulurakenne moninkertaistui.

Kuninkuusravit eroavat tavallisista raveista sillä, että ne vaativat paljon enemmän järjestelyä ja yleisöä on paikalla huomattavasti enemmän. Mikkelin Jaakko Laitinen olikin

sanonut toimitusjohtaja Korkalalle, että ero tavallisiin raveihin on se, että kerroin on 30–50. Jos tavallisissa raveissa katsojia on 1000, kuninkuusraveissa heitä on 30 000.

Tavallisista raveista kuninkuusravit eroavat myös siinä, että yhteistyökumppaneita on

Katsojaennätykset rikki vuoden 1998 kuninkuusraveissa

Kuninkuusravit olivat yleisöltä ja yhteistyökumppaneilta saadun palautteen perusteella varsin onnistunut tapahtuma. Katsojia kävi viikonlopun aikana yli 46 000, joka tarkoitti ennätyksen rikkomista kuninkuusravien osalta. Kokonaisvaihto oli viikonloppuna 12 miljoonaa markkaa. Vuoden 1998 Kuopion Kuninkuusravit valittiin myös Hippoksen ”Vuoden raviteoksi”.

Kuninkuusravit alkoivat lauantaina savolaisittain mukavissa merkeissä, kun juvalainen tamma Uja ohjastajaan Risto Tupamäki voitti avausmatkalla Suomen ennätystä sivuavalla ajalla 24,8. Erot ensimmäisen kilpailun jälkeen olivat pienet, joten kilpailu oli tasaista. Sunnuntaina Uja voitti mailin matkalla ja taisteli elämänsä ensimmäisessä 3100 metrin kilpailussa ennakkosuosikki I.P. Sukkulan perässä pitäen eron riittävän pienenä. Uja taisteli kuningatarkilpailun voiton itselleen ja Savon Sanomat luonnehtikin sen kilpailua näin: *Ujan esitykset viikonlopun raskaassa kolmen osalähdön kilpailussa eivät jättäneet ketään kylmäksi.* Ujan voittoaika oli 9.42,4, josta toiseksi tullut I.P. Sukkula jäi 0,6 sekuntia.

helppo saada. Kuopion Kuninkuusraveissa vuonna 1998 yhteistyökumppaneina toimivat muun muassa Moilasen Leipomo ja Peeässä, jotka molemmat olivat todella tyytyväisiä tapahtumaan. Ravirata oli tarpeeksi ajoissa liikkeellä sponsorioissa ja näin ollen sai myös tapahtumalle hyvät sponsorit.

Mittelö ravikuninkuudesta alkoi lauantaina kaksinkertaisen ravikuninkaan Vieskerin voitolla. Voittoaika avausmatkalla oli 23,6. Kaarlo Ahokkaan ohjastama ori voitti myös sunnuntaina molemmat matkat. Mailin matkalla syntyi uusi rataennätys, 21,9 kun vanha Vekselin tekemä ennätys oli 22,3. Viesker otti kolmannen peräkkäisen ravikuninkuutensa ja sai 220000 markan palkintopotin. Toiseksi tuli Kihin Hiski jääden Vieskeristä 3,3 sekunnilla.

Ravikuninkuuden vuonna 1998 voitti Viesker. HIPPO-LA/JUKKA NISKANEN

Lotteria-ajo - osuuko arpa?

Itä-Suomen raviradat ovat aina pyrkineet tekemään yhteistyötä. Itä-Suomen raviratoihin kuuluvat Kuopion lisäksi Joensuu, Jyväskylä, Lappeenranta, Mikkeli ja Vieremän kesärata. 1980-luvulla yhteistyötä tehtiin Lotteria-ajon muodossa. Kilpailun ideana on, että karsintalähtöjä ajetaan kaikilla radoilla ja finaali järjestetään vuorovuosin kullakin radalla.

Alun perin Lotteria-ajon ideana oli arpajais-ten järjestäminen radoilla. Ensimmäisissä

arpajaisissa päävoittona oli Laukosta ostettu lämminverivarsa. Myöhemmin palkintona on ollut esimerkiksi ulkomaanmatkoja. Palkintopotti kerättiin myymällä radoilla arpoja asiakkaille. Arpajaisia järjestettiin muutamana vuotena kunnes arpajaislaki lopetti varsinaiset arpajaiset. Lotteria-nimi on kuitenkin jäänyt elämään ja Lotteria-ajoja järjestetään vielä 2000-luvullakin.

Pohjois-Savon Kasvattaja-ajo - kilpailu oman maakunnan hevosille

Kasvattaja-ajoihin otettiin mallia Pohjanmaalta ja ideana oli saada mukaan maakunnan omia hevosia. Myöhemmin ajot kattoivat koko Itä-Suomen.

Kilpailu oli tarkoitettu 4-vuotiaille suomenhevosille ja 3-vuotiaille lämminverisille, jotka ovat syntyneet joko Pohjois-Savon Hevosjalostusliiton alueella tai pohjoissavolaiselle

omistajalle. Kilpailu ajettiin 2100 metrin ryhmäajona ja mukaan pääsi enintään 12 hevosta. Alussa 1. palkinnoksi taattiin vähintään 5 000 mk ja vuodesta 1986 vähintään 8 000 mk, mutta palkintosumma kasvoi kuitenkin siten, että sen tuli olla vähintään 19 000 mk lämminverisillä ja 12 000 mk suomenhevosilla. Kasvattaja-ajot ajettiin ensimmäistä kertaa vuonna 1985.

Kuopio Stakes - Sorsasalon suurkilpailu

Kuopio Stakesia alettiin suunnitella vuonna 1986 ja suunnittelusta vastasi silloinen toimitusjohtaja Mauri Sankilampi. Tavoitteena oli ajaa kilpailu ensimmäisen kerran jo samana vuonna Ässä-ajon yhteydessä. Kuopio Stakes ajettiin kuitenkin ensimmäisen kerran vuonna 1987. Kilpailu oli ennakkomaksullinen ja kilpailu oli tarkoitettu 4-vuotiaille Suomessa syntyneille lämminveriravureille. Kilpailu käytiin mailin matkalla ryhmäajona. Loppukilpailuun pääsi mukaan 12 hevosta karsintojen perusteella. Kilpailu oli kovatasoinen ja monilla hevosilla Kuopio Stakesissa tehty aika jäi hevosien ennätykseksi.

Pekka Korven ohjastama Arctic Express voitti Kuopio Stakesin vuonna 2005. HIPPOLA/JARNO HUURINAINEN

Alun perin Kuopio Stakes ajettiin lauantaina ja sunnuntaina, mutta nykyään päivät ovat perjantai ja lauantai. Vuonna 2009 Kuopio Stakes ajettiin 15.–16.5. Ensimmäinen palkin-

to oli 24 000 euroa ja voittaja oli Mauri Jaaran ohjastama Oliver Twist.

Vuonna 2009 Kuopio Stakes-viikonloppuna ajettiin myös suomenhevosten Savo-ajo, jonka ykköspalkinto oli 10 000 euroa, sekä Tapiola Cupin finaali, jonka ykköspalkinto oli 13 000 euroa. Savo-ajo tunnettiin aiemmin Alopaeuksen muistoajona ja sen muoto on hieman vaihdellut vuosien saatossa. Aiemmin se ajettiin avoimena ryhmälähtönä kuninkuusravien jälkeen ja ideana oli, että voitiin vertailla tammoja ja oriita keskenään. Nykyään Savo-ajo ajetaan kuitenkin siis keväällä Kuopio Stakesin yhteydessä. Viimeisen Alopaeuksen muistoajon nimellä olevan kilpailun voitti Velin Vinke uudella SE-ajalla 23.9. Savo-ajo on ajettu vuodesta 2007 lähtien. Voittajia ovat olleet Antti Teivaisen ohjastamat A.T. Eko 2007 ja 2008 sekä Velin Vinke vuonna 2009.

Vuoden 2005 Tapiola Cupin voittaja Amazing Ride/Tuomas Korvenoja. HIPPOLA/JARNO HUURINAINEN

Kuopio Stakesin voittajat:

- 87 Citizen Laukko/V-P Toivonen 15,4
- 88 Daddy Laukko/Pentti Parkkonen 14,2
- 89 Risk On/Markku Iivari 16,1
- 90 Finn Fever/Ari Kela 16,1
- 91 Enoran Charlotta/Markku Nieminen 15,2
- 92 Guy Woodland/Risto Airaksinen 13,3
- 93 Count Duran/Jorma Kontio 15,1
- 94 Silver Game/Jorma Kontio 12,8
- 95 Super Fling/Jorma Kontio 13,7
- 96 Pourquoi Pas/Tuomas Korvenoja 14,6
- 97 Huge Van Kemp/Kari Rosimo 13,3
- 98 Flory Ride/Tuomas Korvenoja 14,4
- 99 Silver Legacy/Esa Holopainen 12,1
- 00 BWT Magic/Ahti Antti-Roiko 13,4
- 01 Only Magic Kid/Pekka Korpi 15,4
- 02 Don Giovanni/Markku Nieminen 14,8
- 03 Mystic Soul/Markku Nieminen 14,6
- 04 Wizard Baron/Ari Moilanen 14,2
- 05 Arctic Express/Pekka Korpi 13,3
- 06 Cannon Flame/Jari Kinnunen 13,2
- 07 Photocopy/Antti Teivainen 13,3
- 08 Arctic Hope/Ari Moilanen 13,3
- 09 Oliver Twist/Mauri Jaara 12,7

Poniravit

Poneille on järjestetty ravilähtöjä 1990-luvun alusta saakka. Alussa virallisia lähtöjä oli muutamia kymmeniä vuosittain. Kokonaisia poniraveja on ajettu vuodesta 2002 alkaen ja niitä on järjestetty vuodessa 5-8 kertaa. Poni-lähtöjä on järjestetty 2000-luvulla 150–200 kappaletta vuosittain. Poniravien suosio on kuitenkin noussut huomasti, vuonna 2008 poniravilähtöjä oli yli 400 ja poniraveja 15. Vuonna 2008 P-ajoluvallisia poniohjastajia oli Suomessa yli 1000, joista 446 ohjasti samana vuonna.

Pohjois-Savossa poniravit järjestettiin ensimmäisen kerran 20.6.2004. Tapahtuman järjestivät AMK-agrologiopiskelijat Arja Korhonen ja Sari Kynäkoski opinnäytetyönään. Tarkoituksena oli järjestää näkyvä koko perheen tapahtuma, jossa mukana olisi myös oheistoimintaa. Oheistoimintaan kuului muun muassa ratsastusesitys tauon aikana. Raveissa oli seitsemän lähtöä ja mukana oli noin 70 ponia. Raveilla saatiin paljon näkyvyyttä mediassa; lehtijuttuja oli muun muassa Hevoshullussa, Maaseudun Tulevaisuudessa, Iisalmen Sanomissa ja Hevosurheilussa. Savon Sanomissa kirjoitettiin tapahtuman ennakkotunnelmista seuraavasti: *Kuopion*

raviradan täyttävät ensi sunnuntaina tavallista pienemmät hevosvoimat, kun ponit valtaavat kaviouran virallisten poniravien merkeissä. Poniravit ajetaan nyt ensimmäisen kerran Pohjois-Savossa. Iisalmen Sanomat 23.6.2004 kirjoitti itse tapahtumasta seuraavasti: Seitsemän ponilähtöä ja yhden montelähdön sisältänyt tapahtuma onnistui mainiosti. Yleisömäärä 950 oli todella komea, ja ylsi aivan tavallisten ravien tasolle.

Vuonna 2009 Kuopion raviradalla järjestetään poniravit 5.9. Lähtöjä on kaikkiaan kahdeksan, jotka jakaantuvat A- ja B-ponien sarjoihin.

Vuonna 2005 Kuopio Stakesin yhteydessä ajettu ponilähdön voitti Ra-pe Panu. HIPPOLA/JARNO HUURINAINEN

Ilmoittautuminen - käsin kirjoittamisesta nettiin

Vuosien saatossa ilmoittautumisjärjestelmä on muuttunut täysin. Vielä 1990-luvun lopulla ilmoittautumiset kirjattiin käsin. Sen jälkeen tiedot syötettiin koneelle, jonka jälkeen pisteet kirjattiin käsin paperiliuskoille, joita liimattiin ja nidottiin yhteen. Tämän jälkeen tehtiin karsinta pisteiden perusteella ja otettiin huomioon esimerkiksi ikähyvitykset. Työ tehtiin todella huolellisesti, eikä virheitä juuri sattunut. Jos järjestäjä teki karsinnassa virheen, niin raviradan tuli maksaa väärin perustein karsitulle neljäs palkinto. Esimerkiksi 1000 markan neljäs palkinto oli suuri summa raviradalle, joten virheitä vältettiin. 1990-luvun lopulla ilmoittautumisia otti vastaa kolme ihmistä. Paperille kirjoitettiin nimi, ohjastajaehdokkaat, katos ja muut toivomukset. Paperit olivat kolmella eri pöydällä, ilmoittautumisajan päätyttyä saman sarjat paperit niitattiin yhteen ja tiedot syötettiin koneelle, josta saatiin pisteet. Pisteet kirjattiin viimeiseen sarakkeeseen, jonka jälkeen alettiin tehdä karsintaa pisteiden mukaan. Siihen aikaan tieto karsinnasta siis kesti kauan.

Heppa-järjestelmä on otettu käyttöön vuonna 2008. Järjestelmä toimii internetissä ja

mahdollistaa myös sähköisen ilmoittautumisen tunnuksien avulla.

Savo on hevosrikasta aluetta, eikä Kuopion raviradalla ole koskaan ollut ongelmia saada riittävästi hevosia raveihin. Itse asiassa karsintaa on jouduttu tekemään aina ja joskus sarjoihin on ollut niin paljon ilmoittautuneita, että niistä olisi saanut tehtyä jopa neljä lähtöä.

Hyvä esimerkki hevosten saatavuudesta ovat vuonna 2002 talvella järjestetyt ravit, joiden valmistelu sujui ennätysnopeasti. Kouvolasta peruutettiin kovan pakkasen takia ravit ja Kouvola ilmoitti siitä hyvissä ajoin. Silloinen Kuopion raviradan toimitusjohtaja päätti tiedustella, olisiko mahdollista järjestää ravit Kuopiossa, koska samalle päivälle ei olisi ollut muita kuin Kouvolan ravit ja Kuopiossa hevosia riittäisi hieman lyhyemmälläkin varoitussajalla. Lupa saatiin Hippokselta ja ravien järjestämiseen jäi aikaa viikon verran. Ravit saatiin järjestettyä hyvin tiukalla aikataululla ja kaikki suunnitellut yhdeksän lähtöä saatiin ajettua. Hevosia siis riittää.

RAVIVEIKKAUS JA KATSOJAKUNTA

Veikkaamisen muoto muuttunut

1980-luvulla kaikki pelivaihdot tulivat raviradalla, koska etäpeliiä ei vielä ollut. Oli siis raviradan kannalta tärkeää, että paikalle saatiin mahdollisimman paljon pelaavia asiakkaita. Heinäkuu oli Kuopion raviradan kannalta parasta aikaa, koska silloin lähiympäristössä oli paljon lomalaisia, joten myös raveissa kävi paljon katsojia. Heinäkuussa olikin tapana ajaa raveja joka maanantai. Raviradalle houkuteltiin myös ammattimaisia pelaajia aina Etelä-Suomesta asti. 1980-luvulla raveja kiersivät ravibussit, jotka olivat suosittuja. Bussikuljetuksilla saatiin raveihin paljon katsojia, mikä vaikutti positiivisesti pelivaihtoihin. Viimeisimpänä ajoi Kiuruveden ravibussi, joka keräsi matkustajia koko Ylä-Savon alueelta.

Alussa toton pelaamisessa käytettiin vanhaa järjestelmää, joka oli ollut käytössä jo Keskus kentällä. Tietokoneita ei vielä ollut käytössä, vaan pelikupongit revittiin taululta. Kaksoisveikkaus pelattiin kassakoneilla, josta asiakas sai kuitin. Vedot tarkastettiin kassakoneen nauhalta, josta laskettiin myös kertoimet. Nauhojen tarkastaminen vaati paljon työvoimaa. Kaikki tehtiin käsin, myös kertomien laskeminen. Myös V4-pelissä laskeminen tehtiin käsin. V4-peliä varten oli omat myyntipisteet ja lappuja tarkastettiin pelin edetessä. Kuopion raviradalla työ tehtiin aina huolellisesti eikä virheitä sattunut.

Vuoden 1982 kuninkuusraveja varten Kuopioon saatiin atk-järjestelmä pelaamista varten. Aiemmin atk-laitteita oli ollut käytössä ainakin Vermossa ja Tampereella. Kuopioon lait-

teet saatiin kuninkuusravien ansiosta etujassa. Koulutusta tarvittiin sekä pelaajille että pelinhoitajille. Pelaajien koulutus onnistui hyvin vaikka kuninkuusraveissa olikin lähes 30 000 katsojaa, joille atk-järjestelmällä tapahtuva pelaaminen oli vierasta. Pelinhoitajia varten saatiin Tampereelta kouluttajia opastamaan järjestelmän käytössä ja vielä kuninkuusraveissa oli mukana kymmenkunta avustajaa. Koulutus kesti useamman päivän. Nykyään koulutus tapahtuu niin sanotusti vierihoidolla ja uudet myyjät oppivat järjestelmän nopeasti. Sama järjestelmä on käytössä vielä 2000-luvun lopullakin hieman muokattuna versiona.

Toto-lisärakennukset. ESSI AHONEN

Vuoden 1982 raviradoilla oli käytössä tandem-menetelmä eli jokaisella raviradalla oli omat tietokoneet. Tandem-menetelmässä ongelmana olivat sähkökatkokset, jolloin järjestelmä jumiutui. Sähköjen tultua takaisin saattoi kestää jopa puoli tuntia ennen kuin järjestelmä palautui. Nykyään käytössä on

keskitetty järjestelmä, jossa kaikki tietokoneet sijaitsevat Helsingissä.

Pelivaihdot ovat muuttuneet vuosien saatossa paljon. 1980-luvulla kaikki pelaaminen tapahtui vielä raviradalla, mutta etäpeli on mahdollistanut pelin raviradan aitojen ulkopuolella. Nykyään pelejä on mahdollista pelata myös Internetissä. Vuonna 2009 Kuopiossa raviradalla tapahtuvan pelin osuus on ollut 5-8 % kokonaispelivaihdosta. Nettipelin osuus on noin 40 % ja loppu tapahtuu etäpelinä muun muassa R-kioskeilla ja muilla raviradoilla. Isoimmissa ravitapahtumissa, kuten kuninkuusraveissa, paikanpäällä tapahtuva pelaaminen kasvaa. Nettipelit vievät katsojia raviradoilta, mutta niiden ansiosta pelaaminen on helppoa eikä ole näivettynyt.

1980-luvun alussa raviurheilua varjosti ravi-lakko, mutta vuoden 1985 jälkeen pelivaihdot kasvoivat runsaasti. Laman jälkeen pelivaihdot

laskivat vuosittain noin 150 000 markkaa. Vuonna 1991 ja 1992 pelivaihtoa oli keskimäärin 750 000 markkaa, mutta vuonna 1994 pelivaihto oli tippunut jo 450 000 markkaan. Vuodesta 1997 alkaen pelivaihdot alkoivat jälleen nousta. Tällä hetkellä on taas havaittavissa pientä, noin 10 %:n laskua pelivaihdossa.

1990-luvun lopulla raviurheilua ja pelaamista muutti totoline-pelien alkaminen. Alussa etäpelipisteitä oli 20 raviradalla, joihin myös Kuopion ravirata kuului. Myöhemmin mukaan tulivat ravintolapisteet ja viimeisenä muut etäpelipisteet kuten R-kioskit. Kuopiossa ja Varkaudessa etäpelipisteitä oli viitisen kappaletta. Pelaamisesta suurin kate raviradalle tulee radalla pelatusta totosta, mutta etäpelin seurauksena ratapeli romahti. Muutosta kritisoitiin paljon, mutta muutos oli pakko tehdä, koska muitakin pelejä oli mahdollista pelata etäpelipisteissä.

Miten saataisiin lisää väkeä raveihin?

1990-luvun lopussa tavallisissa raveissa kävi katsojia 1000–1200 henkeä. V75-raveissa katsojia oli noin 3000. Katsojamäärät kuitenkin pienenevät tasaisesti 1990-luvun loppupuolella peliverkoston kehittymisen myötä. Raviporukka ei enää kiertänyt raveja, koska pelaaminen oli mahdollista muualta. Aiemmin jopa Helsingistä asti kuljettiin Kuopion raveihin, mutta nykypäivänä sitä ei enää harasteta. Kuopion raviradan etuna on suuri talousalue. Mahdollisia katsojia olisikin paljon, kunhan keksittäisiin kuinka heidät saadaan paikalle seuraamaan raveja.

1990-luvun lopulla katsojia houkuteltiin paikalle ilmaislipuilla. Esimerkiksi Carlsson-raveihin jaettiin ilmaislippuja Carlsson-myymlöissä. Kuopiossa tämä onnistui huomattavasti paremmin kuin monilla muilla paikkakunnilla ja lippuja palautui yllättävän paljon raviradalle. Jos ilmaislippuja oli jaossa esimerkiksi 5000 kappaletta, saattoi raveihin tulla niillä jopa 700–800 katsojaa. Ravintolamyyni kasvoi tällaisissa raveissa ja pientä, viiden markan toto-peliä pelattiin enemmän kuin normaalisti. Tilanne kuitenkin palautui nopeasti ilmaislippuravien jälkeen ja muutama viikon päästä tilanne oli sama kuin aiemmin. Uusia katsojia saatiin siis houkutelua vain hetkellisesti.

Raviyleisöä tavallisissa iltaraveissa heinäkuussa 2009.
ANTTI-PEKKA PAANANEN

2000-luvulla katsojamäärät ovat pysyneet tasaisina. 2000-luvun alkupuolen suurkilpailut keräsivät tuhansia katsojia, tavallisissa raveissa heitä oli pienimmillään noin 600. Keskimääräinen katsojaluku oli noin 1000. Kuopion raviradalla on uskollinen perusasiakaskunta ja katsojia saapuu paikalle aina kohtuullisen hyvin. Kuopion raviradan sijainti on hyvä, koska kaupungista pääsee nopeasti moottoritietä raviradalle. Katsojamäärien kehitystä on kuvattu tarkemmin liitteessä 1.

Nykyään katsojia käy tavallisissa iltaraveissa noin 800 ja V75-raveissa katsojia on yli 2000. V75-raveissa katsojakunta on hyvin monipuolista, nuoria ja lapsia on enemmän paikalla kuin tavallisissa iltaraveissa. V75-raveihin pyritään järjestämään enemmän oheistoimintaa, esimerkiksi ponijelua, jotta monipuolinen yleisö viihtyisi ja tulisi jatkossakin katsomaan raveja.

RAVIRADAN MUU KÄYTTÖ - JUHANNUSJUHLISTA RALLIKILPAILUIHIN

Raviradan tilat ovat käyttämättöminä suuren osan vuodesta, joten ravirataa halutaan vuokrata myös muuhun käyttöön. Vuosien varrella raviradan tiloissa on järjestetty pienempiä ja suurempia tapahtumia laidasta laitaan.

1980-luvulla raviradalla järjestettiin tansseja. Esiintymässä oli muun muassa Kake Randelin. Raviradalla juhlittiin myös juhannusta Nuorkauppakamarin järjestämän konsertin muodossa. Esiintyjänä juhlassa oli Yö, mutta tapahtuma houkutteli paikalle vain parikymmentä katsojaa. Muita 1980-luvulla järjestettyjä tapahtumia olivat hevoshuutokaupat, koiranäyttelyt ja yritysten järjestämät asiakastapahtumat.

1990-luvulla raviradalla järjestettiin muun muassa jokamiesrallit sekä pienempiä ja suurempia koiranäyttelyitä. Vuonna 1991 raviradalla yritettiin raskaan kaluston peruuttamisen ennätystä Pietikäisen Kuljetus Oy:n toimesta. Ravirata toimi myös Kallavedellä järjestettyjen pilkkikisojen toimipisteenä. Vuonna 1996 Kuopion raviradalla järjestettiin maatalousnäyttelyt, joka oli varsin onnistunut tapahtuma. Kävijöitä oli mahdollisesti jopa 100 000. Järjestäjä oli Kuopion Maaseutukeskus.

Pohjois-Savon Hevosjalostusliiton toimittamat kanta-kirjaukset sekä hevosnäyttelyt Kuopion alueella tapahtuvat Kuopion raviradalla. Kuva Kuopion näyttelyistä 11.9.1986, jossa toimitsijoita olivat yliagronomi Aarne Rauma ja liiton toiminnanjohtaja Eino Korhonen.
RAIMO NAUMANEN

Vuonna 2001 järjestettiin jälleen maatalousnäyttelyt Kuopion raviradalla. Maatalousnäyttelyt olivat positiivinen tapahtuma raviradalle, koska tuloja saatiin oheispalveluiden tuottamisesta. 2000-luvulla raviradalla on järjestetty myös erilaisia koiran- ja kissanäyttelyitä, kirpputoritoimintaa sekä koulutus- ja yritystilaisuuksia ravintolakatsomossa. Kaviouralla on myös järjestetty autokilpailuja keväisin.

Presidentti Tarja Halonen puolisonsa Pentti Arajärven kanssa vieraili Farmari-näyttelyssä vuonna 2001. Kuvassa vasemmalla Pohjois-Savon Maaseutukeskuksen silloinen johtaja Vilho Pakarinen sekä Pohjois-Savon Maaseutukeskuksen puheenjohtaja ja Savonia-ammattikorkeakoulun Iisalmen yksikön koulutuspäällikkö Urpo Järveläinen. PIRJO SUHONEN

Nykyään raviradalla järjestetään edelleen koiranäyttelyitä ja tulossa on myös kansainväliset kissanäyttelyt. Ravintolakatsomoon on tehty remontti ja sinne hankittiin myös valkokangas esimerkiksi erilaisia koulutuksia varten. Nykyinen toimitusjohtaja Marita Huttunen pitää raviradan miljöötä hieman erilaisena tapahtumien järjestämiseen. Harvassa paikassa ikkunasta voi katsella hevosten hiitasta. Vuonna 2007 Farmari-näyttelyt järjestettiin taas Kuopion raviradalla ja toiveissa olisi saada myös tulevaisuudessa maatalousnäyttelyitä raviradalle.

HALLINTO

Raviradan hallituksen päättää yhtiökokous, jossa osakkaat voivat esittää omia ehdokkaitaan. 2000-luvulla Hevosjalostusliitto käytännössä päättää raviradan hallituksen, koska sillä on paljon osakkeita. Hallituksen jäsen vaikuttaa hallituksessa kolmivuotisen toimikauden, jonka jälkeen hän on erovuorossa. Erovuorossa on vuosittain 2-3 jäsentä. Käytännössä hallitus pysyy samana, ellei jäsen itse ole halukas lähtemään hallituksesta.

Raviradan hallitus 2009. Kuvassa vasemmalta Olavi Haanketo, Heikki Kinnunen, Hannu Pitkänen, puheenjohtaja Juhani Okulov, Lauri Rahunen ja Jukka Hallman. Kuvasta puuttuu Pekka Kaartinen. ESSI AHONEN

Raviradan hallitus 1978–2009

- 1978 puheenjohtaja Olavi Jyräsalo, varapuheenjohtaja Yrjö Heiskanen, Pentti Heinonen, Eino Korhonen, Reijo Martikainen, Leo Partanen ja Eino Taskinen
- 1979 puheenjohtaja Olavi Jyräsalo, varapuheenjohtaja Yrjö Heiskanen, Pentti Heinonen, Eino Korhonen, Reijo Martikainen, Leo Partanen ja Eino Taskinen

- 1980 puheenjohtaja Yrjö Heiskanen, varapuheenjohtaja Olavi Jyräsalo, Eino Korhonen, Seppo Lappalainen, Erkki Oksanen, Leo Partanen ja Eino Taskinen
- 1981 puheenjohtaja Yrjö Heiskanen, varapuheenjohtaja Olavi Jyräsalo, Eino Korhonen, Olavi Kumlin, Seppo Lappalainen, Erkki Oksanen ja Leo Partanen
- 1982 puheenjohtaja Yrjö Heiskanen, varapuheenjohtaja Olavi Jyräsalo, Erkki Antikainen, Eino Korhonen, Olavi Kumlin, Seppo Lappalainen ja Erkki Oksanen
- 1983 puheenjohtaja Olavi Jyräsalo, varapuheenjohtaja Armas Kananen, Erkki Antikainen, Olavi Kumlin, Seppo Lappalainen, Erkki Oksanen ja Keijo Sinioja
- 1984 puheenjohtaja Olavi Jyräsalo, varapuheenjohtaja Armas Kananen, Erkki Antikainen, Olavi Kumlin, Seppo Lappalainen, Erkki Oksanen ja Keijo Sinioja
- 1985 puheenjohtaja Olavi Jyräsalo, varapuheenjohtaja Armas Kananen, Erkki Antikainen, Olavi Kumlin, Seppo Lappalainen, Erkki Oksanen ja Keijo Sinioja
- 1986 puheenjohtaja Olavi Jyräsalo, varapuheenjohtaja Armas Kananen, Erkki Antikainen, Olavi Kumlin, Seppo Lappalainen, Erkki Oksanen ja Keijo Sinioja
- 1987 puheenjohtaja Olavi Jyräsalo, varapuheenjohtaja Armas Kananen, Erkki Antikainen, Olavi Kumlin, Seppo Lappalainen, Matti Pehkonen ja Keijo Sinioja
- 1988 puheenjohtaja Olavi Jyräsalo, varapuheenjohtaja Armas Kananen, Erkki Antikainen, Olavi Kumlin, Seppo Lappalainen, Matti Pehkonen ja Keijo Sinioja
- 1989 puheenjohtaja Olavi Jyräsalo, varapuheenjohtaja Armas Kananen, Erkki Antikainen, Olavi Kumlin, Seppo Lappalainen, Matti Pehkonen ja Keijo Sinioja
- 1990 puheenjohtaja Olavi Jyräsalo, varapuheenjohtaja Armas Kananen, Erkki Antikainen, Olavi Kumlin, Seppo Lappalainen, Matti Pehkonen, Keijo Sinioja (5.6. asti) ja Raimo Naumanen (5.6. alkaen)
- 1991 puheenjohtaja Olavi Jyräsalo, varapuheenjohtaja Eino Korhonen, Erkki Antikainen, Pekka Mäenpää, Olavi Kumlin, Erkki Oksanen ja Raimo Naumanen
- 1992 puheenjohtaja Olavi Jyräsalo, varapuheenjohtaja Eino Korhonen, Erkki Antikainen, Pekka Mäenpää, Olavi Kumlin, Erkki Oksanen ja Raimo Naumanen
- 1993 puheenjohtaja Jukka Uschanoff, varapuheenjohtaja Raimo Naumanen, Erkki Antikainen, Eino Korhonen, Pekka Mäenpää, Erkki Oksanen ja Väinö Ruuskanen
- 1994 puheenjohtaja Jukka Uschanoff, varapuheenjohtaja Raimo Naumanen, Erkki Antikainen, Eino Korhonen, Pekka Mäenpää, Väinö Ruuskanen, Erkki Oksanen (21.4. asti) ja Heikki Koponen (22.4. alkaen)
- 1995 1.1.–30.11. puheenjohtaja Jukka Uschanoff, varapuheenjohtaja Raimo Naumanen, Erkki Antikainen, Heikki Koponen, Heikki Korhonen, Väinö Ruuskanen ja Jukka Vepsäläinen

- 30.11.–31.12. puheenjohtaja Kauko Kauhanen, varapuheenjohtaja Raimo Naumanen, Erkki Antikainen, Olavi Haanketo, Harri Holopainen, Heikki Kinnunen ja Väinö Ruuskanen
- 1996 puheenjohtaja Kauko Kauhanen, varapuheenjohtaja Raimo Naumanen, Erkki Antikainen, Olavi Haanketo, Harri Holopainen, Heikki Kinnunen ja Väinö Ruuskanen
- 1997 puheenjohtaja Kauko Kauhanen, varapuheenjohtaja Raimo Naumanen, Erkki Antikainen, Olavi Haanketo, Harri Holopainen, Heikki Kinnunen ja Väinö Ruuskanen
- 1998 puheenjohtaja Kauko Kauhanen, varapuheenjohtaja Raimo Naumanen, Erkki Antikainen, Olavi Haanketo, Harri Holopainen, Heikki Kinnunen ja Väinö Ruuskanen
- 1999 puheenjohtaja Kauko Kauhanen, varapuheenjohtaja Raimo Naumanen, Erkki Antikainen, Olavi Haanketo, Harri Holopainen, Heikki Kinnunen ja Väinö Ruuskanen
- 2000 puheenjohtaja Kauko Kauhanen, varapuheenjohtaja Raimo Naumanen, Olavi Haanketo, Harri Holopainen, Pekka Kaartinen, Heikki Kinnunen ja Juhani Okulov
- 2001 puheenjohtaja Kauko Kauhanen, varapuheenjohtaja Raimo Naumanen, Olavi Haanketo, Harri Holopainen, Pekka Kaartinen, Heikki Kinnunen ja Juhani Okulov
- 2002 puheenjohtaja Kauko Kauhanen, varapuheenjohtaja Juhani Okulov, Olavi Haanketo, Jukka Hallman, Pekka Kaartinen, Heikki Kinnunen ja Raimo Naumanen
- 2003 puheenjohtaja Kauko Kauhanen, varapuheenjohtaja Raimo Naumanen, Olavi Haanketo, Jukka Hallman, Pekka Kaartinen, Heikki Kinnunen ja Juhani Okulov
- 2004 puheenjohtaja Juhani Okulov, varapuheenjohtaja Heikki Kinnunen, Olavi Haanketo, Jukka Hallman, Pekka Kaartinen, Raimo Naumanen ja Hannu Pitkänen
- 2005 puheenjohtaja Juhani Okulov, varapuheenjohtaja Heikki Kinnunen, Olavi Haanketo, Jukka Hallman, Pekka Kaartinen, Raimo Naumanen (8.6. asti), Hannu Pitkänen ja Lauri Rahunen (8.6. alkaen)
- 2006 puheenjohtaja Juhani Okulov, varapuheenjohtaja Heikki Kinnunen, Olavi Haanketo, Jukka Hallman, Pekka Kaartinen, Hannu Pitkänen ja Lauri Rahunen
- 2007 puheenjohtaja Juhani Okulov, varapuheenjohtaja Heikki Kinnunen, Olavi Haanketo, Jukka Hallman, Pekka Kaartinen, Hannu Pitkänen ja Lauri Rahunen
- 2008 puheenjohtaja Juhani Okulov, varapuheenjohtaja Heikki Kinnunen, Olavi Haanketo, Jukka Hallman, Pekka Kaartinen, Hannu Pitkänen ja Lauri Rahunen
- 2009 puheenjohtaja Juhani Okulov, varapuheenjohtaja Heikki Kinnunen, Olavi Haanketo, Jukka Hallman, Pekka Kaartinen, Hannu Pitkänen ja Lauri Rahunen

Toimitusjohtajat 1978–2009

1978–1980	Eino Korhonen
1980–1980	Jorma Tiainen
1980–1990	Mauri Sankilampi
1990–1992	Pauli Lehtonen
1992–1995	Pertti Koskenniemi
1995–1996	Kimmo Nurmos
1996–1999	Pasi Korkala
1999–2003	Tommi Salmela
2003–2006	Janne Ekholm
2006-	Marita Huttunen
2009-	Aleksi Kolehmainen

HISTORIIKISSA KÄYTETYT LÄHTEET

Hippos - Kalvosarja 2009 [Viitattu 06.08.2009]. Saatavissa:

http://www.hippos.fi/hippos/suomen_hippos/index.php

Hippos - Kuninkuusravit [Viitattu 06.07.2009]. Saatavissa:

http://www.hippos.fi/hippos/suomen_hippos/kuninkuusravit.php

Hippos - Suurkilpailuvoittajat [Viitattu 27.5.2009]. Saatavissa:

http://www.hippos.fi/hippos/tilastot/suurkilpailuvoittajat/kuopio_stakes.php

Hevosurheilu 11.7.1980

Hevosurheilu 16.7.1980

Huttunen, Marita. 2009. Haastattelu. 6.4.2009 Kuopio.

Iisalmen Sanomat 23.6.2004

Korhonen, A. & Kynäkoski, S. 2005. Poniravien järjestäminen. Savonia-ammattikorkeakoulu, Maa-seutuala, Iisalmi. Opinnäytetyö.

Korkala, Pasi. 2009. Haastattelu. 16.5.2009 Kuopio.

Kuopion Ravinuoret ry [Viitattu 06.08.2009]. Saatavissa: <http://kuopionravinuoret.nettisivu.org/>

Kuopion Ravirata Oy:n toimintakertomukset ja pöytäkirjat

Laitinen, Immo ja Risto. 2009. Haastattelu. 4.3.2009 Kuopio.

Mahlamäki, M. 2003. Pellolta paanalle ja pussihousumiehistä patiinipoikiin. Tampere: Klingendahl Paino Oy.

Pussinen, S., Korhonen, J., Pölönen, I. & Varkia, R. 2007. Kasvava hevosala. Laurea-ammattikorkeakoulun julkaisusarja B 19. Helsinki: Edita Prima Oy.

Salmela, Tommi. 2009. Haastattelu. 29.4.2009 Kuopio.

Sankilampi, Mauri. 2009. Haastattelu. 18.3.2009 Siilinjärvi.

Savon Sanomat 14.7.1980

Savon Sanomat 28.9.1980

Savon Sanomat 30.7.1982

Savon Sanomat 1.8.1982

Savon Sanomat 2.8.1982

Savon Sanomat 9.8.1998

Savon Sanomat 10.8.1998

Savon Sanomat 18.6.2004

Toivonen, V. 2007. Lähtö hyväksytty. Hevosia, ihmisiä ja ilmiöitä. 2.painos. Vaasa: Arkmedia Oy.

Kuvien lähteet

Essi Ahonen

Arto Halttunen

Hevosurheilu 25.6. ja 9.7.1980

Hippola/Jarno Huurinainen, saatavilla: http://www.hippos.fi/hippos/gallery/julkaisuvapaat_kuvat

Hippola/Jukka Niskanen, saatavilla: http://www.hippos.fi/hippos/gallery/hevoset/viesker_271104

Raimo Naumanen

Antti-Pekka Paananen

Pirjo Suhonen

Toini Vuolukka

Yleisömäärät vuosina 1985–1998

Vuosi	Katsojamäärä
1985	51 225
1986	53 501
1987	53 490
1988	59 832
1989	55 733
1990	57 939
1991	53 498
1992	45 766
1993	46 407
1994	42 684
1995	34 157
1996	31 166
1997	31 825
1998	75 152